

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 1

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „1. Suveranii vor numi pentru fiecare Universitate câte un împuternicit special (...). Datoria lui va fi (...) să observe cu atenție spiritul în care profesorii își țin prelegerile publice și private (...) și să acorde o atenție constantă oricărui fapt care ar putea servi la întărirea ordinii printre studenți.(...)”

2. Guvernele statelor Confederației [Germane] se angajează reciproc să înlăture din universități și din celelalte instituții de învățământ pe acei universitari, care îndepărtându-se de datoria lor, (...) care subminând bazele instituțiilor existente, s-ar dovedi că sunt nedemni să dețină funcția importantă ce le-a fost acordată. (...) Un profesor îndepărtat în acest fel nu poate să mai fie numit în nicio instituție publică de învățământ în niciun stat al Confederației.”

(Decretele de la Karlsbad, 1819)

B. „Regulamentul Universitar din Rusia (1863) prevede:

<90. În afara studenților, li se permite și altor persoane să asiste la prelegeri. (...)

107. Pentru ajutorarea studenților nevoiași, universitățile pot să aprobe scutiri de plată, reduceri de 50% sau chiar gratuități. (...)

114. Gradele [acordate profesorilor universitari] pot fi obținute atât de cetățenii ruși cât și de străini. (...)

129. Universitățile au dreptul să importe, la discreție și cu scutire de taxe, orice fel de cărți de specialitate.>(…)

[Țarul] Alexandru al II-lea s-a preocupat personal și îndeaproape de elaborarea Regulamentului Universitar. ”

(R. Sherman, Rusia, 1815-1881)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două surse. **2 puncte**
2. Numiți, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, câte un spațiu istoric în care se aplică deciziile adoptate în domeniul învățământului. **2 puncte**
3. Menționați două categorii sociale la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care demonstrează intervenția statului în domeniul învățământului în scopul modernizării acestuia, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care demonstrează intervenția restrictivă a statului în domeniul învățământului, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o practică totalitară, din epoca contemporană, precizând și statul european în care ea s-a aplicat. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 2

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Legea din 1857 [prevedea] să se deschidă două școli - una de fete, alta de băieți – pentru fiecare 500 de locuitori, (...) iar învățământul avea să fie plătit, exceptând cazul săracilor. Municipality* trebuiau să recruteze și să remunereze profesorii. Adeseori, [se făceau] presiuni asupra municipalităților ca să refuze creditele necesare școlilor publice, iar părinții neavând de ales, își trimiteau copiii la școlile private.(...) În 1860, se estima la puțin peste 20.000 numărul școlilor publice, una la 840 de locuitori, dar aceasta era doar o medie. În fapt, doar 30% dintre băieți și 13% dintre fete erau școlarizați. Aceste cifre oferă o imagine despre ponderea analfabetismului.”
(J. Pérez, *Istoria Spaniei*)

*municipalitate – administrația/ totalitatea organelor de conducere ale unui municipiu

B. „Învățământul primar a fost de asemenea așezat pe o bază națională prin *Actul asupra educației*, din 1870, al lui William Edward Forster. Unde nu existau școli, s-a înființat câte o școală supusă unui comitet școlar ales. Pe de altă parte, în zone în care existau școli, aceste școli <sprijinite voluntar> au fost menținute prin subvenții mult sporite din partea Trezoreriei* (...). Legea a înzestrat, în sfârșit, Anglia cu o populație care știa să scrie și să citească, a dat o pregătire și o disciplină multîmilor de copii din cartierele sărace și a inițiat marele progres al educației din următoarea jumătate de veac.”
(G. M. Travelyan, *Istoria ilustrată a Angliei*)

*trezorerie – oficiu al unui stat unde se păstrează și se administrează tezaurul public

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două surse. **2 puncte**
2. Numiți, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, câte un stat în care se aplică legile din domeniul învățământului. **2 puncte**
3. Precizați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, o deosebire dintre modalitatea în care se realiza subvenționarea școlilor. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține ideea că aplicarea legislației determină eradicarea analfabetismului, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia aplicarea legislației determină eradicarea analfabetismului, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale din Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o altă politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă și/sau contemporană, în afara celor precizate în texte numind și statul european în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 3

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Cel de al doilea domeniu principal, în care Alexandru* a promovat reformele, a fost învățământul. El și-a dat seama că sistemul educațional de atunci [din Rusia] era ineficient și lipsit de vigoarea necesară ca să producă oamenii de care era nevoie pentru armată și serviciul civil.”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

* Alexandru I - țar al Rusiei în perioada 1801-1825

B. „În 1817, [Golițan] a preluat conducerea noului Minister al Problemelor Spirituale și al Învățământului. Golițan (...) avea o înclinație firească spre Biserica Ortodoxă (...). Principalul scop al lui Golițan a fost [ca prin lectură și educație] să existe cât mai mulți oameni capabili să citească Biblia și să descopere singuri adevărurile divine. El credea că Scripturile* aveau să fie singurul antidot eficace împotriva raționalismului promovat de liber-cugetători, în care a identificat principala cauză a problemelor Rusiei și ale întregii societăți europene din acele vremuri. <Gândirea liberă> presupunea contestarea tuturor structurilor sociale și politice existente.”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Scripturi – scriere bisericească cuprinzând Vechiul și Noul Testament, Biblie

C. „În 1819, la Universitatea din Kazan [s-a] descoperit un focar de liber-cugetători radicali și i [s-a] recomandat țarului să închidă imediat universitatea. Alexandru nu era pregătit să meargă atât de departe și [a cerut să se] curețe universitatea de ideile și influențele periculoase. [S-a] demis aproape jumătate din corpul profesoral. (...) Tinerii la care se depistau tendințe [ireverențioase] erau obligați să poarte însemne care-i stigmatizau drept <păcătoși>.”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Selectați, din textul B, numele instituției având caracter religios în Rusia. **2 puncte**
2. Selectați, din textul B respectiv, din textul C, numele câte unei instituții din domeniul învățământului în Rusia. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul B, și o alta din textul C, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare textului care susține punctul de vedere conform căruia promovarea reformei învățământului are și o motivație laică, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare unui text care susține punctul de vedere conform căruia promovarea reformei învățământului are și o motivație religioasă, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați alte două politici practicate în state europene în domeniul culturii în secolele al XIX-lea – la XX-lea, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural din Europa modernă sau contemporană, precizând și secolul apariției sale. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 4

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Un nou dezastru se abate asupra cartierului [Operei din Paris]. La [galeriile] Durand-Ruel se deschide o nouă expoziție [în 1876], pe care am numi-o a fi de pictură (...) Cinci sau șase alienați, (...) atinși de nebunia ambiției s-au alăturat pentru a-și expune lucrările. (...) Acești așa-zii artiști se intitulează <intransigenții, impresioniștii>; ei iau pânzele, vopseaua și pensulele, aruncă la întâmplare câteva culori și semnează tabloul.”
(*Le Figaro*, 3.04.1876)

B. „Tinerii pictori [impresioniști] expun în aprilie-mai 1874. (...) Noutatea recentă a tuburilor de vopsea pe bază de ulei le permite să lucreze în aer liber. Adevăratul subiect al tabloului devine lumina (...). Punând în practică descoperirile legilor optice* referitoare la lumină, la culoare și la percepția vizuală (...), impresioniștii își schimbă felul de a realiza amestecul culorilor. Acestea nu mai sunt combinate pe paletă, ci prin [alăturarea] pe pânză a tușelor** celor mai pure posibil: este vorba în acest caz de un amestec <optic>.”

(J. Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F. Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

*legile optice vizau difuziunea și descompunerea luminii albe în culorile componente, prin intermediul prisme

**tușă – fel, care definește stilul unui pictor, de a aplica culoarea cu pensula pe pânza unui tablou

C. „La începutul anilor '60, cei mai importanți artiști din grupul impresioniștilor (...) revendicau dreptul și plăcerea de a picta în aer liber. Se afirmă, către 1865, un principiu fundamental: alegerea subiectului nu trebuie să fie restrictivă pentru artist, care dimpotrivă, trebuie să se simtă liber să exprime propriile impresii în fața oricărei teme.”

(*Pictura modernă. Impresioniștii și avangardele secolului al XX-lea*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele trei surse istorice. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa A, o altă denumire dată impresioniștilor. **2 puncte**
3. Menționați o asemănare între evenimentul artistic desfășurat la Paris, în 1874, din sursa B, respectiv, cel desfășurat în 1876, din sursa A. **3 puncte**
4. Menționați mediul în care impresioniștii doreau să lucreze precizat atât în sursa B cât și în sursa C. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la impresioniști și la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la impresioniști și la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați câte o caracteristică a totalitarismului, respectiv, a democrației, în Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
8. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă sau contemporană, precizând și statul european în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 5

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „*Planul Calomarde*, stabilit [în Spania] în plină perioadă absolutistă, în 1825, prevedea să fie creată câte o școală elementară în toate așezările cu mai puțin de 50 de gospodării, în care avea să se învețe catehismul*, citirea, scrisul și matematica. Legea din 1857 era și mai precisă: scolastica** era obligatorie pentru copiii între 6 și 9 ani (...). Municipalițiile trebuiau să recruteze și să remunereze profesorii. (...) Clerul intervenea în alegerea profesorilor și controla materiile de predare.”
(J. Pérez, *Istoria Spaniei*)

*catehism – expunere a principiilor religiei creștine, sub formă de întrebări și răspunsuri

**scolastică – sistem filozofic apărut în Evul Mediu, bazat pe dogmele bisericii creștine și caracterizat prin raționamente abstracte

B. „[După 1849, în Rusia] universitățile nu au fost închise dar au fost controlate strict. [De aceea], s-a înregistrat o scădere a numărului de studenți cu 25%. (...) După 1861, s-a decis dezvoltarea învățământului primar la sate, sarcină care a fost trecută în scurt timp în răspunderea zemstvei*. Duma** a îndeplinit aceeași sarcină în mediul urban. Ambele au fost încurajate să dezvolte învățământul. [Ca urmare], între 1861-1881 numărul școlilor primare și gimnaziale a crescut de patru ori. În 1862, școlile noi au trecut de sub controlul Bisericii sub autoritatea Ministerului Învățământului, măsură menită să le elibereze de obișnuitele influențe ale clerului.”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*zemstvă – consiliu local ales în districtele și provinciile Imperiului Țarist

**Duma – consiliu local ales în orașele Imperiului Țarist

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două surse. **2 puncte**
2. Numiți, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte un stat în care se aplică legislația din domeniul învățământului. **2 puncte**
3. Menționați, din sursa A, respectiv, din sursa B, o deosebire dintre nivelul sistemului de învățământ. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține ideea că învățământul a fost scos de sub controlul bisericii, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia învățământul a fost scos de sub controlul clerului, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale din Europa modernă și/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o altă politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă sau contemporană, în afara celor precizate în texte numind și statul european în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 6

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Dadaismul a anticipat suprarealismul în jumătatea vestică a Europei, dizolvându-se apoi în el. Dadaismul respingea orice fel de artă. Scandalul era principiul lui de coeziune.(...) Tot ceea ce putea provoca nemulțumirea iubitorilor burghezi de artă era acceptabil pentru dadaism. Suprarealismul [a fost] la fel de preocupat să respingă arta așa cum a fost ea cunoscută până atunci și la fel de predispus la scandal [ca și dadaismul].” (E.Hobsbawm, *Secolul extremelor*)

B. „[Zarva] provocatoare a ramurii pariziene a dadaismului și acțiunea sa exclusiv distrugătoare îi va determina pe membrii săi cei mai creativi să părăsească mișcarea. [Astfel], A. Breton, L. Aragon, P. Éluard și R. Desnos vor lansa, în 1922, curentul suprarealist al cărui *Manifest* va fi publicat doi ani mai târziu de A. Breton. Ca și predecesorii lor dadaiștii, [suprarealiștii au] recurs la provocare. Se adaugă grija de a reclădi o cultură bazată pe sinceritatea care există în orice ființă omenească. De aici, ideea de a crea noi forme de artă și poezie dând curs universului oniric* al fiecăruia, practicând scrierea mecanică <fără niciun control exercitat de rațiune>.”

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

*oniric – privitor la vise

C. „Arta [suprarealistă] se deschide către inconștient și către vis pentru a scăpa de <dictatul gândirii >. (...) Acesta este crezul și ambiția suprarealiștilor care se vor a fi revoluționari, visători, năzuind să schimbe lumea, pentru a schimba viața. Denumirea de *suprarealism* este extrasă dintr-un subtitlu dat, în 1917, de G. Appolinaire unei piese de teatru”.

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Selectați, din sursa A, spațiul istoric în care dadaismul a anticipat suprarealismul. **2 puncte**,
2. Selectați, din sursa C, originea denumirii suprarealismului. **2 puncte**
3. Menționați o trăsătură a suprarealismului precizată atât în sursa B cât și în sursa C. **3 puncte**
4. Menționați, din sursa A, respectiv, din sursa B, o asemănare referitoare la caracteristicile dadaismului. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia suprarealismul se aseamănă cu dadaismul, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia suprarealismul se deosebește de dadaism, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați alte două curente culturale din Europa secolului al XIX-lea – al XX-lea, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
8. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă și/ sau contemporană precizând și statul european în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 7

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „I. Se scutesc de cenzura* preliminară: (...)”

2. Toate publicațiile cadrelor universitare (...).

XXX. Ministrul de interne poate considera necesară interzicerea totală a publicației.”

(*Legile Presei*, Rusia, 1865)

*cenzură – control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, corespondenței etc.

B. „Criticii susțin că [după adoptarea *Legilor Presei*], de fapt, cenzura s-a menținut strictă. Este adevărat că unele publicații au primit avertismente la câteva săptămâni de la apariția primului număr. Este la fel de adevărat că în 1866, ziarul radical *Contemporanul* a fost interzis. Totuși, se pare că primele decizii au fost luate după ce editorilor li se pusese în vedere că întrecuseră măsura, iar ultima a fost luată, ulterior, tentativei de asasinare a țarului [Rusiei, Alexandru al II-lea].”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

C. „Detestata cenzură preliminară a fost în linii mari desființată [prin *Legile Presei*] (...); prin comparație cu ceea ce se întâmplase, mai înainte, în Rusia [acest fapt] reprezenta o creștere considerabilă a libertății ideilor și a expresiei. [Ca urmare], numărul cărților noi publicate anual (...) s-a triplat [până în 1881]. (...) A existat o schimbare în relația dintre editor și cenzor, în care cooperarea a înlocuit, în bună măsură, spiritul de represiune de până atunci.”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți statul la care se referă cele trei texte. **2 puncte**
2. Numiți, pe baza sursei B, funcția deținută de Alexandru al II-lea. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A, și o alta, din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia *Legile Presei* reduc cenzura, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia *Legile Presei* reduc cenzura, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa secolelor al XIX-lea – la XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o altă politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă și/sau contemporană, în afara celor precizate în texte, numind și statul european în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008

Proba scrisă la istorie

Proba D/E/F

Varianta 8

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „[După 1817], literatura și teatrul au avut parte de o supraveghere tot mai vigilentă, ca nu cumva să exercite <o influență corupătoare>(...). În 1819, [când s-a descoperit un focar de liber cugetători radicali și s-a recomandat țarului să închidă universitatea din Kazan*, s-au] scos din rafturile bibliotecii sute de cărți [considerate] suspecte, inclusiv, cele ale lui Newton și Copernic. (...) 1820 pare să marcheze adevăratul sfârșit al eforturilor lui Alexandru I** de a rămâne un autocrat liberal. El credea că [scrierea unor constituții sau impunerea unor monarhii constituționale în Spania, Neapole, Portugalia] amenințau situația din interiorul imperiului. [La sfârșitul domniei sale] cenzura*** a devenit atât de strictă încât până și un articol anonim în care era atacată dur ideea constituțiilor, a fost respins, pe motiv, că nu era voie să se facă nici un fel de comentariu pe marginea acestui subiect. Iar dacă apărea totuși necesitatea unor comentarii, acestea aveau să fie făcute de guvern.”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Kazan - oraș în Rusia

**Alexandru I – țar al Rusiei, în perioada 1801-1825

***cenzura - control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor și în anumite condiții a corespondenței și a convorbirilor etc.

B. „În 1865, au fost publicate relativ progresistele *Legi ale Presei*:

<I. Se scutesc de cenzura preliminară:

A. În ambele capitale [Moscova și Sankt Petersburg] (...)

2. Toate scrierile originale a căror lungime nu este mai mică de 160 de pagini.

B. Pretutindeni

1. Toate documentele guvernului.

3. Toate publicațiile în limbi clasice și traduceri lor.(...)>

Cenzura a revenit, cu adevărat, abia în ultimii ani [în care] Alexandru al II-lea [a condus Rusia].”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Alexandru al II-lea – țar al Rusiei, în perioada 1855-1881

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două texte. **2 puncte**
2. Numiți țarul, din sursa A și pe cel din sursa B. **2 puncte**
3. Menționați instituția precizată atât în textul A cât și în textul B. **3 puncte**
4. Menționați, din textul A, respectiv, din textul B, asemănarea referitoare la perioada intensificării cenzurii în cadrul domniei fiecărui țar. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia în Rusia se promovează exclusiv cenzura, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia în Rusia se promovează exclusiv cenzura, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale din Europa modernă și /sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o altă politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă și/sau contemporană, în afara celor precizate în texte, numind și statul european în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 9

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „După 1815, au apărut grupări studențești. Un student, care aparținea unei astfel de grupări, l-a ucis pe dramaturgul anti-liberal Kotzebue. Metternich* s-a folosit de acest asasinat, ca pretext, pentru decretele de la Karlsbad, din [1819], care includeau măsuri de cenzură și supraveghere dură a învățământului secundar și superior. Actul final de la Viena, din 1820, a încorporat aceste măsuri în legea constituțională a Confederației [Germane]. Reacția conservatoare provocată de Metternich a dus la concedierea profesorilor subversivi, la disoluția grupărilor de studenți.”

(M. Fulbrook, *O scurtă istorie a Germaniei*)

*Metternich – ministru de externe austriac, între 1809-1848 și cancelar din 1821

B. „Regulamentul Universitar, din 1863 (...) a modificat bazele învățământului [superior din Rusia. El] a permis o libertate de expresie, care cu siguranță că nu existase [mai înainte]. Universităților li s-a acordat practic autonomie administrativă. (...) A existat o libertate mult mai mare din punctul de vedere al prezentării tematicii propuse. (...) Reglementările demonstrează o schimbare radicală a atitudinii față de libertatea și nevoile individului și ale grupului de indivizi din societatea rusă.(...) Au fost înființate burse pentru sprijinirea celor mai buni studenți. Au fost încurajate expedițiile de documentare în alte țări.”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două texte. **2 puncte**
2. Numiți câte un stat la care se referă sursa A, respectiv, sursa B. **2 puncte**
3. Menționați nivelul sistemului de învățământ, precizat atât în textul A, cât și în textul B. **3 puncte**
4. Menționați categoria socială la care se referă atât textul A cât și textul B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia principiul libertății se aplică în învățământ, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia principiul libertății se aplică în învățământ, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale din Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare, din secolul al XX-lea, numind și un stat european care a promovat-o. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 10

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În 1874, fotograful Félix Nadar, unul dintre pionierii reproducerii tehnice a imaginii, găzduiește în propriul studio parizian o expoziție de pictură organizată de Degas. Este o dată intrată în istorie, care marchează oficial prima expoziție colectivă a unui grup de artiști (...): E. Manet, C. Monet, P.A. Renoir, A. Sisley, C. Pissaro, P. Cézanne. Încă nu au un nume și pentru că nu s-au simțit niciodată <o mișcare> propriu-zisă, structurată în jurul unui text teoretic, (...) sunt conștienți de adevărata revoluție pe care tablourile lor o realizează în istoria picturii. Datorită sensibilității față de lumină, peisajele de tinerețe ale lui Monet, Renoir, Sisley [deschid] drumul către modelul unui nou raport al artistului cu natura.” (*Pictura modernă. Impresioniștii și avangardele secolului al XX-lea*)

B. „Impresionismul este o chestiune de instinct și de temperament. Numele îi vine de la o pânză de C. Monet, *Impresie, răsărit de soare* [care a fost] expusă în 1874. Epitetul acesta implicând ceva brusc și trecător, legat de o operă de artă care ar trebui să exprime o emoție durabilă, prinsă pentru eternitate, a apărut așa de nepotrivit unor critici puțin binevoitori, încât pornind de la această denumire, ei au calificat întreaga mișcare de impresionism și au denunțat-o opiniei publice.”
(G. Oprescu, *Manual de istoria artei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două surse istorice. **2 puncte**
2. Selectați, pe baza sursei A, rolul lui F. Nadar în arta fotografică. **2 puncte**
3. Numiți pictorul menționat atât de sursa A cât și de sursa B. **3 puncte**
4. Menționați evenimentul artistic precizat în ambele surse istorice. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere al impresioniștilor despre ei înșiși și despre creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere al unor contemporani referitor la impresioniști și la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați alte două curente culturale din Europa modernă și/ sau contemporană, în afara celui precizat în texte. **6 puncte**
8. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă și/ sau contemporană, precizând și statul european în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 11

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Evenimentele interne l-au făcut pe Nicolae I să se teamă și mai mult [decât s-a temut de revoluția din Europa, în 1848]. Țarul a luat din nou măsuri. (...) Cenzura* a fost impusă cu o mână de fier. Reeditarea operelor lui Gogol** a fost interzisă. Formulele gen <remediul suveran> sau <forțele naturii> au fost scoase din manuale. A fost pusă la index*** toată literatura străină, inclusiv, poveștile lui Andersen****. Ziarelor li s-a permis să publice foarte puține știri, îndeosebi de peste hotare. (...) Faptul că [lui Nicolae I] nu-i plăcea să delege altcuiva răspunderea, l-a făcut să se aglomereze atât de mult, încât nu a mai reușit să aibă un impact eficient asupra felului cum îi erau transpuse în practică politicile.”
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*cenzură – control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, corespondenței etc.

**N. Gogol – dramaturg și romancier rus

*** a pune la index – a trece o carte în lista cărților interzise

****H. C. Andersen – scriitor danez, cunoscut pentru povestirile pentru copii

B. „În 1863, (...) răspunderile legate de cenzură i-au fost delegate [de Alexandru al II-lea], ministrului de interne. (...) În 1865 s-au publicat *Legile Presei*. (...) Deși detestata cenzură preliminară a fost în linii mari desființată (...) criticii susțin că, de fapt, cenzura s-a menținut strictă. [Ca urmare] unele publicații au primit avertismente la câteva săptămâni după apariția primului număr. (...) [Totuși] numărul cărților noi publicate anual s-a dublat între 1855-1864 și s-a triplat [până în] 1881. (...) Cenzura a revenit, cu adevărat, abia în ultimii ani de domnie ai lui Alexandru al II-lea, dar nici măcar atunci nu a fost comparabilă cu cea de pe vremea lui Nicolae I.”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două texte. **2 puncte**
2. Selectați din textul A, funcția deținută de Nicolae I. **2 puncte**
3. Menționați, din textul A, respectiv, din textul B, deosebirea dintre delegarea răspunderii în timpul lui Nicolae I și cea din timpul lui Alexandru al II-lea. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza textului A, atitudinea lui Nicolae I față de cenzură, susținând-o cu două informații selectate din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza textului B, atitudinea lui Alexandru al II-lea față de cenzură, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare în secolul al XX-lea, numind și un stat european care a promovat-o. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 12

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „La salonul din 1863, E. Manet cel mai cultivat și mai <clasic> dintre viitorii impresioniști expune *Dejunul pe iarbă*, una dintre capodoperele sale, inspirându-se în mod declarat dintr-o compoziție a lui Tiziano*. (...) Omagiul față de arta renascentistă este exprimat în modul cel mai înalt și inteligent: nu ca imitație, ci ca relansare a spiritului libertății și a adevărului în artă.”

(*Pictura modernă. Impresioniștii și avangardele secolului al XX-lea*)

*Tiziano Veccelio— pictor renascentist (1490-1576)

B. „Academia de arte frumoase își impune tezele prin organizarea Salonului oficial*. (...) În 1863, la cererea lui Napoleon al III-lea [împăratul Franței] se organizează la Paris un <Salon al refuzaților>, în afara celui oficial de unde fuseseră refuzate două mii de pânze. (...) [Printre alții], aici expun tinerii pictori care vor da naștere impresionismului: P. A. Renoir, C. Monet, J. Whisler și alții, cu E. Manet în frunte, cel care declanșase un scandal răsunător la prezentarea tabloului *Dejunul pe iarbă*.”

(J. Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F. Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

*Salonul oficial consacra marii pictori, acordându-le medalii și nominalizări pentru viitoarele comenzi publice și private

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două surse istorice. **2 puncte**
2. Numiți orașul în care expun impresioniștii, pe baza sursei B. **2 puncte**
3. Numiți pictorul precizat atât în sursa A, cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Numiți tabloul precizat atât în sursa A, cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la impresioniști și la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la impresioniști și la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați alte două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană, în afara celui precizat în texte. **6 puncte**
8. Prezentați o altă politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă și/ sau contemporană, în afara celei precizate în text, numind și statul european în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 13

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Un student [radical] l-a ucis pe dramaturgul anti-liberal Kotzebue [în 1819]. Metternich* s-a folosit de acest asasinat ca pretext pentru decretele de la Karlsbad, din acel an, care includeau măsuri de cenzură** și supraveghere dură a învățământului secundar și superior. (...) Reacția conservatoare provocată de Metternich a dus la (...) suprimarea unor ziare și la cenzura oricărei publicații de mai puțin de 20 de coli (în jur de 320 de foi de hârtie) – o măsură care a condus la scrierea de pamflete tipărite, fie cu litere foarte mari, fie pe foi foarte mici, pentru a evita cenzura, prin realizarea unor cărți de 321 de pagini sau mai mult.” (M. Fulbrook, *O scurtă istorie a Germaniei*)

*Metternich – ministru de externe austriac, între 1809-1848 și cancelar din 1821

**cenzură – control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, corespondenței etc.

B. „În 1865, au fost publicate relativ progresiste *Legi ale Presei*. (...) Deși detestata cenzură preliminară a fost în linii mari desființată (...), în 1866, ziarul radical *Contemporanul* a fost interzis (...) [decizie] luată (...) ulterior tentativei de asasinare a țarului [Alexandru al II-lea*]. Cenzura era strictă conform standardelor britanice moderne însă prin comparație cu ceea ce se întâmplase mai înainte în Rusia reprezenta o creștere considerabilă a libertății ideilor și a expresiei. [Ca urmare], numărul cărților noi publicate anual (...) s-a triplat între 1864-1881. (...) A existat o schimbare în relația dintre editor și cenzor, în care cooperarea a înlocuit în bună măsură spiritul de represiune de până atunci.” (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Alexandru al II-lea – țar al Rusiei, în perioada 1855-1881

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două texte. **2 puncte**
2. Numiți cancelarul austriac, din sursa A și țarul Rusiei, din sursa B. **2 puncte**
3. Menționați din textul A, respectiv, din textul B, câte o informație referitoare la contextul adoptării/aplicării cenzurii. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere al autorilor sursei A, referitor la consecințele aplicării cenzurii în spațiul austriac, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere al autorilor sursei B, referitor la consecințele aplicării cenzurii în spațiul rusesc, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei democrații din Europa secolului al XX-lea, precizând și un stat în care a fost promovată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 14

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Impresionismul a apărut la Paris în deceniul al șaptelea al secolului al XIX-lea, ca o artă nouă, în care pictorii nu s-au mai mulțumit să oglindească realitatea concretă, ci o realitate așa cum apărea ea simțurilor și sensibilității lor. Pânzele acestor pictori reprezentau, așadar, numai aparența realității, trecută prin filiera psihică a creatorului de artă. Ele redau *impresia* artistului despre obiectele reale și despre lumea înconjurătoare, cu ajutorul culorii și luminii create prin culoare.”
(M.Nicolau – Golfin, *Istoria artei*)

B. „Fotografia, prin încadrare, zone clar conturate și zone neclare, prin distrugerea spațiului, influențează munca impresioniștilor. Ea le permite lui Degas și Toulouse-Lautrec percepția exactă a procesului de descompunere a unei mișcări, în special în cazul reprezentării dansatoarelor și a cailor. Posibilitatea de a opri mișcarea, de a sesiza momentul, de a lua ca unic material de construcție expresia luminii, provoacă o dispută asupra percepției și analizei impresiei vizuale.”
(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

C. „Pictura [impresionistă prezintă] spații deschise: însorite pământuri, pajiști și crânguri (...) plimbări pe malul râului, perechi dansând la baluri câmpenești. (...) Opera, baletul (...) inspiră intrarea spectacolului în pictură. Luminile rampei urmăresc evoluția dansatoarelor. (...) Cursele [de cai] nu pun accentul pe protipendada din tribune, ci pe alergători. Manet adoptă perspectiva frontală, dând sugestia [neprevăzută] a dezlănțuirii la linia de start.”
(V.G.Marica, *Ipostaze ale picturii moderne. Incursiunea solară*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți orașul în care a apărut impresionismul, conform sursei A. **2 puncte**
2. Numiți doi pictori, pe baza sursei B și/ sau C. **2 puncte**
3. Menționați două subiecte abordate de impresioniști precizate atât în sursa B, cât și în sursa C. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la impresioniști și la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la impresioniști și la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale unei ideologii totalitare în Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în Europa modernă și/sau contemporană, precizând și statul în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 15

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Cenzura* s-a intensificat: în 1850, existau 12 organisme distincte cu atribuții specifice în domeniu. Turgheniev** a fost arestat la domiciliu pentru simplul fapt că [pledase în favoarea] lui Gogol**. Nici chiar slavofililor*** nu li s-a dat voie să publice o serie de articole în care să-și exprime ideile, pe motiv că, deși se pretau unei discuții între experți, puteau fi interpretate greșit de un public mai larg. (...) [Nicolae I] a fost dominat de teama de ideile noi și de credința în valorile vechilor metode ale vechiului sistem. Și mai important, credința lui de nezdruccinat în autocrație și în metodele tradiționale nu a dat voie Rusiei să se dezvolte.” (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*cenzură – control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, corespondenței etc.

**Turgheniev și Gogol – scriitori ruși

***slavofili – grupare, apărută după 1836, care promovează progresul, însă doar în concordanță cu valorile Rusiei, așa cum le percepeau ei

B. „După suirea pe tron a lui Alexandru al II-lea, situația s-a mai destins câțeva vreme [în Rusia]. (...) În 1865, s-au publicat relativ progresistele *Legi ale Presei*. (...) Detestata cenzură preliminară a fost în linii mari desființată. (...) Numărul cărților noi publicate anual s-a dublat între 1855-1864 și s-a triplat între 1864 și 1881. (...) Pe scurt, Rusia a fost transformată (...) într-un stat modern, cel puțin teoretic.” (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două texte. **2 puncte**
2. Numiți, din textul A, statul condus de Nicolae I. **2 puncte**
3. Menționați câte o informație referitoare la dezvoltarea statului în timpul lui Nicolae I, din textul A, respectiv, al lui Alexandru al II-lea, din textul B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia în stat se promovează libertatea de exprimare, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia în stat se promovează libertatea de exprimare, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare din secolul al XX-lea, numind și un stat european care a promovat această ideologie. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 16

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Știința și filozofia contestă principiile constitutive ale societății, sistemul său de valori, (...) exprimând astfel profunda criză de valori a secolului al XIX-lea. Această criză se reflectă în arte, în poezie, în literatură și în pânzele pictorilor [expuse] la Salonul de Toamnă, din 1905, care se vrea un salon provocator la adresa conformismului saloanelor oficiale*. (...) Cubiștii nu fac decât să accentueze această explozie.(...) Ei se află departe de realismul lui Corot și de impresionismul lui Manet.”

(J.-M. Gaillard, A.Rowley, *Istoria continentului european. De la 1850 până în sfârșitul secolului XX*)

*Salonul oficial consacra marii pictori, acordându-le medalii și nominalizări pentru viitoare comenzi publice și private

B. „Pentru a înțelege originile cubismului, trebuie să ne întoarcem la expoziția retrospectivă dedicată lui Cézanne, în 1907, la Paris. Mulți pictori găsesc în [pictura acestuia] ceea ce căutau: posibilitatea de a depăși schemele picturii de la sfârșitul secolului al XIX-lea legate de gustul publicului, de moștenirea impresionismului*. Exemplul lui Cézanne îi impresionează, în special, pe Picasso și pe Braque. [Tratarea naturii prin cilindru, sferă și con] deprinse de la Cézanne și vitalitatea expresivă, brutală și puternică a artei primitive [catalane-Spania] îl conduc pe Picasso la punerea bazelor cubismului.” (Pictura modernă. Impresioniștii și avangardele secolului al XX-lea)

*impresionism – curent cultural

C. „Cubismul a abordat spațiul; atunci, firește, toate elementele picturii au fost puse în serviciul acestei căutări. Deci culoarea trebuia readusă în spațiu. (...) Împins de dorința de a merge mai departe în manifestarea spațiului, am vrut să mă folosesc de tușă*. Eu sunt acela care s-a gândit la așa ceva, dar toate astea sunt valabile numai pentru cel ce le face și le simte ca o necesitate. Am vrut să fac din tușă o formă a materiei. (...) Sunt lucruri - nu-i așa? - pe care le descoperi încetul cu încetul și care, o dată descoperite, aduc după sine, altele. Așa se face, că mai târziu am introdus în tablourile mele nisip, rumeguș de lemn, pilitură de fier.”

(Convorbiri cu Georges Braque, după I. Fortunescu, *Braque*)

*tușă – fel, care definește stilul unui pictor, de a aplica culoarea cu pensula pe pânza unui tablou

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți orașul precizat în sursa B. **2 puncte**
2. Selectați, pe baza sursei A, două domenii ale culturii afectate de criza de valori de la sfârșitul secolului al XIX-lea. **2 puncte**
3. Menționați o asemănare între un eveniment artistic desfășurat în 1905, din sursa A, respectiv, în 1907 din sursa B. **3 puncte**
4. Menționați curentul artistic de care doreau să se distanțeze cubiștii precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la arta cubistă, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la arta cubistă, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două caracteristici ale unei ideologii totalitare din Europa contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o politică culturală din Europa modernă și/ sau contemporană numind și statul care a promovat-o. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 17

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Mișcarea *Dada* fondată, în 1916, în Zürich [oraș elvețian], (...) se constituie ca o replică împotriva diverselor frontiere – geografice, lingvistice, dintre tehnică și cultură – care au grăbit șocul* din 1914. Pornind dintr-o țară neutră, proliferând apoi în Germania învinsă, la Berlin, Hanovra și Köln, traversând Rinul pentru a ajunge la Paris [Franța], înaintând până la Bruxelles [Belgia], Amsterdam [Olanda] și New York [SUA], mișcarea poate [fi considerată] o ruptură violentă [cu trecutul].”

(J.-M. Gaillard, A.Rowley, *Istoria continentului european. De la 1850 până în sfârșitul secolului XX*)

*Primul Război Mondial

B. „Mișcarea Dada [apărută într-o] lume dominată de absurdul războiului*, reprezenta, în primă fază, o atitudine socială, negăsind, însă, nici o soluție constructivă.”

(M. Ernst, *Întâlnire între prieteni*)

* Primul Război Mondial

C. „Dada [este o] mișcare ce ocupă un loc aparte în istoria artei și culturii moderne, prin susținerea unui program (între anii 1916-1923) de absolută negare a tuturor valorilor creației, a tuturor atitudinilor, inclusiv cele venite din interiorul acestei orientări. Este prin excelență produsul crizei spirituale, al dezorientării și incapacității de a găsi soluții, într-o lume zguduită de Primul Război Mondial. Artiștii și scriitorii dadaști înțeleg să nege, să pulverizeze principiile artei (și societății) vremii lor, atacându-le cu vehemență. Ei manifestă un spirit pesimist activ, cu accente anarhice.”

(C. Prut, *Dicționar de artă modernă*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați, din sursa A, anul apariției dadaismului. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa C, două categorii socio-profesionale care promovează dadaismul. **2 puncte**
3. Menționați evenimentul politico-militar la care se referă toate cele trei surse. **3 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei B, respectiv, a sursei C, limita dadaismului. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care abordează dadaismul din punct de vedere artistic, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care abordează dadaismul din punct de vedere al spațiului istoric în care s-a manifestat, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați alte două curente cultural-artistice din Europa modernă și/ sau contemporană, în afara celui menționat în texte. **6 puncte**
8. Prezentați o caracteristică a democrației, în Europa secolului al XX-lea, precizând și un stat care a promovat-o. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 18

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În 1924, [scriitorul] A. Breton publică *Manifestul suprarealismului*, care va fi urmat, în 1929, de alte două manifeste. Foarte repede, grupul atrage pictori, sculptori și arhitecți. Printre aceștia, germanul M. Ernst, spaniolul S. Dali și belgianul R. Magritte.”

(J. Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F. Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

B. „Suprarealismul implică (...) o lume de vis, illogică, subconștientă, metafizică, aflată dincolo de cea logică, conștientă, fizică. Membrii mișcării credeau în realitatea superioară a visului față de starea de veghe, a fanteziei față de rațiune, a subconștientului față de conștient. (...) Pictorul S. Dali s-a alăturat mișcării în 1929, devenind unul din principalii ei promotori. El își definește picturile drept <fotografii de vise pictate manual> și le ornează cu simboluri reprezentând diferite complexe, fobii și halucinații.”

(W. Fleming, *Arte și idei*)

C. „În picturi, în desene, în sculpturi, în obiecte realizate prin montajul arbitrar, se cultivă straniu, insolitul, neprevăzutul. Hazardul devine un principiu al compoziției suprarealiste. Adeseori, mai mulți artiști lucrează în comun un tablou, fiecare plecând, cu desenul, din punctul lăsat de precedentul; [se crează] o imagine în care părțile ființei reprezentate sunt desenate de un alt artist. Nevoia aceasta de hazard, considerat ca drum spre revelarea adevăratului chip al realității, îi face pe artiștii suprarealiști să aplice tehnici ce presupun o notă de imprevizibil.”

(C. Prut, *Dicționar de artă modernă*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A și sursa B. **2 puncte**
 2. Numiți scriitorul precizat în sursa A. **2 puncte**
 3. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, câte un eveniment desfășurat în 1929. **6 puncte**
 4. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la creația suprarealiștilor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la creația suprarealiștilor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două caracteristici ale unei ideologii totalitare din Europa contemporană. **6 puncte**
 7. Prezentați un alt curent cultural din Europa modernă și/ sau contemporană în afara celui menționat în texte, precizând și secolul în care a apărut. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 19

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Expresionismul se naște aproape în același timp în diferite orașe germane în climatul de transformări din arta primului deceniu al secolului XX. Centrele culturale (Dresda, München, Berlin) se bazează mai ales pe căutările și pe experimentul artiștilor locali. În vibrantă opoziție față de moștenirea istorică a Dresdei, apare [mișcarea] *Podul*. Caracteristica acestei prime avangarde expresioniste este [reprezentarea] unor imagini voit sintetice și grosolane. Folosirea culorii este limitată la pete vaste [de culoare]. De cu totul altă factură intelectuală, este grupul care se formează la München, *Călărețul albastru*, [considerat] versantul cel mai liric al întregii mișcări expresioniste. (...) Primul Război Mondial, o barieră netă pentru multe mișcări și curente nu întrerupe dezvoltarea expresionismului german, dimpotrivă [apar] *Constructivismul* rațional din Weimar (...) și realismul exasperant al grupului berlinez *Noul obiectivism*. (...) Expresionismul, în ansamblu, este considerat de regimul nazist <artă degenerată>. Toți pictorii care pot emigra din Germania nazistă, lăsând un vid cultural greu de completat.”

(*Pictura modernă. Impresioniștii și avangardele secolului al XX-lea*)

B. „Expresionistul este deplin conștient de lumea vizibilă (...) închide ochii pentru a explora mintea, spiritul, imaginația. (...) Expresionistul este conștient că trăiește în mai multe lumi complexe ce se suprapun și că mai există și alte lumi de explorat, pe care ochiul nu le vede, iar logica nu le poate interpreta. Picturile expresioniste se concentrează mai mult asupra psihologicului decât asupra firescului, descriind lumi intangibile, cu ajutorul unor tehnici și simboluri noi, prin culori discordante și forme denaturate.”

(W. Fleming, *Arte și idei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați, din sursa A, spațiul istoric în care se instaurează nazismul. **2 puncte**
 2. Selectați, pe baza sursei A, evenimentul politico-militar care reprezintă o barieră pentru multe mișcări și curente culturale. **2 puncte**
 3. Precizați, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte o caracteristică a modului în care este folosită culoarea de către expresioniști. **6 puncte**
 4. Menționați, pe baza sursei A, un punct de vedere referitor la expresionism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la expresionism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două caracteristici ale democrației în Europa în secolul al XX-lea. **6 puncte**
 7. Prezentați un alt curent cultural în Europa modernă și/ sau contemporană, în afara expresionismului, precizând și secolul în care a apărut. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 20

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În Italia, (...) în 1909, U. Boccioni scrie manifestul picturii futuriste, inițiind oficial activitatea grupului. (...) Futurismul refuză arta din muzee și exemplele trecutului, exaltă progresul, mașina, dinamismul. [Apogeul este atins în 1912-1915]. Anotimpul futurismului se stinge în mod dramatic în anii [Primului Război Mondial]. Pentru futuriști, războiul a avut o semnificație aparte: furați de declarațiile retorice, futuriștii susținuseră intervenția italiană în război. Experiența tranșeelor este un șoc violent (...). [După 1918, futurismul pierde din importanță datorită strânsei sale legături cu fascismul].” (*Pictura modernă. Impresioniștii și avangardele secolului al XX-lea*)

B. „În paralel cu cubismul parizian, în Italia se dezvoltă futurismul. Manifestul-program al mișcării [futuriste], publicat în 1909 de scriitorul F.T. Marinetti, [preciza]: <Noi declarăm că splendoarea lumii s-a îmbogățit cu o nouă frumusețe: frumusețea vitezei>.”

(J. Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F. Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

C. „Futurismul [este un] curent literar și artistic apărut, în 1909, în Italia (...). Tabloul *futurist* cuprinde într-un montaj de stări succesive, traiectoria spațială a obiectului sau a ființei dinamice. Descompunerea mișcării, în secvențe, duce la o translație a formelor, care se imprimă în imagine. Se ajunge la multiplicarea volumelor, astfel încât fiecare indică schimbarea poziției, în timp, a volumului concret.”

(C. Prut, *Dicționar de artă modernă*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă cele trei surse istorice. **2 puncte**
 2. Numiți, pe baza sursei B curentul artistic contemporan cu futurismul. **2 puncte**
 3. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, câte un eveniment desfășurat în 1909. **6 puncte**
 4. Menționați, pe baza sursei A, un punct de vedere referitor la futurism, selectând o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la futurism, selectând o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două caracteristici ale democrației în Europa în secolul al XX-lea. **6 puncte**
 7. Prezentați un alt curent cultural din Europa modernă și/ sau contemporană, în afara celor precizate în texte, numind și statul în care a apărut. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 21

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Tema predilectă în picturile impresioniste o constituie peisajul, deși au fost abordate multe alte subiecte, printre care oameni și animale. În 1874, impresionistii au deschis prima expoziție de grup la Paris, independent de Salonul oficial al Academiei Franceze.”

(Enciclopedia ilustrată de Istorie Universală)

B. „După incendiul de la Operă, iată un nou dezastru. (...) La [galeriile] Durand-Ruel [din Paris] se deschide o nouă expoziție [în 1876] despre care ni se spune că este de pictură. Trecătorul oarecare (...) intră și ochilor săi speriați li se oferă un spectacol crud. (...) Sunt indivizi care pufnesc în râs în fața acestor lucruri, dar eu am inima strânsă. (...) A-l face pe Pissarro să înțeleagă că arborii nu sunt violeți, că cerul nu are culoarea untului proaspăt, că în nicio țară nu se pot vedea lucrurile pe care le pictează el și că nicio persoană inteligentă nu se poate adapta unor asemenea rătăcirii [este imposibil]”.

(Le Figaro, aprilie 1876)

C. „O pictură trebuie să fie o descompunere a luminii în componentele ei, iar strălucirea se obține folosind culorile primare ce alcătuiesc spectrul. În loc ca artistul să-și amestece nuanțele de verde pe paletă, el trebuie să alăture pete de galben și albastru, lăsând amestecul în seama ochilor spectatorului. Ceea ce pare confuz, din apropiere, se clarifică la distanța convenită. Încercând astfel, să sporească luminozitatea pânzelor lor pentru a da iluzia luminii solare trecute printr-o prismă, ei obțin un adevărat carnaval al culorii, în care ochiul parcă participă la un dans de intensități luminoase vibrante. Ca rezultat al acestei reevaluări a mijloacelor tehnice, impresionistii descoperă un nou procedeu de reprezentare vizuală.”

(W. Fleming, Arte și idei)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele A și B. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa A, o temă abordată de impresionisti. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, câte o informație referitoare la un eveniment artistic desfășurat la Paris. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la impresionisti și la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la impresionisti și la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două practici totalitare, aplicate în Europa, în secolul al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o politică culturală din epoca modernă și/ sau contemporană, numind și statul european în care se adoptă. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 22

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A . "Regimul democrației liberale este fondat pe doi termeni ce pot apărea drept antagoniști, acela de democrație (...) și acela de liberalism care subînțelege garanția tuturor formelor de libertate. (...) Dar acest tip de democrație se vrea și liberală pentru că ea are drept scop menținerea și apărarea libertăților individuale. (...) Libertățile politice [vizează] libertatea presei, a întrunirilor, libertatea de conștiință, dreptul de a-și exprima în libertate opiniile, siguranța de a nu fi arestat fără motiv. Libertatea economică e fondată pe ideea că economia se supune unor legi naturale și că statul nu trebuie să le perturbe pe acestea prin intervenții care ar risca să le denatureze funcționarea. Liberalismul economic (...) se proclamă apărătorul celor două postulate de bază ale libertății economice: inițiativa individuală și proprietatea privată. Libertatea socială, strâns legată de libertatea economică, presupune că statul nu trebuie să intervină în raporturile dintre patroni și salariați."

(P. Milza, S. Bernstein, *Istoria secolului XX*)

B. „Ceea ce caracterizează statul democratic sunt obiectivele pe care și le propune și mijloacele prin care el caută să le atingă. (...) Într-o democrație veritabilă există o singură limitare a libertății: instituțiile statului trebuie să fie ocrotite de violență și de acțiuni distrugătoare. Orice reformă, orice revendicare pot face obiectul nu numai al unei discuții libere, ci și al unei acțiuni individuale sau colective pe lângă puterile publice, în formele prevăzute de lege."

(R. Schuman, *Pentru Europa*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Selectați, din sursa A, o caracteristică a liberalismului economic. **2 puncte**
2. Precizați tipul de stat la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A, și o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care demonstrează punctul de vedere conform căruia libertatea este limitată, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia libertatea este limitată, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale din Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o practică totalitară din secolul al XX-lea, precizând și statul european în care ea s-a aplicat. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 23

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Noi, național-socialiștii, am găsit pentru stat o definiție foarte precisă, spunând că statul nu poate fi o organizație oarecare de oameni oarecare, ci el are sens numai atunci când scopul său ultim este menținerea unei identități vii a poporului. El trebuie să fie nu doar îngrijitorul unui popor, ci, prin aceasta, în primul rând, păstrătorul ființei, păstrătorul sângelui unui popor. (...) Statul însuși are misiunea să pună la adăpost poporul ca atare, să păstreze poporul ca atare și astfel să garanteze viitorul pentru toți. Noi nu cunoaștem, așadar, un stat cu o determinare imprecisă a scopurilor, ci cu o determinare limitată a scopurilor."

(A. Hitler, *Despre Statul Führerului*)

B. "Din 1934, nimic nu mai stătea în calea instalării unui regim totalitar în [Germania]. Centralizarea este împinsă până la limita extremă. Hitler stăpânește perfect Partidul Socialist-Naționalist [al Muncitorilor Germani]. (...) Aparatul polițienesc este investit cu putere redutabilă. (...) Cât despre politica rasială, punctul central al sistemului, acesta se manifestă prin măsuri de protejare a rasei și printr-o legislație [antisemită]."

(S.Bernstein, P.Milza, *Istoria Europei*)

C. "Tendința identificării dintre stat și partid (în Germania între anii 1933-1945) i-a permis acestuia din urmă să se bucure de mai multă sau mai puțină autonomie, în funcție de exigențele tactice. Această contopire instituțională a fost evidentă în cazul responsabililor circumscripțiilor regionale, care cumulau funcția de membru de partid și funcționari statali, unii dintre aceștia ajungând chiar miniștri (precum Goebbels) sau îndeplinind alte funcții în administrația publică. Alături de conducătorii regionali ai partidului nazist, existau o serie de organizații de partid (...) prin intermediul cărora s-a exercitat una dintre funcțiile fundamentale ale NSDAP*: educația națiunii și alegerea celor care urmau să îndeplinească funcții de răspundere în stat."

(Al. Minerbi, *Istoria ilustrată a nazismului*)

*NSDAP – Partidul Socialist-Naționalist al Muncitorilor Germani

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați, din sursa B, tipul de regim politic. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa B și C. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A și o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei A, un punct de vedere al național-socialiștilor cu privire la stat, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere al național-socialiștilor cu privire la stat, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a democrației în Europa secolului al XX-lea, numind și un stat în care a fost promovată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianța 24

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "În octombrie 1922, când Benito Mussolini a fost însărcinat cu formarea unui nou guvern după <Marșul asupra Romei> al trupelor de asalt fasciste, în Italia s-a produs o schimbare de importanță istorică: sfârșitul statului liberal și al instituțiilor sale reprezentative. Pe lângă organizarea corporatistă a societății, care a anulat libertatea sindicatelor și a extins intervenția statului asupra fiecărui domeniu al vieții, fascismul a introdus un nou stil politic (...) Corporatismul* intenționa să organizeze economia și raporturile dintre clase, depășind conflictele pentru a le concilia în numele <interesului superior> al națiunii. Construirea statului corporatist a început, în 1926, prin *Legea sindicală* care institua <organe centrale de legătură> între asociațiile lucrătorilor și cele patronale.(...) Corporațiile sunt create abia în 1934. Rolul lor a fost puțin mai mult decât consultativ (de exemplu în domeniul tarifar) și nu a afectat raportul direct dintre guvern și lumea industrială."

(Istoria ilustrată a fascismului)

*corporatism – doctrină social-politică apărută în perioada interbelică, care susține înlocuirea sindicatelor muncitorești cu corporațiile, organizații profesionale din care fac parte muncitorii și patronii

B. „Într-un stat totalitar, partidul comunist își disimulează statutul de partid unic prin intermediul unei vaste, dense și complicate rețele de organizații menite a cuprinde cât mai mult din populația țării. Este vorba despre ceea ce ideologia comunistă numește <organizații de masă>. Lenin a fost primul care, în anul 1902, în faimosul text programatic *Ce-i de făcut?*, a distins între funcțiile partidului de avangardă (conspirativ, disciplinat, puțin numeros și compus doar din revoluționari de profesie) și cele ale organizațiilor de masă (cum ar fi sindicatele, care trebuiau să aibă o cuprindere cât mai largă și, sub controlul secret al partidului, să prelungească influența acestuia spre toate categoriile de muncitori). După câștigarea puterii de către bolșevici, [în Rusia, în 1917], Lenin s-a opus <facțiunii de stânga> din partid reprezentate de Troțki, care, printre altele cerea desființarea sindicatelor și a altor organizații profesionale socotite <revolute> în noul context. Lenin a cerut, în schimb, preluarea, transformarea și controlul strict al acestora pentru fi utilizate conform scopului partidului unic. Menținerea organizațiilor de masă era, după cele afirmate de Lenin, de a funcționa pe post de <curele de transmisie> între partidul comunist (care, pentru a-și păstra caracterul revoluționar, de clasă, trebuia să limiteze numărul membrilor) și <masa celor care muncesc>."

(Raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru analiza dictaturii comuniste din România)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă ambele surse. **2 puncte**
2. Numiți, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte un lider politic. **2 puncte**
3. Menționați câte un eveniment desfășurat în 1922, din sursa A, respectiv, în 1917, din sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere al politicianilor referitor la sindicate, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere al politicianilor referitor la sindicate, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o politică în domeniul culturii adoptată în epoca modernă și/ sau contemporană numind și statul european care a promovat-o. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 25

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În primii 20 de ani de după Primul Război Mondial (1914-1918), majoritatea democrațiilor mai mici sau cu populație mai redusă s-au autogovernat cu un remarcabil succes. (...) În câteva dintre aceste citadele ale democrației, curente politice s-au opus tendințelor totalitare ale vremii, în timp ce schimbările de ordin constituțional permiteau o tot mai mare influență a poporului asupra sistemului de guvernare. Cele mai impresionante progrese ale democrației au avut loc în țările nordice: Danemarca, Norvegia, Suedia și Finlanda.”

(J.Barber, *Istoria Europei moderne*)

B. „Singurul mod de a înțelege democrația, ca regim care se opune formelor de guvernare autocrată, este de a o caracteriza printr-un ansamblu de norme care stabilesc cine este autorizat să ia decizii colective și prin ce proceduri. (...) Acum în ceea ce privește persoanele chemate spre a lua (...) decizii colective, un regim democratic se caracterizează prin atribuirea acestei puteri (care întrucât este autorizată de legea fundamentală devine un drept) unui număr foarte mare de membri ai grupului. (...) În ceea ce privește modalitatea de decizie, regula fundamentală a democrației este regula majorității.”

(*Enciclopedia de istorie universală*)

C. „Democrația este un sistem bazat pe principiul conform căruia nimeni nu se poate proclama conducător, nimeni nu poate deține puterea în nume personal și în mod irevocabil. Tocmai pentru că principiul autocratic este respins, axioma democratică este aceea că puterea omului asupra altor oameni poate fi acordată doar de ceilalți - iar aceasta numai și numai pe baza revocabilității. Așadar, conducătorii vor deține această funcție ca urmare a desemnării libere, neîngrădite de către cei care urmează să fie conduși. Cu alte cuvinte, oricând puterea celorlalți de a desemna pe cineva este contrafăcută sau anihilată (...) democrația [dispare].”

(G. Sartori, *Teoria democrației reinterpretată*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți, din sursa A, două state din Europa de Nord. **2 puncte**
3. Menționați caracterul tendințelor antidemocratice, din sursa A, respectiv, al formelor de guvernare antidemocratice, din sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la democrație, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la democrație, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale răspândite în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă și/ sau contemporană numind și statul european în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 26

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Peste tot după [Primul Război Mondial], Adunările [reprezentative] se vor bucura de un nou prestigiu. Primele alegeri se desfășoară într-un climat de libertate și permit unor categorii sociale noi – țărănime, clasele populare urbane – să participe la viața politică.”

(S.Bernstein, P.Milza, *Istoria Europei*)

B. „În anii '40 ai secolului XX, democrația s-a îndepărtat treptat de înțelesul generic de <guvern pentru popor> pentru a fi definită pe baza existenței unor condiții imposibil de evitat: libertatea de asociere, de gândire, de informare; dreptul de vot și alegeri libere; dreptul liderilor politici de a se confrunța între ei în vederea consensului; posibilitatea de acces în funcții publice; controlul politicii forțelor aflate la guvernare din partea opoziției și alternarea la guvernare.”

(*Enciclopedia de istorie universală*)

C. „Regimul democrației liberale este fondat pe doi termeni ce pot apărea drept antagoniști, acela de democrație, care presupune participarea cetățenilor la viața publică și acela de liberalism care subînțelege garanția tuturor formelor de libertate. (...) Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. Cea mai bună expresie a acestei democrații pare să fie votul universal care permite tuturor cetățenilor adulți să-și desemneze reprezentanții.” (S.Bernstein, P.Milza, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați o categorie socială la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul C și o alta din textul A, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la democrație, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la democrație, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două politici culturale din Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare din epoca contemporană, numind și statul european care o promovează. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 27

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Romantismul [se inspiră] din tradiția culturală a țărilor de nord - Marea Britanie, Germania, Scandinavia - (...). Revanșa sentimentului asupra rațiunii, liberul curs dat exaltării eului și exprimării pasiunilor, cultul pentru natură erau deja prezente din (...) <preromantism>".

(S.Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

B. „Inițial, cuvântul romantism apare în literatură. În Germania, adjectivul *romantisch* se afirmă împotriva tiraniei neoclasicismului*. Romantismul marchează ruptura completă cu ideile trecutului. El proclamă superioritatea individului și a personalității sale. (...) Opera de artă romantică trebuie să fie autonomă și unică.(...) Astfel, romantismul vrea să facă independentă creația în raport cu teoriile importante, inițiate anterior și reclamă dreptul la <artă pentru artă>. Această revendicare apare pentru prima dată în Germania, în textele lui Schelling, Schiller, Lessing. Pentru ei arta se definește ca o încercare pur plastică care se adresează sensibilității noastre. Libertatea și hazardul hrănesc inspirația.”

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

*neoclasicism – curent cultural-artistic, apărut în secolul al XVIII-lea, care își ia ca model arta și literatura clasică (antică)

C. „Expresionismul se naște aproape în același timp, în diferite orașe germane (...). În vibranta opoziție față de moștenirea istorică a Dresdei, apare [mișcarea] *Podul*. (...) De cu totul altă factură intelectuală este grupul care se formează la München, *Călărețul albastru*, [considerat] versantul cel mai liric al întregii mișcări expresioniste. (...) Primul Război Mondial, o barieră netă pentru multe mișcări și curente, nu întrerupe dezvoltarea expresionismului german, dimpotrivă, îi accentuează unele caracteristici. Cultura artistică din Germania se împarte în două filoane: *Constructivismul* rațional, din Weimar, orientat către arta abstractă și realismul exasperant al grupului berlinez *Noul obiectivism*. (...) Pictura lor pleacă de la imaginea dezastrelor umane, materiale și morale ale războiului. (...) Anii '20, din Berlinul expresionist găsim în Grosz și Dix, doi interpreți memorabili care intuiesc întorsătura pe care o va lua politica. În câteva lucrări ale [acestora], apar caricaturi ale lui Hitler: nu trebuie să ne mirăm că [aceste] opere ca și expresionismul în ansamblu sunt considerate de regimul nazist <artă degenerată>.”

(*Pictura modernă. Impresioniștii și avangardele secolului al XX-lea*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați un spațiu istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa C, modalitatea în care regimul nazist apreciază expresionismul, în ansamblul său. **2 puncte**
3. Menționați câte o caracteristică a romantismului, din sursa A, respectiv, din sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei B, punctul de vedere referitor la rolul spațiului german în istoria culturii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, punctul de vedere referitor la rolul spațiului german în istoria culturii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două politici culturale din Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un alt curent cultural în Europa modernă și/ sau contemporană, în afara celor menționate în texte, precizând și secolul în care a apărut. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 28

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Într-un stat totalitar, Partidul Comunist își disimulează statutul de partid unic prin intermediul unei vaste, dense și complicate rețele de organizații menite a cuprinde cât mai mult din populația țării. Este vorba despre ceea ce ideologia comunistă numește <organizații de masă>. Lenin a fost primul care, în anul 1902, în faimosul text programatic *Ce-i de făcut?*, a distins între funcțiile partidului de avangardă (conspirativ, disciplinat, puțin numeros și compus doar din revoluționari de profesie) și cele ale organizațiilor de masă (cum ar fi sindicatele, care trebuiau să aibă o cuprindere cât mai largă și, sub controlul secret al partidului, să prelungească influența acestuia spre toate categoriile de muncitori). După câștigarea puterii de către bolșevici*, [în Rusia, în 1917], Lenin s-a opus <facțiunii de stânga> din partid reprezentate de Troțki, care, printre altele cerea desființarea sindicatelor și a altor organizații profesionale socotite <revolute> în noul context. Lenin a cerut, în schimb, preluarea, transformarea și controlul strict al acestora pentru fi utilizate conform scopului partidului unic. Menținerea organizațiilor de masă era, după cele afirmate de Lenin, de a funcționa pe post de <curele de transmisie> între partidul comunist (care, pentru a-și păstra caracterul revoluționar, de clasă, trebuia să limiteze numărul membrilor) și <masa celor care muncesc>.” (*Raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru analiza dictaturii comuniste din România*)

*bolșevici – reprezentanții aripii radicale a Partidului Muncitoresc Social-Democrat din Rusia, care susțin necesitatea utilizării căii violente pentru trecerea la comunism

B. „În anii '20,(...) bolșevicii și-au orientat eforturile spre construirea societății socialiste la ei acasă. Această încercare a eșuat. Lenin sperase, ca prin exproprieri și teroare, să transforme în câteva luni Rusia în cea mai mare putere economică a lumii, nereușind de fapt decât să ruineze sistemul economic moștenit de la fostul regim. Sperase ca Partidul Comunist să impună națiunii propria-i disciplină, dar s-a văzut confruntat cu reacții de disidență chiar în sânul partidului, după ce reușise să le înăbușe în restul societății. Din momentul în care muncitorii au întors spatele comuniștilor și țăranii au început să se răzvrătească, menținerea la putere [a bolșevicilor] a impus recurgerea permanentă la măsuri polițienești. Birocrația, coruptă și supradimensionată, restrângea tot mai mult libertatea de acțiune a regimului. (...) În ultimii doi ani de activitate, discursurile și scrierile lui Lenin mărturiseau (...) furia abia reținută a liderului bolșevic în fața propriei neputințe politice și economice; nici chiar teroarea nu putuse distruge obișnuințele adânc înrădăcinate ale milenarului popor rus.”

(R. Pipes, *Scurta istorie a revoluției ruse*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți partidul la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Numiți liderul politic precizat atât în sursa A, cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Menționați o categorie socială la care se referă atât sursa A, cât și sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la atitudinea bolșevicilor față de cei ce muncesc, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la atitudinea bolșevicilor față de cei ce muncesc, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o politică adoptată în domeniul cultural în epoca modernă și/sau contemporană, numind și statul european în care s-a aplicat. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 29
(30 de puncte)

SUBIECTUL II

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Ceea ce caracterizează statul democratic sunt obiectivele pe care și le propune și mijloacele prin care el caută să le atingă. (...) Într-o democrație veritabilă, există o singură limitare a libertății: instituțiile statului trebuie să fie ocrotite de violență și de acțiuni distrugătoare. Orice reformă, orice revendicare pot face obiectul nu numai al unei discuții libere, ci și al unei acțiuni individuale sau colective pe lângă puterile publice, în formele prevăzute de lege.”

(R. Schuman, *Pentru Europa*)

B. “Democrația este un sistem bazat pe principiul conform căruia nimeni nu se poate proclama conducător, nimeni nu poate deține puterea în nume personal și în mod irevocabil. Tocmai pentru că principiul autocratic este respins, axioma democratică este aceea că puterea omului asupra altor oameni poate fi acordată doar de ceilalți.” (G. Sartori, *Teoria democrației reinterpretată*)

C. „Regimul democrației liberale (...) presupune participarea cetățenilor la viața publică și (...) garanția tuturor formelor de libertate. (...) Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. Cea mai bună expresie a acestei democrații pare să fie votul universal care permite tuturor cetățenilor adulți să-și desemneze reprezentanții. (...). Libertatea economică e fondată pe ideea că economia se supune unor legi naturale și că statul nu trebuie să le perturbe pe acestea prin intervenții care ar risca să le denatureze funcționarea. Liberalismul economic (...) se proclamă apărătorul celor două postulate de bază ale libertății economice: inițiativa individuală și proprietatea privată. Libertatea socială, strâns legată de libertatea economică, presupune că statul nu trebuie să intervină în raporturile dintre patroni și salariați.”

(S. Bernstein, P. Milza, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Selectați, din sursa B, principiul „respins” de către democrație. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa B, „axioma democratică”. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul C, și o altă din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la stat, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la stat, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa secolelor al XIX-lea – al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare, în Europa contemporană, precizând și un stat care a promovat-o. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 30

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Democrația este un sistem bazat pe principiul conform căruia nimeni nu se poate proclama conducător, nimeni nu poate deține puterea în nume personal și în mod irevocabil. Tocmai pentru că principiul autocratic este respins, axioma democratică este aceea că puterea omului asupra altor oameni poate fi acordată doar de ceilalți – iar aceasta numai și numai pe baza revocabilității. Așadar, conducătorii vor deține această funcție ca urmare a desemnării libere, neîngrădite de către cei care urmează să fie conduși. Cu alte cuvinte, oricând puterea celorlalți de a desemna pe cineva este contrafăcută sau anihilată, (...) democrația [dispare].”

(G. Sartori, *Teoria democrației reinterpretată*)

B. „Dictatura proletariatului în secolul al XX-lea, după bolșevici, nu este o stare, cu un regim recunoscut de constituție, nu este dictatura majorității, ci a minorității, și nici a acestei minorități în întregime, ca clasă, ci a unui partid, adică a unui fragment din această clasă; dictatura de partid duce, însă, la aceea a unei grupe din mijlocul partidului pentru a termina cu dictatura unora ori a unuia din acest grup. În acest mod, dictatura proletariatului așa cum este înțeleasă de bolșevici, reprezintă o minoritate a minorității care dictează majorității și care duce în mod fatal prin oligarhia câtorva, la cezarismul unuia.” (D. Gusti, *Comunism, socialism, anarhism, sindicalism și bolșevism*)

C. „Practic, [Primul Război Mondial] este câștigat de guverne care își proclamau atașamentul față de principiile liberale, dar care în realitate aplică un sistem de economie dirijată și o dictatură militară. Aceasta înseamnă recunoașterea incapacității [democrației] parlamentare de a depăși perioadele de criză, iar acest exemplu nu va fi dat uitării. Preocuparea pentru eficacitate va face ca în Europa să înflorească regimurile dictatoriale.” (S. Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa C. **2 puncte**
 2. Precizați principiul „respins” de către democrație la care se referă sursa A. **2 puncte**
 3. Menționați câte o informație referitoare la contextul dispariției democrației, din sursa A, respectiv, la contextul în care democrația a avut dificultăți, din sursa C. **6 puncte**
 4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia cetățenii au un rol important în stabilirea conducătorilor, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
 5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia cetățenii au un rol important în stabilirea conducătorilor, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
 6. Prezentați două curente culturale din Europa secolelor al XIX-lea – al XX-lea. **6 puncte**
 7. Prezentați o politică în domeniul culturii promovată în Europa modernă și/ sau contemporană, precizând și secolul aplicării sale. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 31

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Inițial, cuvântul romantism apare în literatură. În Germania, adjectivul *romantisch* (...) se afirmă împotriva tiraniei neoclasicismului*. Romantismul marchează ruptura completă cu ideile trecutului. El proclamă superioritatea individului și a personalității sale. Rațiunii reci [specifice neoclasicismului] îi răspunde puterea sensibilității, a pasiunii și a imaginației. (...) Opera de artă romantică trebuie să fie autonomă și unică. Această idee se opune esteticii neoclaseice, pentru care rațiunea de a fi a unei opere de artă constă în ilustrarea unui program teoretic. Astfel, romantismul vrea să facă independentă creația în raport cu teoriile importante, inițiate anterior și reclamă dreptul la <artă pentru artă>. Această revendicare apare pentru prima dată în Germania, în textele lui Schelling, Schiller, Lessing.”

(J. Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F. Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

*neoclasicism – curent cultural-artistic, apărut în secolul al XVIII-lea, care își ia ca model arta și literatura clasică (antică)

B. „Romantismul [se inspiră din] tradiția culturală a țărilor din nord – Marea Britanie, Germania, Scandinavia – și se manifestă prin preponderența culorii față de formă, a imaginarului față de realitate.”

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

C. „Dadaismul a anticipat suprarealismul în jumătatea vestică a Europei, dizolvându-se apoi în el. (...) Dadaismul a luat naștere în 1916. (...) El respingea orice fel de artă. Scandalul era principiul lui de coeziune (...). Tot ceea ce putea provoca nemulțumirea iubitorilor burghezi de artă era acceptabil pentru dadaism. Suprarealismul [a fost] la fel de preocupat să respingă arta așa cum a fost ea cunoscută până atunci și la fel de predispus spre scandal și încă și mai atras de revoluția socială [decât dadaismul].”

(E. Hobsbawm, *Secolul extremelor*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați un scriitor german la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa C. **2 puncte**
3. Numiți curentul cultural precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Precizați spațiul istoric la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține promovarea aceluiași valori de către două curente culturale, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate promovarea aceluiași valori de către două curente culturale, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două caracteristici ale democrației din Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
8. Prezentați o practică totalitară din Europa contemporană, precizând și statul în care ea s-a aplicat. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 32

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Prin instaurarea nazismului la putere, teroarea devine politică de stat. Dacă pentru adepții regimului existau avantaje și perspective materiale, pentru oponenți se întrebunțau diverse metode de <convingere> sau intimidare: asasinatul, arestarea în masă, perchezițiile la domiciliu, lagărele de exterminare fizică, retragerea cetățeniei (...). Gândirea a fost înlocuită cu lagărul, laboratorul științific a folosit înarmărilor, literatura cea mai bună a fost pusă pe foc.”

(Em. Bold, I. Ciupercă, *Ascensiunea nazismului*)

B. „Când sir David Maxwell Fyfe, acuzatorul englez la procesul de la Nürnberg*, [din 1946] îl întreabă [pe von Papen**] de ce nu a luat poziție împotriva crimelor lui Hitler, de ce nu a spus: <Eu nu vreau să fiu părtaș la o crimă făcută cu sânge rece și pusă în slujba politicii>, von Papen îi răspunde cu o frază remarcabilă: <Aș fi putut-o face, dar dacă aș fi rostit așa ceva în public, aș fi dispărut, desigur, fără urmă>.”

(J. Jelev, *Fascismul*)

* Nürnberg – oraș în care s-a desfășurat procesul criminalilor de război germani, după al Doilea Război Mondial

**von Papen – membru marcant al Partidului Național-Socialist al Muncitorilor Germani

C. „Regimul democrației liberale este fondat pe doi termeni ce pot apărea drept antagoniști, acela de democrație (...) și acela de liberalism, care subînțelege garanția tuturor formelor de libertate. (...) Dar acest tip de democrație se vrea și liberală pentru că ea are drept scop menținerea și apărarea libertăților individuale. (...) Libertățile politice [vizează] libertatea presei, a întrunirilor, libertatea de conștiință, dreptul de a-și exprima în libertate opiniile, siguranța de a nu fi arestat fără motiv.”

(S. Bernstein, P. Milza, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți regimul politic la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei C, câte o politică în domeniul culturii. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia regimul politic permite dreptul la opinie, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia regimul politic permite dreptul la opinie, selectând două informații aflate în relație cauză - efect. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale din Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o altă politică în domeniul culturii promovată în Europa modernă și/ sau contemporană, în afara celei precizate în texte, numind și statul în care se adoptă. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 33

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Adversarii mei m-au acuzat, de multe ori, că nu trăiesc în lumea reală, că mă închid într-un birou în care mi-am construit un univers abstract de statistici, grafice, indici de randament. Dar dacă vrem să edificăm socialismul*, nu pot să mă las impresionat de amănunte triste, care se regăsesc în toate societățile. Nu trebuie să studiez decât ansamblul (...). Un șef de armată își conduce luptătorii nu din tranșee, ci pe hartă, dacă dorește să aibă o viziune de ansamblu asupra operațiunilor." (I. V. Stalin, *Viața mea*)

*socialism - doctrină socială, politică și economică; în teoria marxistă, orânduire socială

B. „Stalin a acționat nu prin convingere, explicație și cooperare răbdătoare cu poporul, ci prin impunerea concepțiilor sale, solicitând supunerea absolută în fața opiniilor sale. Oricine se opunea concepțiilor sale sau încerca să-și demonstreze punctul de vedere, era sortit să fie îndepărtat din conducerea colectivă și să sufere anihilarea morală și fizică. Aceasta a fost, cu deosebire, adevărat în timpul perioadei ce a urmat Congresului al XVII-lea [al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice], când mulți lideri proeminenți și membrii ai partidului onești și dedicați cauzei comunismului*, au căzut victime despotismului lui Stalin.”

(N.Hrușciov, *Discurs la al XX-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice*, 1956)

*comunism - doctrină socială, politică și economică

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți liderul politic la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți partidul la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Precizați câte o informație referitoare la orânduirea socială, din sursa A, respectiv, la doctrina social-politică, din sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere al liderului politic asupra modului de conducere a societății, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere al liderului politic asupra modului de conducere a societății, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației în Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa modernă și/ sau contemporană, precizând și secolul apariției sale. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 34

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În anii 1860, la Paris se deschide <Salonul refuzaților>, care reunește operele excluse din expozițiile oficiale. Sunt anii în care scriitorii și artiștii își declară ruptura față de gustul <burghez>. E perioada mișcărilor de avangardă. Aprecie doar de câțiva amatori luminați, reunite în câteva ateliere sau în jurul unor mici reviste, lansând manifeste provocatoare (...), mici grupuri de scriitori și artiști refuză tradiția, exaltând geniul creator solidar. Parisul este centrul impresionismului*, iar apoi al fovismului*. În 1906, catalanul P. Picasso, francezul G. Braque, în atelierul lor parizian, crează cubismul*.”

(J. Carpentier, Fr. Lebrun, *Istoria Europei*)

*curente cultural-artisitice

B. „La originea impresionismului se află un grup de pictori parizieni, printre care se numără A. Renoir, C. Monet, E. Degas, (...) care începe să expună în galeria fotografului Nadar [la Paris]. Susținuți de negustorul de tablouri Durand-Ruel, impresioniștii vor picta timp de 20 de ani (cam între 1870 și 1890) sute de pânze, printre care se numără capodopere ale artei europene, dar a căror valoare nu va fi recunoscută decât mai târziu.”

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

C. „Nicăieri în lume [ca în Montparnasse și în Montmartre*] n-au existat colonii de artiști atât de populate și cu un număr atât de mare de imigranți; acești indivizi au făcut din Montmartre un loc atât de cosmopolit, încât un caricaturist glumeț a deschis aici <un consulat francez>. Farmecul principal al Cartierului [Latin*] constă în coexistența patosului clasic alături de forfota împetrită a acestui Babilon modern, unde și-au trăit anii tinereții atât de mulți creatori talentați, savanți renumiți, cercetători curajoși, inovatori plini de îndrăzneală din Lumea Veche și din Lumea Nouă. În anii '20. când după încheierea păcii, s-au deschis granițele, iar o mulțime de artiști au năvălit la Paris, stabilindu-se în Montparnasse, orașul a devenit, numai în câțiva ani, idealul oraș internațional al artelor.”

(Bajomi, L.E., *Montmartre, Montparnasse și Cartierul Latin*)

* Montmartre, Montparnasse și Cartierul Latin – cartiere ale Parisului

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți, din sursa B, doi pictori impresionști. **2 puncte**
3. Precizați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, câte o informație referitoare la un eveniment petrecut la Paris. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la importanța Parisului în cultura omenirii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la importanța Parisului în cultura omenirii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două practici totalitare din Europa contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a democrației în Europa secolului al XX-lea, numind și un stat în care este promovată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 35

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „La 18 ianuarie 1935, în toate organizațiile de partid, a fost difuzată scrisoarea pentru uz intern a Comitetului Central [al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice] în care se cerea mobilizarea tuturor forțelor în vederea distrugerii <cuiburilor contrarevoluționare> ale dușmanilor partidului și poporului. În toate regiunile, (...) în iarna și primăvara anului 1935, a avut loc primul val de arestări în masă.”
(R. Medvedev, *Despre Stalin și stalinism*)

B. „Stalin a acționat nu prin convingere, explicație și cooperare răbdătoare cu poporul, ci prin impunerea concepțiilor sale, solicitând supunerea absolută în fața opiniilor sale. Oricine se opunea concepțiilor sale sau încerca să-și demonstreze punctul de vedere, era sortit să fie îndepărtat din conducerea colectivă și să sufere anihilarea morală și fizică. Aceasta a fost, cu deosebire, adevărat în timpul perioadei ce a urmat Congresului al XVII-lea [al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice], când mulți lideri proeminenți și membrii ai partidului onești și dedicați cauzei comunismului, au căzut victime despotismului lui Stalin. (...) Stalin a inventat conceptul de dușman al poporului. Acest concept a făcut posibilă folosirea celor mai crude mijloace de represiune, împotriva oricui nu era de acord cu el.”

(N. Hrușciiov, *Discurs la al XX-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice*, 1956)

C. „Regimul democrației liberale este fondat pe doi termeni ce pot apărea drept antagoniști, acela de democrație (...) și acela de liberalism, care subînțelege garanția tuturor formelor de libertate. (...) Dar acest tip de democrație se vrea și liberală pentru că ea are drept scop menținerea și apărarea libertăților individuale. (...) Libertățile politice [vizează] libertatea presei, a întrunirilor, libertatea de conștiință, dreptul de a-și exprima în libertate opiniile, siguranța de a nu fi arestat fără motiv.”
(P. Milza, S. Bernstein, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele A și B. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul B, și o altă din textul A, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia liderul/ regimul politic asigură libertatea persoanei, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia liderul/ regimul politic asigură libertatea persoanei, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Prezențați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezențați o altă politică în domeniul culturii promovată în epoca modernă și/ sau contemporană, în afara celei precizate în text, numind și statul european în care se adoptă. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 36

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Fascismul neagă faptul că numărul [oamenilor], prin calitățile sale, poate dirija societățile umane; el neagă că acest număr poate guverna grație unei consultări periodice. El afirmă inegalitatea de neșters, fecundă, binefăcătoare a oamenilor, ce este imposibil de a fi nivelată printr-un fapt mecanic și exterior, precum votul universal. (...) Pentru fascist, totul se află în stat, nimic uman sau spiritual nu există în afara statului.” (B. Mussolini, *Doctrina fascismului*)

B. “Mussolini a introdus un proiect de lege pentru reforma sistemului electoral. Acesta presupunea ca partidul politic care obține cele mai multe voturi în alegerile generale (...) să primească două treimi din locurile din Camera Deputaților. Aceasta era o idee revoluționară. Mussolini o sprijinea, spunând că o asemenea reformă ar duce la formarea unor guverne cu o majoritate sigură, ceea ce le-ar permite să se ocupe în mod hotărât de problemele Italiei.”

(M. Robson, *Italia: liberalism și fascism*)

C. „Art. 21. Voința poporului trebuie să constituie baza puterii de stat; această voință trebuie să fie exprimată prin alegeri nefalsificate, care să aibă loc, în mod periodic, prin sufragiu universal, egal și exprimat prin vot secret sau urmând o procedură echivalentă, care să asigure libertatea votului.”

(*Declarația Universală a Drepturilor Omului*, 1948)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa B. **2 puncte**
 2. Precizați o instituție menționată în sursa B. **2 puncte**
 3. Menționați o informație, din sursa A, respectiv, o alta din sursa B, aflate în contradicție. **6 puncte**
 4. Menționați un punct de vedere al autorului sursei A, referitor la dreptul de vot, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați un punct de vedere al autorilor sursei C, referitor la dreptul de vot, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
 7. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în Europa modernă și/ sau contemporană precizând și secolul în care se adoptă. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 37

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. “Nu sunt singurul care-și pune o întrebare: de unde vin banii șefilor fascismului, bani care sunt din abundență? (...). Se zicea, că fascismul își trage principalele resurse din contribuțiile pe care le plătesc marii proprietari din Emilia*, de pe valea râului Po și din Toscana*. Se spunea, de asemenea, că este finanțat de marii industriași din Lombardia*, în vederea combaterii dușmanului comun, comunismul, care era ca o lepră în această parte a Italiei.”

(Bryens, *Patru ani la Roma*)

*provincii ale Italiei

B. „Pentru fascism, totul este în stat și nimic uman, nimic spiritual nu există și nu are valoare în afara statului. În acest sens, fascismul este totalitar. În afara statului, [nu există] nici indivizi, nici grupuri (partide politice, asociații, syndicate, clase). De aceea, fascismul se opune socialismului, care accentuează mișcările politice ale luptei de clasă și ignoră unitatea statului, care fundamentează clasele sociale pe o singură realitate economică și morală. Și într-o manieră omoloagă, fascismul se opune sindicalismului.”

(B. Mussolini, *Fascismul*, 1934)

C. “Fascismul [este o] ideologie și un regim politic apărute în Europa, după Primul Război Mondial, în condițiile declanșării unor crize economice și sociale, precum și al imposibilității guvernanților de a-și menține și exercita puterea cu mijloace parlamentare. (...) Devenind ideologie oficială a mai multor state, s-a caracterizat prin: naționalism extremist, misticism, violență, cultul forței, intoleranță față de alte partide sau mișcări politice, mai ales a celor de extremă stângă; a presupus existența unor partide puternic centralizate, cu o largă bază socială conduse de lideri carismatici, supunerea necondiționată față de voința acestora, tendința de monopolizare a tuturor sferelor vieții sociale, promovarea rasismului, în forma antisemitismului și șovinismului.”

(*Dicționar enciclopedic*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați evenimentul politico-militar la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Numiți statul la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați câte o ideologie politică precizată alături de fascism, în sursa A, respectiv, în sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa B, un punct de vedere, referitor la fascism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la fascism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației în Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în Europa modernă și/ sau contemporană, precizând și statul în care ea a fost aplicată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 38

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Adversarii mei m-au acuzat, de multe ori, că nu trăiesc în lumea reală, că mă închid într-un birou, în care mi-am construit un univers abstract de statistici, grafice, indici de randament. Dar dacă vrem să edificăm socialismul, nu pot să mă las impresionat de amănunte triste, care se regăsesc în toate societățile. Nu trebuie să studiez decât ansamblul (...). Un șef de armată își conduce luptătorii nu din tranșee, ci pe hartă, dacă dorește să aibă o viziune de ansamblu asupra operațiunilor.”
(I. V. Stalin, *Viața mea*)

B. „Dacă analizăm practicile lui Stalin cu privire la conducerea partidului și a țării, dacă luăm în considerație ceea ce Stalin a săvârșit, trebuie să fim convinși că temerile lui Lenin au fost justificate. (...) Stalin a folosit metode extreme și represiune în masă, într-un moment când revoluția era deja victorioasă, când statul sovietic era întărit, când clasele exploatatoare erau deja lichidate și relațiile socialiste erau înrădăcinate solid, (...) când partidul era consolidat politic și se întărise, atât numeric cât și ideologic. (...) În loc să-și demonstreze corectitudinea politică și să mobilizeze masele, el a ales calea represiunii și a anihilării fizice, nu numai împotriva inamicilor reali, ci și împotriva persoanelor care nu comiseseră nici o crimă împotriva partidului și a guvernului sovietic.”

(N.Hrușciiov, *Discurs la al XX-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice*, 1956)

C. „În timp ce (...) se înmulțeau regimurile totalitare instaurate și susținute de vechile clase conducătoare, U.R.S.S., unde se presupunea că domnește puterea <proletariatului> și unde urma să fie desființată pentru totdeauna <exploatarea omului de către om>, se transforma într-un stat totalitar și terorist.”
(S. Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți spațiul istoric precizat în sursa C. **2 puncte**
 2. Numiți un lider politic la care se referă sursa B. **2 puncte**
 3. Precizați, din sursa B, respectiv, din sursa C, câte o informație referitoare la „clasele”/clasa socială din societatea sovietică. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la modalitatea de conducere a societății, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la modalitatea de conducere a societății, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două curente culturale manifestate în state europene în epoca modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
 7. Prezentați o caracteristică a unei alte ideologii totalitare contemporane, în afara celei precizate în text, numind și un stat european în care a fost promovată. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 39

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. “Trei mari caracteristici ale regimului [totalitar] se înfățișează privirii oricui caută să-l analizeze: 1) el se reclamă de la o ideologie; 2) se folosește de teroare pentru a orienta comportarea populației; și 3) regula generală de viață este (...) domnia nelimitată a voinței de putere. A menține aceste trăsături separate îmi pare indispensabil, nici una dintre ele neputând fi redusă la celelalte. Totalitarismul corespunde ansamblului acestor trăsături și nu singurei ideologii care era, în ce mă privește, comunistă, pe când în alte părți era național-socialistă.”

(T. Todorov, *Omul deșezădăcinat*)

B. “Totalitarismul nu se mulțumește niciodată să conducă prin mijloace externe și anume prin stat și printr-o mașinărie a violenței; mulțumită ideologiei sale deosebite și rolului care-i este atribuit în aparatul de constrângere, totalitarismul a descoperit un mijloc de a domina și teroriza ființele omenești, dinlăuntru. În acest sens, el elimină distanța dintre conducători și conduși și realizează un sistem în care puterea și voința de putere, așa cum le înțelegem noi, nu mai joacă niciun rol sau, în cel mai bun caz, joacă un rol secundar.”

(H. Arendt, *Originile totalitarismului*)

C. „În timp ce în Europa se înmulțeau regimurile totalitare instaurate și susținute de vechile clase conducătoare, U.R.S.S., unde se presupunea că domnește puterea <proletariatului> și unde trebuia să fie desființată pentru totdeauna <exploatarea omului de către om>, se transforma sub ciomagul stalinist într-un regim totalitar și terorist, tot atât de indiferent ca și omoloagele sale fasciste față de libertățile sociale (...) și față de respectul pentru om.”

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați două spații istorice la care se referă sursa C. **4 puncte**
2. Menționați două caracteristici ale totalitarismului precizate atât în sursa A, cât și în sursa B. **6 puncte**
3. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la totalitarism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
4. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la totalitarism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Prezentați două curente culturale manifestate în state europene, în secolele al XIX-lea - al XX-lea. **6 puncte**
6. Prezentați o practică promovată în domeniul culturii în epoca modernă și/ sau contemporană precizând și statul european în care a fost adoptată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 40

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Următoarea clasă ce trebuia lichidată, ca grup, o reprezentau muncitorii. (...) Sistemul stahanovist*, adoptat la începutul anilor '30, [în Uniunea Sovietică] sfărâma orice solidaritate și conștiința de clasă în rândurile muncitorilor, mai întâi prin competiția feroce, stârnită astfel și apoi prin solidificarea temporară a unei aristocrații stahanoviste, a cărei distanță socială față de muncitorii obișnuiți era simțită, în chip firesc, mai acut decât distanța dintre muncitori și conducerea fabricilor. Acest proces a fost terminat, în 1938, prin introducerea unei cărți de muncă prin care întreaga clasă muncitoare rusă a fost transformată, oficial, într-o gigantică forță de muncă silnică."
(H. Arendt, *Originile totalitarismului*)

*stahanovism – formă de concurență între muncitori, pentru obținerea unei producții cât mai mari, inovație a propagandei bolșevice

B. „2. Tranziția de la prima etapă a revoluției, care a dat puterea burgheziei, din cauza gradului insuficient al conștiinței și organizării proletarietului, la cea de-a doua etapă, care trebuie să dea puterea proletarietului și păturilor sărace ale țărănimii.(...)”

5. Nu o republică parlamentară (...) ci o republică a Sovietelor deputaților muncitorilor, salariaților agricoli și țăranilor din întreaga țară, de la bază până la vârf.

6. În domeniul agrar (...) confiscarea tuturor pământurilor marilor proprietari funciari. Naționalizarea tuturor terenurilor din țară și punerea acestora la dispoziția sovietelor locale.

7. Fuzionarea imediată a tuturor băncilor din țară, într-o bancă națională unică, plasată sub controlul Sovietului.”
(Lenin, *Tezele din aprilie*, 1917)

C. "Considerarea Revoluției sovietice drept eveniment unic al istoriei este un punct de vedere, esențial, al analizei marxiste a întâmplărilor dintre anii 1917 și 1924. Marxștii, afirmând că istoria universală se explică prin lupta de clasă, susțin că anul 1917 a marcat începutul ridicării proletarietului (clasa muncitoare exploatată) din întreaga lume împotriva burgheziei (clasa capitalistă exploatatoare).”
(M. Lynch, *Stalin și Hrușciiov: URSS, 1924-1964*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți statul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa C, o informație referitoare la proletariet. **2 puncte**
3. Precizați, din sursa B, respectiv, din sursa C, câte o informație referitoare la burghezie. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia regimul politic susținea interesele celor ce munceau, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia regimul politic susținea interesele celor ce munceau, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a democrației europene din secolul al XX-lea, precizând și un stat în care a fost aplicată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 41

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În Germania lui Hitler exista o dictatură într-adevăr totalitară, impusă prin teroare și uniformizare și care ajunsese foarte departe cu integrarea totală și egalizarea <tovarășilor>. Monstruosul partid național-socialist, aflat într-o permanentă schimbare și extindere, sugruma prin măsuri politice nenumărate statul cu structura sa instituțională tradițională, îi răpea cele mai importante drepturi și distrugea unitatea administrației. Spus mai clar: partidul național-socialist, care pretindea că întruchipa voința națiunii germane, făcuse tot ce îi stătea în putință, pentru a dezagrega și a desființa statul german.”
(H. Schulze, *Stat și națiune în istoria Europei*)

B. „Prin instaurarea nazismului la putere, [în Germania] teroarea devine politică de stat. Dacă pentru adepții regimului totalitar existau avantaje și perspective materiale, pentru oponenți se întrebunțau diverse metode de <convingere> sau intimidare: asasinatul, arestarea în masă, perchezițiile la domiciliu, lagărele de exterminare fizică, retragerea cetățeniei. Gândirea a fost înlocuită cu lagărul, laboratorul științific a folosit înarmărilor, literatura cea mai bună a fost pusă pe foc.”
(Em. Bold, I. Ciupercă, *Ascensiunea nazismului*)

C. „Încă de la 1 februarie 1933, Reichstag-ul [Parlamentul] fusese dizolvat pentru a se permite națiunii <să ia parte la guvernarea națională>. Hitler a început imediat epurarea cadrelor republicane din administrație. O lege <pentru protecția poporului și statului> îi permitea interzicerea ziarelor și a reuniunilor. La 27 februarie, incendierea Reichstag-ului (...) a oferit posibilitatea anihilării partidului comunist, atât de puternic odinioară: conducătorii au fost uciși sau duși în lagăre de concentrare, formațiunile de luptă dispersate fără prea mare rezistență.”
(J. Droz, *Istoria Germaniei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați statul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Numiți partidul politic la care face referire sursa A **2 puncte**
 3. Precizați, pe baza sursei B, respectiv, a sursei C, câte o măsură în domeniul cultural. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la totalitarism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la totalitarism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două curente culturale, în Europa, din secolele al XIX-lea- al XX-lea. **6 puncte**
 7. Prezentați o practică promovată în domeniul culturii în epoca modernă, precizând și statul european în care a fost adoptată. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 42

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Dictatura proletariatului, în secolul al XX-lea, după bolșevici, nu este o stare, cu un regim recunoscut de constituție, nu este dictatura majorității, ci a minorității, și nici a acestei minorități în întregime, ca clasă, ci a unui partid, adică a unui fragment din această clasă; dictatura de partid duce, însă, la aceea a unei grupe din mijlocul partidului pentru a termina cu dictatura unora ori a unuia din acest grup. În acest mod, dictatura proletariatului, așa cum este înțeleasă de bolșevici, reprezintă o minoritate a minorității care dictează majorității.”

(D. Gusti, *Comunism, socialism, anarhism, sindicalism și bolșevism*)

B. “Suntem în favoarea teoriei că statul se stinge și în același timp suntem pentru consolidarea dictaturii proletariatului, care reprezintă cea mai puternică și influentă autoritate dintre toate formele de stat, care au existat până în zilele noastre.” (I. V. Stalin, *Leninismul*, 1933)

C. “Dictatura proletariatului este exercitată de partidul bolșevic, care din 1905 s-a aliat cu întregul proletariat revoluționar. Dictatura clasei proletare înseamnă, că statul muncitoresc va reprima fără ezitare marii proprietari funciari și capitaliști, va reprima trădătorii și mișei care ajută pe acești exploatare și îi va învinge. Statul muncitoresc este inamicul proprietății private asupra pământului și capitalului, inamicul puterii și banilor. ” (V. I. Lenin, *Opere complete*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa C. **2 puncte**
 2. Numiți un partid politic la care face referire sursa C. **2 puncte**
 3. Precizați, pe baza sursei B, respectiv, a sursei C, câte o concepție referitoare la stat. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la dictatura proletariatului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la dictatura proletariatului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
 7. Prezentați o practică promovată în domeniul culturii în epoca modernă și/ sau contemporană precizând și statul european în care a fost aplicată. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 43

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. “Următoarea clasă ce trebuia lichidată, ca grup, o reprezentau muncitorii. (...) Sistemul stahanovist*, adoptat la începutul anilor '30, [în Uniunea Sovietică] sfărâma orice solidaritate și conștiința de clasă în rândurile muncitorilor, mai întâi prin competiția feroce stârnită astfel și apoi prin solidificarea temporară a unei aristocrații stahanoviste, a cărei distanță socială față de muncitorii obișnuiți era simțită, în chip firesc, mai acut decât distanța dintre muncitori și conducerea fabricilor. Acest proces a fost terminat, în 1938, prin introducerea unei cărți de muncă prin care întreaga clasă muncitoare rusă a fost transformată, oficial, într-o gigantică forță de muncă silnică.”
(H. Arendt, *Originile totalitarismului*)

*stahanovism – formă de concurență între muncitori, pentru obținerea unei producții cât mai mari, inovație a propagandei bolșevice

B. „2. Tranziția de la prima etapă a revoluției, care a dat puterea burgheziei din cauza gradului insuficient al conștiinței și organizării proletariatului, la cea de-a doua etapă, care trebuie să dea puterea proletariatului și păturilor sărace ale țărănimii.(...)”

5. Nu o republică parlamentară (...) ci o republică a Sovietelor deputaților muncitorilor, salariaților agricoli și țăranilor din întreaga țară, de la bază până la vârf. Suprimarea armatei, a poliției și a corpului funcționăresc. (...)”

7. Fuzionarea imediată a tuturor băncilor din țară, într-o bancă națională unică, plasată sub controlul Sovietului”.
(Lenin, *Tezele din aprilie*, 1917)

C. “Considerarea Revoluției sovietice drept eveniment unic al istoriei este un punct de vedere esențial al analizei marxiste a întâmplărilor dintre anii 1917 și 1924. Marxiștii, afirmând că istoria universală se explică prin lupta de clasă, susțin că anul 1917 a marcat începutul ridicării proletariatului (clasa muncitoare exploatată) din întreaga lume împotriva burgheziei (clasa capitalistă exploatatoare).”
(M. Lynch, *Stalin și Hrușciov: URSS, 1924-1964*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați anul la care se referă atât sursa B cât și sursa C. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa C, evenimentul considerat unic în istoria universală. **2 puncte**
3. Precizați, pe baza surselor B, respectiv, C câte o informație referitoare la burghezie. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la situația muncitorimii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la situația muncitorimii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației din Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural care s-a manifestat în Europa modernă și/ sau contemporană, precizând și secolul în care a apărut. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 44

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În Germania lui Hitler exista o dictatură într-adevăr totalitară, impusă prin teroare și uniformizare și care ajunsese foarte departe cu integrarea totală și egalizarea <tovarășilor>. Monstruosul partid național-socialist, aflat într-o permanentă schimbare și extindere, sugruma, prin măsuri politice nenumărate, statul cu structura sa instituțională tradițională, îi răpea cele mai importante drepturi și distrugea unitatea administrației. Spus mai clar: partidul național-socialist, care pretindea că întruchipa voința națiunii germane, făcuse tot ce îi stătea în putință, pentru a dezagrega și a desființa statul german.”
(H. Schulze, *Stat și națiune în istoria Europei*)

B. „Prin instaurarea nazismului la putere, [în Germania] teroarea devine politică de stat. Dacă pentru adepții regimului totalitar existau avantaje și perspective materiale, pentru oponenți se întrebuntau diverse metode de <convingere> sau intimidare: asasinatul, arestarea în masă, perchezițiile la domiciliu, lagărele de exterminare fizică, retragerea cetățeniei. Gândirea a fost înlocuită cu lagărul, laboratorul științific a folosit înarmărilor, literatura cea mai bună a fost pusă pe foc.”
(Em. Bold, I. Ciupercă, *Ascensiunea nazismului*)

C. „Încă de la 1 februarie 1933, Reichstag-ul [Parlamentul] fusese dizolvat pentru a se permite națiunii <să ia parte la guvernarea națională>. Hitler a început imediat epurarea cadrelor republicane din administrație. O lege <pentru protecția poporului și statului> îi permitea interzicerea ziarelor și a reuniunilor. La 27 februarie, incendierea Reichstag-ului (...) a oferit posibilitatea anihilării partidului comunist, atât de puternic odinioară: conducătorii au fost uciși sau duși în lagăre de concentrare, formațiunile de luptă dispersate fără prea mare rezistență.”
(J. Droz, *Istoria Germaniei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați instituția la care se referă sursa C. **2 puncte**
 2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa B. **2 puncte**
 3. Menționați, din sursa B, respectiv, sursa C, două asemănări între măsurile aplicate după instaurarea regimului politic. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la totalitarism, susținându-l cu o explicație din text **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la totalitarism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două caracteristici ale democrației europene din secolul al XX-lea. **6 puncte**
 7. Prezentați un curent cultural care s-a manifestat în Europa în epoca modernă și/ sau contemporană, precizând și secolul în care a apărut. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 45

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Asemenea mecanisme, instituții sociale de intermediere între voința individuală și cea colectivă, au fost create în cadrul istoriei politice. Ca multe alte invenții din domeniul vieții sociale, acestea sunt invenții colective, a căror paternitate nu se poate stabili ușor. O astfel de invenție este votul. Fiecare membru al colectivității are dreptul la vot, dar decide majoritatea. (...) Votarea, ca modalitate de conciliere între diversitate și democrație, apelează la principiul egalității și anume la egalitatea dreptului de vot. Fiecare individ nu are decât un vot și toate voturile sunt egale între ele.”

(J. Karpiński, *A.B.C.-ul Democrației*)

B. „Fascismul neagă faptul că numărul [oamenilor], prin calitățile sale, poate dirija societățile umane; el neagă că acest număr poate guverna grație unei consultări periodice. El afirmă inegalitatea de neșters, fecundă, binefăcătoare a oamenilor, ce este imposibil de a fi nivelată printr-un fapt mecanic și exterior precum sufragiul universal. (...) Liberalismul pune statul în serviciul individului. Pentru fascist, totul se află în stat, nimic uman sau spiritual nu există în afara statului. În acest sens, fascismul este totalitar, iar statul fascist, sinteză și unitate a tuturor valorilor, interpretează, dezvoltă și dă forță vieții întregului popor. (...) Fascismul este opus și socialismului care îngustează mișcarea istorică până la punctul în care o reduce la lupta între clase și care ignoră statul ce cuprinde clasele într-un bloc unic economic și moral.”

(B. Mussolini, *Doctrina fascismului*)

C. „ Art. 21. Voința poporului trebuie să constituie baza puterii de stat; această voință trebuie să fie exprimată prin alegeri nefalsificate, care să aibă loc în mod periodic, prin sufragiu universal, egal și exprimat prin vot secret sau urmând o procedură echivalentă, care să asigure libertatea votului.”

(*Declarația Universală a Drepturilor Omului*, 1948)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți documentul istoric la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Selectați din sursa B, o caracteristică a liberalismului. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei C, câte o informație referitoare la rolul votului în societate. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la sufragiul universal, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa C, referitor la sufragiul universal, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două politici culturale din Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a democrației europene din secolul al XX-lea, precizând și un stat în care a fost aplicată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 46

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Comunismul nu a reușit să țină seama de nevoia fundamentală a omului de libertate individuală, pentru expresie artistică ori spirituală autonomă, și în mod crescând, în epoca educației și a comunicării în masă, pentru o alegere politică liberă. De asemenea, a neglijat conexiunea organică între producție și inovație pe de o parte, și nevoia individuală de bunăstare materială, pe de altă parte. Comunismul a înăbușit, astfel, creativitatea socială, chiar dacă s-a prezentat pe sine ca sistemul social cel mai creator și mai inovator.”

(Z. Brzezinski, *Marele eșec - nașterea și moartea comunismului în secolul XX*)

B. “Aici [în regimurile comuniste] există un aparat instituționalizat, un aparat al terorii, ce-și justifică existența prin ideea realizării <dreptății sociale>. Așa cum a scris Andrei Saharov, în Uniunea Sovietică milioane de oameni au căzut victimă terorii dezlănțuite sub deviza <dreptății sociale>. Această dreptate, destul de îndoielnică, o transpun în viață uriașe organizații politice, cum ar fi partidul, poliția și armata, a căror activitate reprezintă negarea, nu numai a libertății, dar și a ceea ce se înțelege în general prin egalitate și dreptate.” (J. Karpinski, *A.B.C.-ul Democrației*)

C. „Comunismul [este o] ideologie politică a cărei obiectiv este instaurarea unei societăți ideale, caracterizată prin proprietate colectivă și viață comună. În pofida teoriilor inițiale referitoare la o astfel de societate, comunismul a fost dezvoltat într-o ideologie cuprinzătoare (...) care a încercat să descrie modul în care societățile industriale contemporane vor birui, în mod inevitabil, capitalismul prin intermediul revoluției menite a crea o societate fără clase, în care nu va exista proprietate privată și în care fiecare va munci pe măsura posibilităților și va primi în funcție de necesități. Datorită unor adepți, precum Lenin, Stalin, Mao și Tito, comunismul a devenit ideologia dominantă în țările din Europa de Est (1945-1989), U.R.S.S., China și în diferite state din Africa și America Latină.” (Dicționar de Istorie Universală Contemporană de la 1900 până azi)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți un lider politic la care face referire sursa C. **2 puncte**
2. Precizați statul la care face referire sursa B **2 puncte**
3. Precizați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei C câte o informație referitoare la domeniul economic. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la comunism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la comunism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați alte două politici culturale din Europa secolelor al XIX-lea - al XX-lea, în afara celor precizate în text. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa modernă și/ sau contemporană, precizând și secolul în care s-a manifestat. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 47

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Stalin a acționat nu prin convingere, explicație și cooperare răbdătoare cu poporul, ci prin impunerea concepțiilor sale, solicitând supunerea absolută în fața opiniilor sale. Oricine se opunea concepțiilor sale sau încerca să-și demonstreze punctul de vedere, era sortit să fie îndepărtat din conducerea colectivă și să sufere anihilarea morală și fizică. Aceasta a fost cu deosebire adevărat în timpul perioadei ce a urmat Congresului al XVII-lea [al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice], când mulți lideri proeminenți și membrii ai partidului onești și dedicați cauzei comunismului, au căzut victime despotismului lui Stalin. (...) Stalin a inventat conceptul de dușman al poporului. Acest concept a făcut posibilă folosirea celor mai crude mijloace de represiune, împotriva oricui nu era de acord cu el.”

(N.Hrușciiov, *Discurs la al XX-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice*, 1956)

B. „Regimul democrației liberale este fondat pe doi termeni ce pot apărea drept antagoniști, acela de democrație care presupune participarea cetățenilor la viața publică și acela de liberalism care subînțelege garanția tuturor formelor de libertate. (...) Dar acest tip de democrație se vrea și liberală pentru că ea are drept scop menținerea și apărarea libertăților individuale (...) Libertățile politice [vizează] libertatea presei, a întrunirilor, libertatea de conștiință, dreptul de a-și exprima în libertate opiniile, siguranța de a nu fi arestat fără motiv.” (P. Milza, S. Bernstein, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți liderul politic la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Numiți partidul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 3. Menționați, din sursa A, respectiv, din sursa B, o deosebire dintre libertatea politică. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la regimul politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la regimul politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
 7. Prezentați o altă politică în domeniul culturii promovată în epoca modernă și/ sau contemporană, în afara celei precizate în text, numind și statul european în care se adoptă. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 48

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Inițial, cuvântul romantism apare în literatură. În Germania, adjectivul *romantisch* se afirmă împotriva tiraniei neoclasicismului*. Romantismul marchează ruptura completă cu ideile trecutului. El proclamă superioritatea individului și a personalității sale. Rațiunii reci [specifice neoclasicismului] îi răspunde puterea sensibilității și a imaginației. (...) Opera de artă romantică trebuie să fie autonomă și unică. (...) Astfel, romantismul vrea să facă independentă creația în raport cu teoriile importante, inițiate anterior și reclamă dreptul la <artă pentru artă>. Această revendicare apare pentru prima dată în Germania, în textele lui Schelling, Schiller, Lessing. Pentru ei, arta se definește ca o încercare pur plastică, care se adresează sensibilității noastre. Libertatea și hazardul hrănesc inspirația.”

(J. Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F. Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

*neoclasicism – curent cultural-artistic, apărut în secolul al XVIII-lea, care își ia ca model arta și literatura clasică (antică)

B. „Expresionismul se naște, aproape în același timp, în diferite orașe germane (...). În vibrantă opoziție față de moștenirea istorică a Dresdei, apare [mișcarea] *Podul*. (...) De cu totul altă factură intelectuală este grupul care se formează la München, *Căldărețul albastru*, [considerat] versantul cel mai liric al întregii mișcări expresioniste. (...) Primul Război Mondial [1914-1918], o barieră netă pentru multe mișcări și curente, nu întrerupe dezvoltarea expresionismului german, dimpotrivă, îi accentuează unele caracteristici. Cultura artistică din Germania se împarte în două filoane: *Constructivismul* rațional din Weimar orientat către arta abstractă și realismul exasperant al grupului berlinez *Noul obiectivism*. (...) Pictura lor pleacă de la imaginea dezastrelor umane, materiale și morale ale războiului. (...) Anii '20, din Berlinul expresionist găsesc în Grosz și Dix, doi interpreți memorabili care intuiesc întorsătura pe care o va lua politica. În câteva lucrări ale [acestora], apar caricaturi ale lui Hitler: nu trebuie să ne mirăm că [aceste] opere ca și expresionismul, în ansamblu, sunt considerate de regimul nazist <artă degenerată>.”

(*Pictura modernă. Impresioniștii și avangardele secolului al XX-lea*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați un oraș din spațiul german la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați evenimentul politico-militar menționat de sursa B. **2 puncte**
3. Menționați, din sursa A, respectiv, din sursa B, o deosebire dintre domeniile în care se manifestă curentele culturale. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei A, un punct de vedere referitor la rolul spațiului german în istoria culturii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la rolul spațiului german în istoria culturii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației în Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o altă politică culturală din Europa modernă și/ sau contemporană, în afara celei menționate în textul B, precizând și secolul în care a apărut. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 49

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „P.Picasso, care după ce a deschis cele mai revoluționare perspective, este cel care începând cu 1915, abandonând geometrizarea totală a formelor (fără să renunțe total la cubism) trece la o pictură care redă importanța culorilor și formelor.” (S.Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

B. „Unii dintre cubiști, [ca Braque] au trecut și prin [faza colajului*]. Pentru ce, când pictezi un ziar, să nu lipești pe tablou ziarul însuși? Sau dacă e vorba de un pahar, să nu pui acolo, o bucată de sticlă? În loc să avem transparența unei culori, (...) s-o facem cât mai neplăcută la vedere. Cum? Amestecând, în culoare, nisip. Petele colorate vor deveni mate, zgrunțuroase dezagreabile la vedere. Nu e greu să înțelegem ce a devenit cu timpul un tablou astfel executat. Bucățile de jurnal s-au îngălbenit, sticlele s-au desprins, cuiele [de fier] au ruginit. Deci, pictura aceasta numită de unii <pictură pentru orbi>, pentru că se adresează mai mult simțului tactil decât vederii, a luat un aspect așa de contrar noțiunii pe care ne-o facem despre un tablou, încât chiar și cei mai calzi admiratori ai cubismului, s-au îndepărtat foarte mult [de acesta].”

(G. Oprescu, *Manual de istoria artei*)

*colaj – compunerea unui tablou prin lipirea laolaltă a elementelor eterogene

C. „Mai târziu. am introdus în tablourile mele nisip, rumeguș de lemn, pilitură de fier (...) Vedeam cât de mult depinde culoarea de materie. Să luăm un exemplu: înmuiți în aceeași vopsea două țesături albe din materiale diferite, culoarea lor va fi diferită. E de la sine înțeles, că dependența ce leagă culoarea de materie, este încă și mai perceptibilă în pictură; și ceea ce îmi plăcea, îndeosebi, era tocmai această <materialitate> ce mi-o dădeau diversele materiale, pe care le introduceam în tablouri. În fond, pentru mine, era un mijloc de a fi din ce în ce mai departe de o pictură idealistă și din ce în ce mai aproape de o reprezentare a lucrurilor căutată de mine.”

(Convorbiri cu Georges Braque, după I. Fortunesco, *Braque*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați curentul cultural la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți pictorul la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați două materiale folosite de G.Braque, precizate atât în sursa B cât și în sursa C. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere referitor la arta lui G.Braque, din sursa B, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere referitor la arta lui G.Braque, din sursa C, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației europene a secolului al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a ideologiei totalitare contemporane, numind și statul european care a promovat această ideologie. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 50

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Evenimentele interne l-au făcut pe Nicolae I să se teamă și mai mult [decât față de revoluția din Europa, de la 1848]. Țarul a luat din nou măsuri. (...). A fost înființată o nouă comisie secretă care să zădărnicească toate influențele subversive. Formulele gen <remediul suveran> sau <forțele naturii> au fost scoase din manuale. (...) Universitățile nu au fost închise, dar au fost controlate strict, atât din punct de vedere al programei cât și al admiterilor. [De aceea] s-a înregistrat o scădere a numărului de studenți cu 25%, cifra totală ajungând la 3600. (...) [S-a declarat] că învățământul trebuie întemeiat <nu pe rațiune, ci pe adevărurile religioase, puse în relație cu teologia*>.”
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*teologie – disciplină care se ocupă cu expunerea și justificarea rațională a dogmelor și riturilor unei religii

B. „Regulamentul Universitar, din 1863 [din Rusia] (...) a permis o libertate de expresie, care cu siguranță că nu existase [mai înainte]. Universităților li s-a acordat practic autonomie administrativă, și deși programa era elaborată de minister, a existat o libertate mult mai mare din punctul de vedere al prezentării tematicii propuse. Rectorii erau numiți, pe patru ani, de către consiliul profesoral. Fiecare facultate își alegea un decan pentru trei ani.(...) Alexandru al II-lea s-a preocupat personal și îndeaproape de elaborarea Regulamentului. Au fost înființate burse pentru sprijinirea celor mai buni studenți. Au fost încurajate expedițiile de documentare în alte țări. Universitățile au început să înflorească în această atmosferă de dezbatere deschisă.”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două texte. **2 puncte**
2. Numiți, din textul A, respectiv, din textul B, câte un conducător al Rusiei. **2 puncte**
3. Menționați categoria socială la care se referă ambele texte. **3 puncte**
4. Menționați unitățile de învățământ precizate atât în textul A cât și în textul B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare textului care susține ideea că în Rusia învățământul superior are autonomie, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare textului care combate ideea că în Rusia învățământul superior are autonomie, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o altă politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă sau contemporană, în afara celor precizate în texte, numind și statul european în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 51

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „I. Se scutesc de cenzura* preliminară: (...)”

2. Toate publicațiile universităților (...)

Toate scrierile originale a căror lungime [depășește] 160 de pagini.”

(*Legile Presei*, Rusia, 1865)

*cenzură – control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, corespondenței etc.

B. „Criticii susțin că de fapt [după adoptarea *Legilor Presei*] cenzura s-a menținut strictă. Este adevărat, că unele publicații au primit avertismente la câteva săptămâni de la apariția primului număr. Este la fel de adevărat, că în 1866, ziarul radical *Contemporanul* a fost interzis. Totuși, se pare că primele decizii au fost luate după ce editorilor li se pusese în vedere că întrecuseră măsura, iar ultima a fost luată ulterior tentativei de asasinare a țarului [Rusiei, Alexandru al II-lea].”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

C. „Detestata cenzură preliminară a fost, în linii mari, desființată [prin *Legile Presei*] (...); prin comparație cu ceea ce se întâmplase mai înainte în Rusia, [faptul acesta] reprezenta o creștere considerabilă a libertății ideilor și a expresiei. [Ca urmare], numărul cărților noi publicate anual (...) s-a triplat [până în] 1881. (...) A existat o schimbare în relația dintre editor și cenzor, în care cooperarea a înlocuit, în bună măsură, spiritul de represiune de până atunci.”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele trei texte. **2 puncte**
2. Numiți țarul Rusiei, pe baza textului B. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A, și o alta, din textul C, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare textului care susține punctul de vedere conform căruia prin aplicarea *Legilor Presei* se menține cenzura, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare textului care nu susține punctul de vedere conform căruia prin aplicarea *Legilor Presei* se menține cenzura, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale unei ideologii totalitare în Europa. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural din Europa modernă și/ sau contemporană, precizând și secolul în care a apărut. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 52

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Într-o Europă ale cărei structuri au fost zdruncinate de război, în 1919, idealurile și instituțiile democrației liberale sunt cele care par să se impună. (...) Cele patru mari puteri* nu și-au ascuns simpatia față de Cehoslovacia democratică și laică, după cum, nu și-au disimulat nici neîncrederea față de autoritarismul din Polonia. (...) Dar democrația își arată repede caracterul fragil. (...) În Italia, <pacea trunchiată> dă naștere unei crize politice și sociale care, în octombrie 1922, ia sfârșit prin venirea lui Mussolini la putere. (...) Afirmarea fascismului se înscrie în acest context.”

(P.Milza, S.Bernstein, *Istoria Europei*)

*Marea Britanie, Franța, Italia, S.U.A

B. „Regimul democrației liberale este fondat pe doi termeni ce pot apărea drept antagoniști, acela de democrație, care presupune participarea cetățenilor la viața publică și acela de liberalism. (...) Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. Cea mai bună expresie a acestei democrații pare să fie votul universal care permite tuturor cetățenilor adulți să-și desemneze reprezentanții. (...) Dar acest tip de democrație se vrea și liberală pentru că ea are drept scop menținerea și apărarea libertăților individuale.”

(P.Milza, S.Bernstein, *Istoria secolului XX*)

C. „Fascismul neagă faptul că numărul [oamenilor], prin calitățile sale, poate dirija societățile umane; el neagă că acest număr poate guverna grație unei consultări periodice. El afirmă inegalitatea de neșters, fecundă, binefăcătoare a oamenilor, ce este imposibil de a fi nivelată printr-un fapt mecanic și exterior precum votul universal. (...) Pentru fascist, totul se află în stat, nimic uman sau spiritual nu există în afara statului.”

(B.Mussolini, *Doctrina fascismului*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți, din sursa A, statul democratic și laic. **2 puncte**
2. Numiți, din sursa A, statul în care se manifesta autoritarismul, în 1919. **2 puncte**
3. Precizați regimul politic menționat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Precizați ideologia menționată atât în sursa A cât și în sursa C. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia votul universal este necesar unui regim politic, selectând două informații aflate în relație cauză – efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia votul universal este necesar unui regim politic, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două politici promovate în domeniul culturii, în secolul al XIX-lea – al XX-lea, în state europene. **6 puncte**
8. Prezentați un curent cultural - artistic din Europa modernă și/ sau contemporană, numind și statul în care a apărut. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 53

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Noile instituții (ale Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului) vor provoca o breșă în zidul suveranității naționale, care blochează calea spre unitatea europeană. De o mie de ani suveranitatea națională s-a manifestat în Europa prin afirmarea naționalismului și prin tentative zadarnice și sângeroase ale unor state de a-și impune hegemonia asupra altora. Stabilirea instituțiilor și a regulilor comune, care vor asigura fuziunea suveranităților naționale, îi va uni pe europeni sub o autoritate comună și va elimina cauzele fundamentale ale conflictelor (...). Suntem decizi să unificăm Europa și să acționăm rapid.”
(J. Monnet, 1952)

B. “Art. 1. Prin prezentul tratat înaltele părți contractante instituie între ele o Comunitate Economică Europeană.

Art. 2. Comunitatea are ca misiune, prin stabilirea unei piețe comune și prin apropierea progresivă a politicilor economice a statelor membre, să promoveze o dezvoltare armonioasă a activităților economice în ansamblul Comunității, o expansiune continuă și echilibrată, o stabilitate crescută, o dezvoltare accelerată a nivelului de viață și a relațiilor mai strânse între statele membre.”
(*Tratatul de la Roma*, 1957)

C. “Principalul scop, pe care și-l propun instigatorii la război – imperialiștii - este să includă direct Germania de Vest în blocul agresiv al Atlanticului de Nord*, cu scopul de a-i folosi industria și resursele umane pentru scopuri agresive (...). În aceeași lumină, trebuie să vedem și pretinsul <plan de folosire în comun a producțiilor de cărbune și oțel germane și franceze>, plan elaborat la Washington și propus de Robert Schuman. Datorită unei asemenea <uniuni>** a resurselor industriale și a materiilor prime ale bazinelor Ruhr și Lorena, se propune punerea bazei industriei de război a blocului agresiv al Atlanticului de Nord, condus de imperialiștii americani.”

(*Pravda*, Moscova, 17 mai 1950)

*Atlanticul de Nord - Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO); organizație militară constituită, în 1949, din Statele Unite ale Americii, Canada și 10 state europene

**Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele trei surse istorice. **2 puncte**
2. Numiți organizația europeană la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A, și o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere al autorului sursei A, referitor la caracterul Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere al autorului sursei C, referitor la caracterul Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două politici promovate în domeniul culturii în state europene în epoca modernă și/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa modernă și/sau contemporană, numind și statul în care a apărut. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 54

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În 1855, arta invadase Parisul. Aproape de Palatul industriei se găsea o altă sală de expoziție – Pavilionul realismului – unde erau expuse pânzele lui G. Courbet. Deși zece dintre tablourile sale fuseseră admise în expoziția oficială, juriul îi respinsese două lucrări la care pictorul ținea în mod deosebit. Furios Courbet își construiește o sală proprie și expune acolo, în plus, alte patruzeci de pânze. Subiectele obișnuite ale tablourilor sale realiste mulțumeau arta oficială.”

(R. E. Shikes, P. Harper, *Pissaro*)

B. „Termenul [realism] desemnează, mai exact, o mișcare care, între 1848 și 1860, reacționează împotriva romantismului și a academismului neoclasicilor întârziați. [El] se răspândește în toată Europa. (...) Pictorii realiști reprezintă viața modernă și, în particular, <realitatea socială>. Astfel, Jean François Millet se inspiră din lumea țăranilor. (...) Honoré Daumier își arată preferința față de cei umili pictând o lume săracă și în suferință.”

(J. Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F. Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

C. “Domnul G. Courbet e un spirit rebel pentru că înfățișează cu bună credință burghezi, țărani și țăranici în mărime naturală. Aceasta e prima obiecție. Nu vrem să admitem, că un spărgător de piatră valorează cât un prinț: aristocrația se înfurie văzând că oamenilor de rând li s-au acordat atâția metri de pânză pictată, [căci] numai suveranii au dreptul să fie reprezentați în mărime naturală.”

(J.H. Champfleury, *Realismul*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele A și B. **2 puncte**
 2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
 3. Numiți pictorul precizat atât în sursa A cât și în sursa C. **3 puncte**
 4. Numiți curentul cultural la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la libertatea artei de a aborda teme legate de “oamenii de rând”, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la libertatea artei de a aborda teme legate de “oamenii de rând”, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 7. Prezentați două caracteristici ale unei ideologii totalitare în Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
 8. Prezentați o caracteristică a democrației europene din secolul al XX-lea, numind și statul în care s-a aplicat. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 55

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „1. Suveranii vor numi pentru fiecare Universitate câte un împluternicit special (...). Datoria [lui] va fi (...) să imprime instrucțiunii o direcție sănătoasă, potrivită cu destinul viitor al studenților și să acorde o atenție constantă oricărui fapt, care ar putea servi la întărirea moralității, a ordinii și a decenței printre studenți.(...)”

3. Legile care au fost adoptate de mai multă vreme împotriva asocierilor secrete sau neautorizate din universități rămân în vigoare și trebuie respectate cu toată severitatea și vor fi extinse împotriva asociațiilor studențești întemeiate în ultimii ani (...). Guvernele semnate sunt de acord ca indivizii care după publicarea acestor hotărâri vor rămâne în asemenea asociații secrete sau neautorizate, sau vor intra pe viitor în ele, să fie excluși din orice funcție publică.”

(*Decretele de la Karlsbad*, Confederația Germană, 1819)

B. „*Regulamentul Universitar*, [din Rusia, 1863], a contribuit la îmbunătățirea sistemului de învățământ, [astfel] : (...)”

<90. În afara studenților, li se permite și altor persoane să asiste la prelegeri. (...)

107. Pentru ajutorarea studenților nevoiași, universitățile pot să aprobe scutiri de plată, reduceri de 50% sau chiar gratuități. (...)

129. Universitățile au dreptul să importe, la discreție și cu scutire de taxe, orice fel de cărți de specialitate. >

Alexandru* s-a preocupat personal și îndeaproape de elaborarea *Regulamentului Universitar*.”
(R.Sherman, *Rusia*, 1815-1881)

*Alexandru al II-lea – suveranul Rusiei în perioada 1855-1881

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți, pe baza sursei A, legea care se aplică în domeniul învățământului în Confederația Germană. **2 puncte**
2. Numiți, pe baza sursei B, actul normativ care se aplică în domeniul învățământului în Rusia. **2 puncte**
3. Menționați, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte o acțiune întreprinsă de suverani. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la studenți, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la studenți, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați alte două politici practicate în domeniul culturii în Europa secolelor al XIX-lea – la XX-lea, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare din secolul al XX-lea, precizând și un stat european care a promovat-o. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 56

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Pânzele impresioniștilor redau *impresia* artistului despre obiectele reale și lumea înconjurătoare, cu ajutorul culorii și a luminii create prin culoare. Ceea ce interesează pe pictorii impresioniști este strălucirea și vibrația luminii prin culoarea care încântă ochiul și reține privirea, traducând, în acest fel, stări sufletești. Realitatea obiectivă constituie pentru impresioniști un pretext, de la care pornește pictorul pentru ca să redea în lucrare sentimentele sale de încântare, impresia și trăirea sa la un moment dat în fața obiectului și a naturii, pe care le transmite apoi privitorilor prin opera de artă.”
(M. Nicolau-Golfin, *Istoria artei*)

B. „Tinerii pictori [impresioniști] expun în aprilie-mai 1874. (...) Noutatea recentă a tuburilor de vopsea pe bază de ulei le permite să lucreze în aer liber. Adevăratul subiect al tabloului devine lumina.” (J. Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A. F. Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

C. “După incendiul de la Operă, iată un nou dezastru. (...) La [galeriile] Durand-Ruel se deschide o nouă expoziție, [în 1876], despre care ni se spune că este de pictură. Trecătorul oarecare (...) intră și ochilor săi speriați li se oferă un spectacol crud. (...) Sunt indivizi care pufnesc în râs în fața acestor lucruri, dar eu am inima strânsă. (...) Încercați, așadar, să-l faceți pe domnul Degas să înțeleagă: spuneți-i, că există în domeniul artei câteva calități, care poartă un nume: desenul, culoarea, execuția, dorința - vă va râde în nas.”
(*Le Figaro*, aprilie 1876)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele B și C. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa B, invenția care le-a permis impresioniștilor să lucreze în aer liber. **2 puncte**
3. Menționați câte un eveniment artistic desfășurat în 1874, din sursa B, respectiv, în 1876, din sursa C. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei A, un punct de vedere referitor la impresioniști și la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la impresioniști și la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației europene, în secolul al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare, din secolul al XX-lea, numind și un stat european în care este promovată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 57

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "În 1874, impresioniștii au deschis prima expoziție de grup la Paris, independent de Salonul oficial al Academiei Franceze (...). Numele mișcării a fost folosit pentru prima oară, după această expoziție, de L. Leroy, colaborator la revista [*Vacarmul*]. S-a inspirat din titlul uneia dintre picturile lui Monet, *Impresie, răsărit de soare*." (Enciclopedie ilustrată de Istorie Universală)

B. "După incendiul de la Operă, iată un nou dezastru. (...) La [galeriile] Durand-Ruel [din Paris] se deschide o nouă expoziție [în 1876] despre care ni se spune că este de pictură. Trecătorul oarecare (...) intră și ochilor săi speriați li se oferă un spectacol crud. (...) Sunt indivizi care pufnesc în râs în fața acestor lucruri, dar eu am inima strânsă. (...) Încercați, așadar, să-l faceți pe domnul Degas să înțeleagă: spuneți-i că există în domeniul artei câteva calități, care poartă un nume: desenul, culoarea, execuția, dorința - vă va râde în nas." (*Le Figaro*, aprilie 1876)

C. „Pânzele impresioniștilor redau *impresia* artistului despre obiectele reale și lumea înconjurătoare, cu ajutorul culorii și a luminii create prin culoare. (...). Ceea ce interesează pe pictorii impresioniști este strălucirea și vibrația luminii prin culoarea care încântă ochiul și reține privirea, traducând în acest fel stări sufletești. Realitatea obiectivă constituie pentru impresioniști un pretext, de la care pornește pictorul pentru ca să redea în lucrare sentimentele sale de încântare, impresia și trăirea sa la un moment dat în fața obiectului și a naturii, pe care le transmite apoi privitorilor prin opera de artă.” (M. Nicolau-Golfin, *Istoria artei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursele A și B. **2 puncte**
2. Numiți, din sursa A, tabloul care dă numele curentului impresionist. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei B, respectiv, a sursei C, câte o informație referitoare la un eveniment artistic desfășurat în 1874, respectiv, în 1876. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la impresioniști și la arta lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la impresioniști și la arta lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două politici culturale adoptate în Europa secolelor al XIX-lea – al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare, din secolul al XX-lea, numind și un stat european în care se promovează. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 58

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Democrația este un sistem bazat pe principiul conform căruia nimeni nu se poate proclama conducător, nimeni nu poate deține puterea în nume personal și în mod irevocabil. (...) Conducătorii vor deține această funcție, ca urmare a desemnării libere, neîngrădite de către [cetățenii] care urmează să fie conduși.” (G. Sartori, *Teoria democrației reinterpretată*)

B. „Regimul democrației liberale (...) presupune participarea cetățenilor la viața publică și (...) garanția tuturor formelor de libertate. (...) Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. Cea mai bună expresie a acestei democrații pare să fie votul universal care permite tuturor cetățenilor adulți să-și desemneze reprezentanții. (...) Dar acest tip de democrație se vrea și liberală pentru că ea are drept scop menținerea și apărarea libertăților individuale (...). Libertățile politice [vizează] libertatea presei, a întrunirilor, libertatea de conștiință, dreptul de a-și exprima în libertate opiniile, siguranța de a nu fi arestat fără motiv (...). Libertatea economică e fondată pe ideea că economia se supune unor legi naturale și că statul nu trebuie să le perturbe pe acestea, prin intervenții care ar risca să le denatureze funcționarea.” (S. Bernstein, P. Milza, *Istoria secolului XX*)

C. „Ceea ce caracterizează statul democratic sunt obiectivele pe care și le propune și mijloacele prin care el caută să le atingă. (...) Democrația este o creație continuă și perfectibilă. (...) Democrația ține cont de evoluția ideilor, pe care experiența, adică lecția succeselor și a eșecurilor, o aduce sub controlul unei libere discuții și al unei libere aprecieri.” (R. Schuman, *Pentru Europa*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Selectați, din sursa A, o caracteristică a democrației. **2 puncte**
 2. Precizați regimul politic la care se referă sursa B. **2 puncte**
 3. Menționați o informație, din textul B, și o alta din textul A, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la avantajele democrației, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la avantajele democrației, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două curente culturale, în Europa, în secolele al XIX-lea – al XX-lea. **6 puncte**
 7. Prezentați o practică totalitară în epoca contemporană, precizând și statul european în care ea s-a aplicat. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 59

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Expresionistul este deplin conștient de lumea vizibilă (...) închide ochii pentru a explora mintea, spiritul, imaginația. (...) Expresionistul este conștient că trăiește în mai multe lumi complexe care se suprapun și că mai există și alte lumi de explorat, pe care ochiul nu le vede, iar logica nu le poate interpreta. Picturile expresioniste se concentrează mai mult asupra psihologicului decât asupra firescului, descriind lumi intangibile, cu ajutorul unor tehnici și simboluri noi, prin culori discordante și forme denaturate.”
(W. Fleming, *Arte și idei*)

B. „[Expresionismul] a apărut, sub prima sa formă, între 1895-1900, ca o reacție contra impresionismului.”
(M.Nicolau-Golfin, *Istoria artei*)

C. “Norvegianul E. Munch, deschide, în 1892, la Berlin, o expoziție personală care contribuie la cristalizarea mișcării expresioniste.”
(C. Prut, *Dicționar de artă modernă*)

D. „Expresionismul se naște aproape, în același timp, în diferite orașe germane (...). Centrele culturale, (Dresda, München, Berlin) se bazează mai ales pe căutările și pe experimentul artiștilor locali. În vibrantă opoziție față de moștenirea istorică a Dresdei, apare [mișcarea] *Podul*. (...) De cu totul altă factură intelectuală este grupul care se formează la München, *Căldărețul albastru*, [considerat] versantul cel mai liric al întregii mișcări expresioniste. (...) Primul Război Mondial, o barieră netă pentru multe mișcări și curente, nu întrerupe dezvoltarea expresionismului german, dimpotrivă [apar] *Constructivismul* rațional din Weimar (...) și realismul exasperant al grupului berlinez *Noul obiectivism*. (...) Expresionismul, în ansamblu, este considerat de regimul nazist <artă degenerată>. Toți pictorii, care pot, emigrează din Germania nazistă, lăsând un vid cultural greu de completat.”
(*Pictura modernă. Impresioniștii și avangardele secolului al XX-lea*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți, din sursa B, curentul cultural împotriva căruia reacționează expresionismul. **2 puncte**
 2. Numiți personalitatea precizată în sursa C. **2 puncte**
 3. Precizați, din sursa B și din sursa C, câte un eveniment artistic desfășurat în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea. **6 puncte**
 4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care abordează expresionismul din punct de vedere artistic, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
 5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care abordează expresionismul din punct de vedere artistic și istoric, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
 6. Prezentați două caracteristici ale unei alte ideologii totalitare, în Europa secolului al XX-lea, în afara celei precizate în text. **6 puncte**
 7. Prezentați o altă practică din domeniul culturii promovată în epoca modernă și/ sau contemporană, în afara celei precizate în text, numind și statul european în care s-a aplicat. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 60

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Cel de al doilea domeniu principal în care Alexandru* a promovat reformele a fost învățământul. El și-a dat seama că sistemul educațional de atunci [din Rusia] era ineficient și lipsit de vigoarea necesară ca să producă oamenii, de care era nevoie pentru armată și serviciul civil.”
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

* Alexandru I - țar al Rusiei în perioada 1801-1825

B. „În 1817, [Golițan] a preluat conducerea noului Minister al Problemelor Spirituale și al Învățământului. Golițan (...) avea o înclinație firească spre Biserica Ortodoxă (...). Principalul scop al lui Golițan a fost [ca prin lectură și educație] să existe cât mai mulți oameni capabili să citească Biblia și să descopere singuri adevărurile divine. El credea că Scripturile* aveau să fie singurul antidot eficace împotriva raționalismului promovat de liber-cugetători, în care a identificat principala cauză a problemelor Rusiei și ale întregii societăți europene din acele vremuri. <Gândirea liberă> presupunea contestarea tuturor structurilor sociale și politice existente.”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Scripturi – scriere bisericească cuprinzând Vechiul și Noul Testament, Biblie

C. „În 1819, la Universitatea din Kazan [s-a] descoperit un focar de liber-cugetători radicali și i [s-a] recomandat țarului să închidă imediat universitatea. Alexandru nu era pregătit să meargă atât de departe și [a cerut să se] curețe universitatea de ideile și influențele periculoase.”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele trei surse. **2 puncte**
2. Numiți țarul Rusiei din sursa A. **2 puncte**
3. Numiți câte o instituție, din textul B, respectiv, din textul C. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la învățământ, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la învățământ, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați alte două politici practicate în domeniul culturii în Europa modernă și/ sau contemporană, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural din Europa modernă sau contemporană, precizând și secolul apariției sale. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 61

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Această îndârjire a poziției Franței se confirmă, în anul următor, prin refuzul generalului [Charles de Gaulle*] de a admite cererea de aderare la Piața Comună a Marii Britanii. (...) De Gaulle nu se lasă înduplecat. Pentru el, este clar că Regatul Unit, în realitate atașat de Pactul Atlantic și solidar cu Statele Unite, nu poate fi decât <calul troian> al americanilor din Comunitate și groparul <Europei celor Șase>**. [Ca urmare] în timpul conferinței de presă din 14 ianuarie 1963 el își face publică hotărârea de a se opune candidaturii engleze: demers unilateral ce șochează profund pe partenerii Franței din Comunitatea Economică Europeană, care își dăduseră deja acordul.”

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

*Charles de Gaulle – președintele Franței

**Europa celor Șase - denumire dată Comunității Economice Europene, formată din Franța, Italia, Germania, Belgia, Olanda și Luxemburg

B. ”În problema atât de importantă a lărgirii Comunității [Economice] Europene, respectiv, atitudinea față de candidaturile Marii Britanii, Danemarcei, Irlandei și Norvegiei, am ajuns la un acord. S-a hotărât în cadrul Comunității, că aceasta este gata să discute noile adeviziuni și în acest scop, se va pune la punct o atitudine comună [a celor Șase] pentru negocierile ce se vor deschide, într-un spirit pozitiv. (...) Eu cred că pot să spun că această conferință a fost fericită pentru Europa, căreia îi deschide noi speranțe.”

(Declarația președintelui Franței, G. Pompidou, la Conferința C.E.E. de la Haga, 1969)

C. ”Negocierile, începute din iulie 1970, s-au terminat cu semnarea tratatelor de aderare la Bruxelles, pe 22 ianuarie 1972. (...). Este prevăzută o perioadă de cinci ani pentru a realiza modificările necesare. În Marea Britanie, ratificarea este obținută de la o mare majoritate, căci aici nu depinde decât de un vot al Camerei Comunelor, iar în celelalte trei țări ea trebuia să fie aprobată prin referendum. (...) În Irlanda 56,7% spun <da>, în Danemarca, 68% din voturi sunt pentru (...). Cât despre Norvegia, coaliția de extremă dreaptă, o parte a stângii ostile unei Europe <a marelui capital> și mediile tradiționaliste și naționaliste, vor respinge, contra oricărei așteptări, intrarea în Comunitatea Economică Europeană, cu aproape 54% de voturi împotriva.”

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți președintele Franței la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Precizați, pe baza sursei B, respectiv, a sursei C, câte o informație referitoare la Danemarca. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia Franța a fost de acord cu admiterea Marii Britanii în Comunitatea Europeană, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia Franța a fost de acord cu admiterea Marii Britanii în Comunitatea Europeană, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două practici totalitare din Europa contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa modernă și/ sau contemporană, numind și statul în care a apărut. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 62

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Mișcările de avangardă, care înfloriseră în toate domeniile la începutul Revoluției [din 1917] și care sunt numite, în continuare, în Rusia <artă de stânga> vor fi condamnate acum, prigonite ca < formaliste>. Numeroși scriitori sau directori de teatru sunt arestați și dispar misterios. Majoritatea scriitorilor de valoare se refugiază în tăcere sau în semităcere. Șolohov, autorul cărții *Pe Donul liniștit* nu va mai scrie nimic până la moartea lui Stalin. (...) Literatura, teatrul, cinematografia sunt strict supravegheate, cea mai mică deviere este denunțată, pedepsită. Pe scurt, de-a lungul întregii dictaturi a lui Stalin, artiștii au fost aduși la ordine ca și restul populației sovietice. Conformismul și mediocritatea marchează întreaga producție a acestei epoci.”

(F. Braudel, *Gramatica civilizațiilor*)

B. “În timpul expoziției [universale de la Paris] din 1937, aspectul marțial* al Pavilionului german și sculpturile monumentale ale lui Josef Thorak, expuse acolo, reprezentau un manifest al artei naziste. Naziștii decretează că arta modernă este bolnavă și începând din 1937, o ținut în exil la stâlpul infamiei în cursul expoziției itinerante intitulată <artă degenerată>. Arta modernă este exilată din muzeele [din Germania]; artiștilor li se interzice să mai picteze; mulți dintre ei emigrează.”

(J. Debicki, J.-F. Favre, D. Grünewald, A. F. Pimentel, *Istoria artei. Pictură, sculptură, arhitectură*)

*marțial – solemn, impunător, ostășesc, de război

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți câte un stat la care se referă sursa A, respectiv, sursa B. **4 puncte**
2. Precizați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, câte o informație referitoare la situația oamenilor de cultură. **6 puncte**
3. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la atitudinea regimului politic față de curentele culturale moderne, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
4. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la atitudinea regimului politic față de curentele culturale moderne, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Prezentați două curente culturale din Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
6. Prezentați o caracteristică a democrației europene a secolului al XX-lea, numind și un stat care a promovat-o. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 63

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Țările se vor strădui să acționeze împreună sau să se prăbușească împreună. Se consideră, de comun acord, că istoria construcției europene de la sfârșitul celui de al Doilea Război Mondial încoace nu are nimic exaltant (...). Ceea ce înseamnă că nu există altă cale pentru viitorul Europei: reticențele și refuzurile vehemente trebuie în ultimă instanță să cedeze în fața necesității.(...) Europa din timpul marilor imperii s-a schimbat. (...) Libera circulație a oamenilor a ideilor și a capitalurilor în spațiul creat de Comunitatea Economică Europeană a devenit o realitate (...) mai mult de jumătate din europeni sunt de acord cu crearea unei Uniuni Politice Europene dotată cu un guvern responsabil.”
(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

B. „Continui să cred, așa cum v-am mai spus, că nimic nu va putea împiedica crearea Europei (unite) și aceasta se va face. Se va face fără entuziasm, din nefericire, căci renunțarea la prerogativele și atributele statului național este dificilă și ridică în fiecare zi noi obiecții și termeni noi. Totuși, ea se va face, deoarece caracterul său de <necesitate> sfârșește prin a se impune chiar și celor mai reticenți.”
(G. Gafencu, 1953)

C. „Va veni ziua în care războiul va părea la fel de absurd, la fel de imposibil între Paris și Londra, Petersburg și Berlin, Viena și Torino, pe cât pare azi imposibil și absurd între Rouen și Amiens, între Boston și Philadelphia. Va veni vremea în care tu, Franță, tu, Italie, tu, Anglie, tu, Germanie, voi, toate națiunile de pe continent, vă veți contopi strâns, fără a vă pierde calitățile distincte și glorioasa individualitate, într-o unitate superioară, constituind o fraternitate europeană, așa cum Normandia, Bretania, Bourgogne, Lorena, Alsacia, cum toate provinciile noastre s-au contopit în Franța. Va veni ziua, în care singurele câmpuri de luptă vor fi piețele, deschizându-se comerțului și spiritele, deschizându-se ideilor. Va veni ziua, în care gloanțele și bombele vor fi înlocuite de voturi, de arbitrajul unui mare Senat suveran”.

(V. Hugo, discurs la Congresul Păcii de la Paris, 1833)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați un spațiu istoric la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Precizați evenimentul politico-militar la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați, din sursa A, respectiv, din sursa C, o deosebire dintre instituțiile viitoarei Europe. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la viitorul unității europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la viitorul unității europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa secolelor al XIX-lea - al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o practică totalitară, din secolul al XX-lea, numind și un stat european în care este promovată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 64

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Atitudinea Marii Britanii față de Europa a dezămăgit câțiva oameni politici europeni. Ei speraseră, mai ales după declarațiile lui Winston Churchill* de la Strasbourg, că Anglia se va alătura <Europei celor Șase>**. Fusese uitat un fapt esențial (...) și anume că Anglia s-a considerat întotdeauna vecină a Continentului, și nu o parte componentă a acestuia. (...) Anglia, chiar dacă a încetat să mai fie o insulă, este în continuare o țară insulară. În plus, Marea Britanie a afirmat întotdeauna că legăturile sale cu [fostele colonii] nu-i permit să se lege prea strâns de Europa. În ceea ce privește schimburile comerciale, preferința imperială impune o atitudine distinctă de cea a națiunilor europene." (A. Maurois, *Istoria Angliei*)

* Winston Churchill – prim ministru al Marii Britanii (1940-1945; 1951-1955)

**Europa celor Șase - denumire dată Comunității Economice Europene, formată din Franța, Italia, Germania, Belgia, Olanda și Luxemburg

B. "Negocierile începute din iulie 1970 se vor termina cu semnarea tratatelor de aderare la Bruxelles, pe 22 ianuarie 1972. Cele patru țări candidate [Marea Britanie, Irlanda, Danemarca și Norvegia] acceptă tratatele. Este prevăzută o perioadă de cinci ani pentru a realiza modificările necesare. În Marea Britanie ratificarea este obținută de o mare majoritate căci aici nu depinde decât de un vot al Camerei Comunelor, iar în celelalte trei țări ea trebuia să fie aprobată prin referendum (...). [Ca urmare, se constituie], pe 11 ianuarie 1972, în mod oficial <Europa celor Nouă>." (S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

*Europa celor Nouă - denumire dată Comunității Economice Europene, formată din Franța, Italia, Germania, Belgia, Olanda, Luxemburg, Marea Britanie, Irlanda și Danemarca

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți o personalitate istorică la care face referire sursa A. **2 puncte**
3. Precizați, pe baza surselor A și B, denumirea dată Comunității Economice Europene. **6 puncte**
4. Menționați din sursa A, un punct de vedere referitor la aderarea Marii Britanii la Comunitatea Economică Europeană, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați din sursa B, un punct de vedere referitor la aderarea Marii Britanii la Comunitatea Economică Europeană, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două practici culturale din Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa modernă și/ sau contemporană, numind și statul în care a apărut. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 65

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În acest fel, putem vedea în arta abstractă de la începutul acestui secol semnul unui protest concret, dar utopic împotriva structurilor politice și materiale constrângătoare. De altfel, regimurile totalitare – precum național-socialismul în Germania sau stalinismul în Uniunea Sovietică – au condamnat această artă și au interzis-o. După prăbușirea dictaturilor, în 1945 și apoi în 1989, arta abstractă devine expresia libertății regăsite.”

(J. Debicki, J.-F. Favre, D. Grünewald, A. F. Pimentel, *Istoria artei. Pictură, sculptură, arhitectură*)

B. “În timpul expoziției [universale de la Paris] din 1937, aspectul marțial* al Pavilionului german și sculpturile monumentale ale lui Josef Thorak, expuse acolo, reprezentau un manifest al artei naziste. Naziștii decretează că arta modernă este bolnavă și începând din 1937, o ținut în exil din cauza infamiei în cursul expoziției itinerante intitulată <artă degenerată>. Artă modernă este exilată din muzee; artiștilor li se interzice să mai picteze; mulți dintre ei emigrează.”

(J. Debicki, J.-F. Favre, D. Grünewald, A. F. Pimentel, *Istoria artei. Pictură, sculptură, arhitectură*)

*marțial – solemn, impunător, ostășesc, de război

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați două state la care se referă sursa A. **4 puncte**
2. Menționați o informație, din textul A și o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
3. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la atitudinea regimului politic față de curentele culturale moderne, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
4. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la atitudinea regimului politic față de curentele culturale moderne, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Prezentați alte două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană, în afara celui precizat în texte. **6 puncte**
6. Prezentați o caracteristică a democrației europene a secolului al XX-lea, numind și un stat care a promovat-o. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 66

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Această îndârjire a poziției Franței se confirmă în anul următor prin refuzul generalului [Charles de Gaulle*] de a admite cererea de aderare la Piața Comună** a Marii Britanii. (...) De Gaulle nu se lasă înduplecat. Pentru el este clar că Regatul Unit, în realitate atașat de Pactul Atlantic*** și solidar cu Statele Unite, nu poate fi decât <calul troian> al americanilor din Comunitate și grogarul <Europei celor Șase>**. În timpul conferinței de presă din 14 ianuarie 1963 el își face publică hotărârea de a se opune candidaturii engleze: demers unilateral ce șochează profund pe partenerii Franței din Comunitatea Economică Europeană, care își dăduseră deja acordul.”
(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

*Charles de Gaulle – președintele Franței

**Piața Comună și Europa celor Șase - denumiri date Comunității Economice Europene, formate din Franța, Italia, Germania, Belgia, Olanda și Luxemburg

***Pactul Atlantic - Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO); organizație militară constituită, în 1949, din Statele Unite, Canada și 10 state europene

B. „Atitudinea Marii Britanii față de Europa a dezămăgit câțiva oameni politici europeni. Ei speraseră, mai ales după declarațiile lui Winston Churchill* de la Strasbourg, că Anglia se va alătura <Europei celor Șase>. Fusese uitat un fapt esențial (...) și anume că Anglia s-a considerat întotdeauna vecină a Continentului, și nu o parte componentă a acestuia. (...) Anglia, chiar dacă a încetat să mai fie o insulă, este în continuare o țară insulară. În plus, Marea Britanie a afirmat întotdeauna că legăturile sale cu [fostele colonii] nu-i permit să se lege prea strâns de Europa. În ceea ce privește schimburile comerciale, preferința imperială impune o atitudine distinctă de cea a națiunilor europene. Totuși, constituirea unei piețe europene de 160 de milioane de cumpărători nu o poate lăsa indiferentă.”
(A. Maurois, *Istoria Angliei*)

*Winston Churchill – prim ministru al Marii Britanii

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați, din sursa A, alte două denumiri date Comunității Economice Europene. **4 puncte**
2. Precizați câte o personalitate istorică la care se referă sursa A, respectiv, sursa B. **6 puncte**
3. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la posibilele consecințe ale includerii Marii Britanii în Comunitatea Europeană, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
4. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la posibilele consecințe ale includerii Marii Britanii în Comunitatea Europeană, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
6. Prezentați o caracteristică a democrației europene a secolului al XX-lea, numind și un stat în care s-a aplicat. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 67

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Nu sunt foarte sigur, dar cred că în 1872 a avut loc prima expoziție a unui grup restrâns care a purtat, de atunci înainte numele de <impresioniști>. (...) Nu voi face istoricul lor: toată lumea îi cunoaște. Îl semnalez doar, pentru a constata unul din cele mai multe eforturi eficiente, care au fost făcute în Franța de un grup de oameni, a căror forță și al căror talent a luptat împotriva unor puteri formidabile: Oficialitatea, Presa și Banul. (...) E vorba de o artă fără sfârșit, înzestrată cu tehnici multiple, aptă să traducă emoțiile naturii și ale omului, adaptându-se fiecărui individ, fiecărei epoci și la bucurie și la durere.”
(Paul Gauguin, despre impresionism, 1902)

B. „La [galeriile] Durand-Ruel se deschide o nouă expoziție despre care ni se spune că este de pictură. (...) Sunt indivizi care pufnesc în râs în fața acestor lucruri, dar eu am inima strânsă. Acești așa-ziși artiști se intitulează <impresioniști, intransigenți>, ei iau pânzele, culorile și pensulele, aruncă la întâmplare câteva culori și semnează tabloul. (...) A-l face pe Pissarro să înțeleagă că arborii nu sunt violeți, că cerul nu are culoarea untului proaspăt, că în nicio țară nu se pot vedea lucrurile pe care le pictează el și că nicio persoană inteligentă nu se poate adapta unor asemenea rătăcirii, este imposibil”.
(*Le Figaro*, aprilie 1876)

*Camille Pissarro - pictor impresionist

C. „Huysmans*, care criticase în trecut stilul impresionist, (...) era acum convins că impresionismul atinsese plenitudinea și afirma că evoluția impresionismului a atins perfecțiunea cu pictura lui Pissarro. În realitate ochiul său se obișnuise cu particularitățile noului stil. (...) În articolul *Expoziția independenților în 1881*, Huysmans scria: <Domnul Pissarro poate fi clasat astăzi în rândul pictorilor noștri remarcabili și îndrăzneți. Dacă își va păstra ochiul la fel de receptiv, de agil și de fin, vom avea cu siguranță în el pe cel mai original peisagist al epocii>. Laudele nu erau exagerate. Pissarro produce o impresie deosebită cu cele douăzeci și opt de tablouri expuse, cel mai important și mai valoros ansamblu din întreaga expoziție.” (R. E. Shikes, P. Harper, *Pissarro*)

*Huysmans - scriitor francez

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A și sursa C. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Precizați modalitatea prin care se făceau cunoscute creațiile artistice menționată atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Precizați o asemănare referitoare la denumirea dată pictorilor menționați atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la atitudinea unor contemporani față de Pissarro, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la atitudinea unor contemporani față de Pissarro, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două politici culturale promovate în Europa în epoca modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o caracteristică a democrației europene din secolul al XX-lea, numind și un stat în care a fost promovată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 68

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Europa nu va fi construită într-o singură etapă, nici dintr-o dată; ea se va naște prin realizările concrete, ce vor crea, mai întâi, o solidaritate de fapt. Apropierea națiunilor europene cere ca opoziția seculară dintre Franța și Germania să fie eliminată. (...) În acest scop, guvernul francez propune o acțiune imediată, cu un obiectiv limitat, dar decisiv. [Prin Planul Schuman] guvernul francez propune plasarea întregii producții franco-germane de cărbune și oțel sub o Înaltă Autoritate Comună, într-o organizație deschisă participării și altor țări ale Europei. (...) Prin punerea, în comun, a producției de bază, prin înființarea unei instituții comune, ale cărei decizii vor lega Franța, Germania și țările care vor adera, această propunere realizează primul pas concret spre o federație europeană indispensabilă păstrării păcii.”
(Robert Schuman, 9 mai 1950)

B. “Principalul scop pe care și-l propun instigatorii la război – imperialiștii - este să includă direct Germania de Vest în blocul agresiv al Atlanticului de Nord*, cu scopul de a-i folosi industria și resursele umane pentru scopuri agresive (...). În aceeași lumină, trebuie să vedem și pretinsul <plan de folosire în comun a producțiilor de cărbune și oțel germane și franceze>, plan elaborat la Washington și propus de Robert Schuman. Datorită unei asemenea <uniuni> a resurselor industriale și a materiilor prime ale bazinelor Ruhr și Lorena, se propune punerea bazei industriei de război a blocului agresiv al Atlanticului de Nord, condus de imperialiștii americani.”

(*Pravda*, Moscova, 17 mai 1950)

*Atlanticul de Nord - Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO); organizație militară constituită, în 1949, din Statele Unite, Canada și 10 state europene

C. „În Germania, în Italia și în [Belgia, Olanda și Luxemburg], reacția este favorabilă. Planul Schuman este bine primit și de Statele Unite (...). Partizanii unei integrări europene din punct de vedere economic și dacă este posibil și politic, apar mai ales în rândurile democrației creștine, ale socialismului democratic și ale diferitelor formațiuni liberale, adică în organizațiile politice care formează nucleul coalițiilor aflate la putere în țările vest europene. (...) Din 18 aprilie 1951, șase țări, Franța, Republica Federală Germană, Italia, Belgia, Olanda și Luxemburgul, semnează Tratatul de la Paris care instituie Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului.”

(Serge Berstein, Pierre Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Precizați un stat european la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați o informație din textul A, și o alta din textul C, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la consecințele punerii în practică a Planului Schuman, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la consecințele punerii în practică a Planului Schuman, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două politici culturale adoptate în Europa modernă și/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa modernă și/sau contemporană, numind și statul în care a apărut. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 69

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Termenul [realism] desemnează, mai exact, o mișcare ce, între 1848 și 1860, reacționează împotriva romantismului și a academismului neoclasicilor. [El] se răspândește în [Germania, Anglia, Franța]. (...) Pictorii realiști reprezintă viața modernă și, în particular, <realitatea socială>. Astfel, G. Courbet înțelege să ridice scena de gen la statutul de pictură istorică. J. Fr. Millet se inspiră din lumea țăranilor. (...) H. Daumier își arată preferința față de cei umili, pictând o lume săracă și în suferință.”

(J. Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F. Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

B. „Courbet demonstrează că subiectele pot fi și trebuie preluate din viața reală, din orice manifestare. (...) Nu este, deci, deloc necesar să ne adresăm mitologiei și alegoriei, oricât ar fi de prețuite aceste surse de inspirație, în lumea contemporană. Este cunoscut [ceea ce spunea] Courbet: <Cum aş putea picta îngeri, când n-am văzut niciunul niciodată?> ”

(G. Oprescu, *Manual de istoria artei*)

C. “Domnul Courbet e un spirit rebel pentru că înfățișează, cu bună credință, burghezi, țărani și țăranici în mărime naturală. Aceasta e prima obiecție. Nu vrem să admitem că un spărgător de piatră valorează cât un prinț: aristocrația se înfurie văzând că oamenilor de rând li s-au acordat atâția metri de pânză pictată, [căci] numai suveranii au dreptul să fie reprezentanți în mărime naturală.”

(J.H. Champfleury, *Realismul*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați un spațiu istoric la care se referă sursa A **2 puncte**
3. Precizați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei C, o deosebire dintre categoriile sociale. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la arta lui G. Courbet, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la arta lui G. Courbet, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două practici politice totalitare din Europa contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un alt curent cultural în Europa modernă și/ sau contemporană, în afara celor precizate în texte, numind și statul în care apare. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 70

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Cel de al doilea domeniu principal în care Alexandru* a promovat reformele a fost învățământul. El și-a dat seama că sistemul educațional de atunci [din Rusia] era ineficient și lipsit de vigoarea necesară ca să producă oamenii de care era nevoie pentru armată și serviciul civil. Totodată, era tot mai preocupat de sentimentul, că era trimisul lui Dumnezeu pe pământ. Prin urmare, a ajuns la concluzia că persoana, care ar fi coordonat cel mai bine această reformă trebuia să fie un om animat de profunde convingeri religioase. Așa se face că l-a ales pe prințul Golițan.”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

* Alexandru I - țar al Rusiei în perioada 1801-1825

B. „În 1817, [Golițan] a preluat conducerea noului Minister al Problemelor Spirituale și al Învățământului. Golițan (...) avea o înclinație firească spre Biserica Ortodoxă (...). Principalul scop al lui Golițan a fost [ca prin lectură și educație] să existe cât mai mulți oameni capabili să citească Biblia și să descopere singuri adevărurile divine. El credea că Scripturile* aveau să fie singurul antidot eficace împotriva raționalismului promovat de liber-cugetători, în care a identificat principala cauză a problemelor Rusiei și ale întregii societăți europene din acele vremuri. <Gândirea liberă> presupunea contestarea tuturor structurilor sociale și politice existente.”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Scripturi – scriere bisericească cuprinzând Vechiul și Noul Testament, Biblie

C. „În 1819, la Universitatea din Kazan [s-a] descoperit un focar de liber-cugetători radicali și i [s-a] recomandat țarului să închidă imediat universitatea. Alexandru nu era pregătit să meargă atât de departe și [a cerut să se] curețe universitatea de ideile și influențele periculoase. [S-a] demis aproape jumătate din corpul profesoral. (...) Tinerii, la care se depistau tendințe [ireverențioase], erau obligați să poarte însemne care-i stigmatizau drept <păcătoși>. Vinovații de calibru erau trimiși la carceră, în timp ce restul studenților se rugau pentru mântuirea lor.”

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele B și C. **2 puncte**
2. Numiți statul la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Numiți personalitatea menționată atât în textul A cât și în textul B. **3 puncte**
4. Numiți personalitatea politică menționată atât în textul A cât și în textul C. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la învățământ, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la învățământ, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o altă politică în domeniul culturii din epoca modernă și/ sau contemporană, în afara celor precizate, în texte, precizând și statul european în care se aplică. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 71

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În memoria istorică a europenilor, în prim-plan apare în continuare identitatea națională, căci, așa cum uneori nu zărim pădurea din cauza copacilor, europenii nu-și percep continentul din cauza națiunilor. Vom învăța să gândim și să acceptăm Europa pentru ca ea să devină realitate. De veacuri, noi, europenii, ne-am obișnuit cu vechile noastre state și națiuni; ele vor mai exista multă vreme și va mai fi nevoie de ele. Însă, se vor schimba din nou, așa cum s-au schimbat și în trecut și poate, treptat, vor păli și vor dispărea, în final, pentru a ceda locul națiunii Europa a cărei formă azi doar o intuim.”

(H. Schulze, *Stat și națiune în istoria europeană*)

B. „Națiunea, așa cum o cunoaștem, a apărut o dată cu începutul unei profunde mutații economice. Ea a reprezentat forța de coeziune care a permis construirea unei organizări politice și sociale pe măsura transformărilor, care au schimbat total modul de viață al oamenilor. Faptul că, rolul său se încheie în momentul în care începe o altă mutație radicală, nu are nimic tragic în sine, cu condiția ca o nouă forță de coeziune să îi ia locul. De altfel, depășirea istorică a națiunii nu va însemna, probabil, și dispariția sa, tot așa cum edificarea ei nu a însemnat distrugerea altor tipuri de formațiuni colective, sortite doar să joace, din acel moment, un rol secundar.”

(A.-M. Thiesse, *Crearea identităților naționale în Europa*)

C. „O națiune este așadar o mare solidaritate constituită pe baza sentimentului de sacrificiu al celor care l-au făcut și al celor dispuși să-l mai facă. Ea presupune un trecut; totuși în prezent se rezumă la un fapt tangibil: consimțământul, dorința clar exprimată de a continua viața comună. Existența unei națiuni este (...) un plebiscit zilnic. (...) Națiunea, ca și individul, este rezultatul unui lung trecut de eforturi, de sacrificii și devotamente. Dintre toate, cultul strămoșilor este cel mai legitim; strămoșii ne-au făcut ceea ce suntem. Un trecut eroic, oameni mari, glorie (mă refer la cea adevărată), iată capitalul social pe care [se fundamentează] o idee națională”.

(E. Renan, *Ce este națiunea*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați, pe baza sursei C, două componente ale capitalului social, pe care se fundamentează ideea națională. **4 puncte**
2. Menționați, pe baza sursei B, respectiv, a sursei C, câte o caracteristică a națiunii. **6 puncte**
3. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la existența în viitor a națiunii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
4. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la existența în viitor a națiunii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Prezentați două politici culturale aplicate în Europa, în secolele al XIX-lea- al XX-lea. **6 puncte**
6. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare din secolul al XX-lea, numind și statul european care a promovat-o. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 72

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Termenul [realism] desemnează mai exact o mișcare ce, între 1848 și 1860, reacționează împotriva romantismului și a academismului neoclasicilor întârziați. [El] se răspândește în toată Europa. (...) Pictorii realiști reprezintă viața modernă și, în particular, <realitatea socială>. Astfel, Jean François Millet se inspiră din lumea țăranilor. (...) Honoré Daumier își arată preferința față de cei umili pictând o lume săracă și în suferință. (...) După votarea legii din 1835 care interzice satira politică, Daumier se ocupă de satira socială”

(J. Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F. Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

B. „În 1855, arta invadase Parisul. Aproape de Palatul industriei se găsea o altă sală de expoziție – Pavilionul realismului – unde erau expuse pânzele lui Gustave Courbet. Deși zece dintre tablourile sale fuseseră admise în expoziția oficială, juriul îi respinsese două lucrări la care pictorul ținea în mod deosebit. Furios, Courbet își construiește o sală proprie și expune acolo, în plus, alte patruzeci de pânze. Subiectele obișnuite ale tablourilor sale realiste mulțumeau arta oficială.”

(R. E. Shikes, P. Harper, *Pissarro*)

C. “D-nul Courbet e un spirit rebel pentru că înfățișează cu bună credință burghezi, țărani și țăărânci în mărime naturală. Aceasta e prima obiecție. Nu vrem să admitem că un spărgător de piatră valorează cât un prinț: aristocrația se-nfurie văzând că oamenilor de rând li s-au acordat atâția metri de pânză pictată; numai suveranii au dreptul să fie reprezentanți în mărime naturală.”

(J.H. Champfleury, *Realismul*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Precizați, pe baza sursei A, respectiv, sursei B, câte o interdicție referitoare la libera manifestare a artiștilor. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia arta are libertate în privința abordării temelor legate de “oamenii de rând”, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia arta are libertate în privința abordării temelor legate de “oamenii de rând”, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două practici politice totalitare și/ sau democratice, în Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați un alt curent cultural, în Europa modernă și/ sau contemporană, în afara celor precizate în texte, numind și statul în care a apărut. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 73

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Articolul A

Prin acest Tratat, Înaltele părți contractante stabilesc, între ele, Uniunea Europeană, în continuare denumită „Uniunea”.

Acest tratat marchează o nouă etapă în procesul de creare a unei uniuni și mai puternice între popoarele Europei, în care deciziile sunt luate cât mai aproape de cetățean.(...)

Articolul B

Uniunea își propune următoarele obiective:

Să promoveze progresul economic și social echilibrat și susținut, în special, prin crearea unei zone fără frontiere interne (...) și prin stabilirea unei uniuni economice și monetare, inclusiv, prin monedă unică, conform prevederilor acestui Tratat.(...)

Articolul F

Uniunea va respecta identitatea națională a Statelor Membre, ale căror sisteme de guvernare se bazează pe principiile democrației.”

(Tratatul de la Maastricht de constituire a Uniunii Europene, 1992)

B. „Este adevărat că există alternativa oferită de formarea identității europene. Aceasta s-ar putea constitui pe baza valorilor comune Europei de Vest și chiar ale celei Centrale: legitimitatea guvernării consimțite și obstrucționate de contraputeri ce-i limitează excesele, atașamentul față de libertățile formale garantate de cele reale, ca și tradiția mai recentă a unei justiții distributive ce atenuează diferențele de bogăție (...). Pentru a se dezvolta o identitate politică pe continent, trebuie fără îndoială să se consolideze în prealabil un spațiu public de dezbatere, care să ofere europenilor o conștiință a intereselor lor solidare, cât și a unui interes general, superior celui al părților.”

(Guy Hermet, Istoria națiunilor și a naționalismului în Europa)

C. "Istoria națiunilor noastre demonstrează că o identitate colectivă se construiește printr-o muncă, de asemenea, colectivă, care se sprijină pe noile mijloace de comunicare. Ea ne învață încă o lecție, mai importantă: națiunea a fost elaborată în strânsă legătură cu două idei, pe atunci noi în Europa: fericirea și democrația. Acestea nu s-au învechit. Elaborarea unei identități comune nu va însemna nimic, dacă nu va fi însoțită de un autentic proiect politic care să le propună cetățenilor Uniunii să redevină actori ai propriului destin.”

(A.-M. Thiesse, Crearea identităților naționale în Europa)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați, pe baza sursei A, două obiective economice ale Uniunii Europene. **4 puncte**
2. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei C, câte o informație referitoare la democrație. **6 puncte**
3. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la rolul implicării cetățenilor europeni în formarea identității europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
4. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la rolul implicării cetățenilor europeni în formarea identității europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Prezentați două curente culturale în Europa din secolele al XIX-lea - al XX-lea. **6 puncte**
6. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă sau contemporană, precizând și statul european în care a fost adoptată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 74

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Eu cred, că cea mai importantă sarcină ce revine astăzi Uniunii Europene, este aceea de a reflecta cu luciditate asupra a ceea ce înseamnă identitatea europeană, de a propune o organizare diferită a responsabilității europene. (...) Dacă cetățenii Europei vor înțelege că Uniunea nu este un monstru birocratic, anonim, conceput pentru a le restrânge sau a le anula autonomia, ci că este o comunitate de tip nou, care, dimpotrivă, le permite și mai multă libertate, atunci Uniunea nu are de ce să se teamă pentru viitorul ei.”
(V. Havel, *Discurs*, 1994)

B. „Este adevărat că există alternativa oferită de formarea identității europene. Aceasta s-ar putea constitui pe baza valorilor comune Europei de Vest și chiar ale celei Centrale (...). Aparatul integrării europene este, întâi de toate, juridic, într-atât încât, în loc să-i unească pe europenii, îi desparte. (...) Pentru a se dezvolta o identitate politică pe continent, trebuie fără îndoială să se consolideze în prealabil un spațiu public de dezbatere, care să ofere europenilor o conștiință a intereselor lor solidare, cât și a unui interes general, superior celui al părților.”
(G. Hermet, *Istoria națiunilor și a naționalismului în Europa*)

C. „Art. 6. Uniunea [Europeană] este fondată pe principiul libertății, al democrației, al respectului drepturilor omului și libertăților fundamentale, precum și al statului de drept, principii care sunt comune statelor membre. (...) Uniunea respectă identitatea națională a statelor membre.”
(*Tratatul de la Maastricht*, 7 februarie 1992)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele A și C. **2 puncte**
 2. Precizați, pe baza sursei B, o caracteristică a procesului integrării europene. **2 puncte**
 3. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, B câte o informație referitoare la identitatea europeană. **6 puncte**
 4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A, referitor la rolul valorilor democratice în formarea Uniunii Europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa C, referitor la rolul valorilor democratice în formarea Uniunii Europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
 7. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă și/ sau contemporană, precizând și statul european în care a fost adoptată. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 75

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Noile instituții (ale Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului) vor provoca o breșă în zidul suveranității naționale, care blochează calea spre unitatea europeană. De o mie de ani, suveranitatea națională s-a manifestat în Europa prin afirmarea naționalismului și prin tentative zadarnice și sângeroase ale unor state de a-și impune hegemonia asupra altora. Stabilirea instituțiilor și a regulilor comune, care vor asigura fuziunea suveranităților naționale, îi va uni pe europeni sub o autoritate comună și va elimina cauzele fundamentale ale conflictelor (...). Suntem decizi să unificăm Europa și să acționăm rapid.“
(J. Monnet, 1952)

B. “Art. 1. Prin prezentul tratat înaltele părți contractante instituie între ele o Comunitate Economică Europeană.

Art. 2. Comunitatea are ca misiune, prin stabilirea unei piețe comune și prin apropierea progresivă a politicilor economice a statelor membre, să promoveze o dezvoltare armonioasă a activităților economice în ansamblul Comunității, o expansiune continuă și echilibrată, o stabilitate crescută, o dezvoltare accelerată a nivelului de viață și a relațiilor mai strânse între statele membre.”
(*Tratatul de la Roma*, 1957)

C. “Principalul scop pe care și-l propun instigatorii la război – imperialiștii - este să includă direct Germania de Vest în blocul agresiv al Atlanticului de Nord*, cu scopul de a-i folosi industria și resursele umane pentru scopuri agresive (...). În aceeași lumină trebuie să vedem și pretinsul <plan de folosire în comun a producțiilor de cărbune și oțel germane și franceze>, plan elaborat la Washington și propus de Robert Schuman. Datorită unei asemenea <uniuni>** a resurselor industriale și a materiilor prime ale bazinelor Ruhr și Lorena, se propune punerea bazei industriei de război a blocului agresiv al Atlanticului de Nord, condus de imperialiștii americani.”

(*Pravda*, Moscova, 17 mai 1950)

*Atlanticul de Nord - Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO); organizație militară constituită, în 1949, din Statele Unite ale Americii, Canada și 10 state europene

** Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați un spațiu istoric la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Precizați organizația europeană la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A, și o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia constituirea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului a fost un proiect pacifist, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia constituirea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului a fost un proiect pacifist, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa secolelor al XIX-lea - al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă și/ sau contemporană, precizând și statul european în care s-a aplicat. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 76

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Se afirmă către 1865, un principiu fundamental: alegerea subiectului nu trebuie să fie restrictivă pentru artist, care dimpotrivă, trebuie să se simtă liber să exprime propriile impresii în fața oricărei teme. Acest concept, exprimat [de impresioniști] deocamdată în formă embrionară, poate fi considerat fundamentul picturii moderne, reluat și dezvoltat de toate avangardele artistice.”

(Pictura modernă. Impresioniștii și avangardele secolului al XX-lea)

B. „Monet a finalizat această lucrare [*Impresie, răsărit de soare*] în 1872, reprezentând, într-un cadru simplu, soarele răsărind în depărtări deasupra portului neguros al orașului Le Havre. Lucrarea a fost expusă la Paris, pe 15 aprilie 1874, în cadrul unei expoziții alcătuită din 67 de picturi ale artiștilor (...) Criticii au privit cu ironie expoziția. Unul dintre aceștia, L. Leroy, a remarcat această pictură a lui Monet, intitulând ulterior articolul său critic *Expoziție de impresioniști* și remarcând caustic: <tapetul, în faza de început a prelucrării, este o lucrare mai completă decât aceasta>. Eticheta s-a păstrat și în câțiva ani termenul impresionism a devenit unul comun, iar practicanții acestui stil recunoscuți.”

(Viața și operele marilor protagoniști ai artei)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două surse. **2 puncte**
2. Selectați, pe baza sursei B, numele tabloului lui Monet. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A și o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la impresioniști și la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la impresioniști și la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două practici totalitare din Europa contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a democrației în Europa secolului al XX-lea, numind și un stat care o promovează. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 77

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Un nou dezastru se abate asupra cartierului [Operei din Paris]. La [galeriile] Durand-Ruel se deschide [în 1876] o nouă expoziție, pe care am numi-o a fi de pictură (...). Cinci sau șase alienați, atinși de nebunia ambiției, s-au alăturat pentru a-și expune lucrările. Acești așa-zisi artiști se intitulează <intransigenții, impresioniștii>; ei iau pânzele, vopseaua și pensulele, aruncă la întâmplare câteva culori și semnează tabloul." (*Le Figaro*, 3.04.1876)

B. "Monet învățase, că orice era pictat pe loc, în aer liber, inspiră o prospețime și o vitalitate unică, imposibil de reprodus în atelier, unde prejudecata creatorului, despre modul cum ar trebui să arate [compoziția plastică], ar constitui o barieră între artist și natură. Sfatul dat de Monet pictorilor constituie o dovadă clară a acestei abordări: <încearcă să uiți ce obiecte se află în fața ta - un copac, o casă, un câmp sau orice ar fi. Gândește-te, pur și simplu : iată aici un pătrat mic de albastru, dincolo un dreptunghi de roz, culoarea și forma exactă până când vei avea propria ta impresie asupra [compoziției plastice] din fața ta>. O impresie era așadar un impact vizual pe care [compoziția plastică] îl determină într-un anumit moment." (*Galeria marilor personalități ale artelor*)

C. "La originea impresionismului se află un grup de pictori parizieni, printre care se numără A. Renoir, C. Monet, E. Degas (...) [grup] care se constituie la sfârșitul celui de la Doilea Imperiu [francez] și, în 1874, începe să expună în galeria fotografului Nadar [la Paris]."

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele A și C. **2 puncte**
 2. Precizați contextul politic la care se referă sursa C. **2 puncte**
 3. Menționați pe baza sursei A, respectiv, a sursei C câte un eveniment artistic desfășurat la Paris. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la tehnica utilizată de impresioniști, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la tehnica utilizată de impresioniști, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două practici în domeniul culturii aplicate în Europa modernă și/sau contemporană. **6 puncte**
 7. Prezentați un alt curent cultural în Europa modernă și/sau contemporană, în afara celui precizat în texte, numind și statul în care a apărut. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 78

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Romantismul a jucat în secolul XIX un rol important în viața artistică a Europei. A fost cel mai amplu, cel mai radical și mai închegat curent care s-a manifestat în toate ramurile artei. Pe la jumătatea secolului, s-a născut din el realismul. (...) Apărând cu ardoare libertatea artistului și valorile lăuntrice ale artei, romantismul a contribuit la crearea unui limbaj, act menit să transforme în artă, întreaga viață cu laturile ei luminoase și sumbre. A relevat farmecul poetic al naturii, a încetățenit definitiv peisajul ca domeniu de sine stătător și a fost susținătorul unei înalte concepții despre personalitatea umană. Îndemnați de nemulțumirea lor față de prezent, artiștii romantici au descoperit lumea trecutului, îndeosebi a Evului Mediu."

(M. Alpatov, *Istoria artei*)

B. "Tabloul expus la 1874 de Claude Monet, *Impresie, răsărit de soare*, a dat criticii prilejul de a califica întregul grup de artiști drept impresioniști (...). În natură, Monet era atras, în primul rând, de lumina soarelui, vibrația razelor lui străbătând aerul și numeroasele nuanțe, pe care soarele le împrumuta cerului, norilor, copacilor și florilor (...). Cele mai bune opere au fost create de Monet (...) în apropierea Parisului, unde a pictat cu mult entuziasm studii de peisaje (...). Revenea mereu, în același loc, spre a studia și reda la ore diferite ale zilei – de dimineată, la amiază și seara - nuanțele de culoare ale unor stoguri de fân sau ale catedralei din Rouen. "

(M. Alpatov, *Istoria artei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați un spațiu istoric la care se referă sursa B.	2 puncte
2. Numiți pictorul precizat în sursa B.	2 puncte
3. Precizați câte un curent artistic, din textul A, respectiv, din textul B.	6 puncte
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la rolul peisajului în pictură, susținându-l cu o explicație din text.	5 puncte
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la rolul peisajului în pictură, susținându-l cu o explicație din text.	5 puncte
6. Prezentați două caracteristici ale democrației în Europa în secolul al XX-lea.	6 puncte
7. Prezentați o practică totalitară din epoca contemporană, numind și un stat european în care s-a aplicat.	4 puncte
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 79

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În 1819, la Universitatea din Kazan* [s-a] descoperit un focar de liber-cugetători radicali și i [s-a] recomandat țarului să închidă imediat universitatea. Alexandru** nu era pregătit să meargă atât de departe și [a cerut să se] curețe universitatea de ideile și influențele periculoase. [S-a] demis aproape jumătate din corpul profesoral. (...) [Urmare a cenzurii***, s-au] scos din rafturile bibliotecii sute de cărți [considerate] suspecte, inclusiv, cele ale lui Newton și Copernic. (...) Le-a ordonat angajaților să controleze notele de lectură cu regularitate și să asculte, atent, discuțiile dintre studenți, ca să fie siguri că nu mascau sentimente ireverențioase. Tinerii la care se depistau asemenea tendințe erau obligați să poarte însemne care-i stigmatizau drept <păcătoși>. Vinovații de calibru erau trimiși la carceră, în timp ce restul studenților se rugau pentru mântuirea lor.”
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Kazan - oraș în Rusia

**Alexandru I – țar al Rusiei, în perioada 1801-1825

***cenzura - control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor și în anumite condiții a corespondenței și a convorbirilor etc.

B. „<90. În afara studenților, li se permite și altor persoane să asiste la prelegeri. (...)

107. Pentru ajutorarea studenților nevoiași, universitățile pot să aprobe scutiri de plată, reduceri de 50% sau chiar gratuități. (...)

129. Universitățile au dreptul să importe, la discreție și cu scutire de taxe, orice fel de cărți de specialitate.

130. Cărțile, manuscrisele și periodicele, pe care universitățile le primesc din afară nu fac obiectul cenzurii.>”
(*Regulamentul Universitar*, din Rusia, 1863)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două texte. **2 puncte**
2. Precizați un spațiu istoric la care se referă textul A. **2 puncte**
3. Menționați instituția de învățământ precizată atât în textul A cât și în textul B. **3 puncte**
4. Menționați o categorie socială la care se referă atât textul A cât și textul B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia în instituțiile de învățământ se aplică cenzura, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia în instituțiile de învățământ se aplică cenzura, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două curențe culturale din Europa modernă și /sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o altă politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă și/ sau contemporană, în afara celor precizate în texte, numind și statul european în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 80

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Nu sunt foarte sigur, dar cred că în 1872 a avut loc prima expoziție a unui grup restrâns care a purtat, de atunci înainte numele de <impresioniști>. (...) Era ceva serios, și Salonul* nu bănuise că putea fi ceva serios, altminteri și-ar fi deschis larg porțile. (...) Nu voi face istoricul lor: toată lumea îi cunoaște. Îl semnez doar, pentru a constata unul din cele mai multe eforturi eficiente care au fost făcute, în Franța, de un grup de oameni a căror forță și al căror talent a luptat împotriva unor puteri formidabile: Oficialitatea, Presa și Banul. (...) E vorba de o artă fără sfârșit, înzestrată cu tehnici multiple, aptă să traducă emoțiile naturii și ale omului, adaptându-se fiecărui individ, fiecărei epoci, și la bucurie și la durere.” (Paul Gauguin, despre impresionism, 1902)

*Salonul oficial consacra marii pictori, acordându-le medalii și nominalizări pentru viitoarele comenzi publice și private

B. „La [galeriile] Durand-Ruel, [în 1876], se deschide o nouă expoziție despre care ni se spune că este de pictură. (...) Sunt indivizi care pufnesc în râs în fața acestor lucruri, dar eu am inima strânsă. Acești așa-ziși artiști se intitulează <impresioniști, intransigenți>, ei iau pânzele, culorile și pensulele, aruncă la întâmplare câteva culori și semnează tabloul. (...) A-l face pe Pissarro să înțeleagă că arborii nu sunt violeți, că cerul nu are culoarea untului proaspăt, că în nicio țară nu se pot vedea lucrurile pe care le pictează el și că nicio persoană inteligentă nu se poate adapta unor asemenea rătăcirii, este imposibil”. (Le Figaro, aprilie 1876)

*Camille Pissarro - pictor impresionist

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două surse. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Precizați câte o informație, din sursa A, respectiv, din sursa B referitoare la reflectarea naturii în arta impresionistă. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la activitatea impresionistilor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la activitatea impresionistilor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale unei ideologii totalitare în Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o altă politică culturală promovată în epoca modernă și/ sau contemporană, în afara celei menționate în textul A, numind și un stat european în care a fost aplicată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 81

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. “Odată cu Baudelaire [care publică] *Florile răului*, în 1857 (...) o poezie a impresiei și a simbolurilor este introdusă, în doze mici, în cultura [europeană] (...) Reacționând de la bun început împotriva a tot ce putea fi convențional și închistat în reprezentarea lumii, realizată de pictorii “realiști”, care transpuneau pe pânză mai mult ce <știau> decât ce <vedeau>, [E. Manet*] autorul *Balconului* și al *Dejunului pe iarbă* a fost primul care a emis ideea potrivit căreia ceea ce era mai important într-un tablou era reprezentarea impresiei trăite decât realitatea <obiectivă> (...) Nu un peisaj în sine, ci un anume peisaj, la o anumită oră din zi, cu o anumită luminosită deosebită, toate acestea fiind valabile atât pentru un portret, cât și pentru un oricare alt subiect.”

(S. Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

*E.Manet – pictor francez impresionist

B. “Un nou dezastru se abate asupra cartierului [Operei din Paris]. La [galeriile] Durand-Ruel se deschide o nouă expoziție, pe care am numi-o a fi de pictură. (...) Cinci sau șase alienați, atinși de nebunia ambiției, s-au alăturat pentru a-și expune lucrările. Acești așa-zisi artiști se intitulează <intransigenții, impresioniștii>; ei iau pânzele, vopseaua și pensulele, aruncă la întâmplare câteva culori și semnează tabloul.”

(*Le Figaro*, 3.04.1876)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați spațiul istoric la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți, pe baza sursei A, două tablouri pictate de E. Manet. **2 puncte**
3. Precizați câte un eveniment artistic desfășurat în 1857, din sursa A, respectiv, în 1876, din sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la impresionism și la reprezentanții săi, susținându-l cu câte o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la impresionism și la reprezentanții săi, susținându-l cu câte o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației din Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați un alt curent cultural din secolul al XIX-lea și/ sau al XX-lea, în afara celui precizat în text, numind și statul european în care a apărut. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 82

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „1. Suveranii vor numi pentru fiecare Universitate câte un împluternicit special care va primi instrucțiuni și puteri corespunzătoare și va rezida în localitatea unde rezidează universitatea respectivă. Datoria acestui împluternicit va fi să vegheze asupra respectării cât mai severe a legilor și a prescripțiilor disciplinare, să observe cu atenție spiritul în care profesorii își țin prelegerile publice și private (...) și să acorde o atenție constantă oricărui fapt care ar putea servi la întărirea ordinii printre studenți.(...)”

2. Guvernele statelor Confederației [Germane] se angajează reciproc să înlăture din universități (...) pe acei universitari, care îndepărtându-se de datoria lor, (...) s-ar dovedi că sunt nedemni să dețină funcția importantă ce le-a fost acordată. (...) Un profesor îndepărtat în acest fel nu poate să mai fie numit în nicio instituție publică de învățământ, în niciun stat al Confederației.”

(Decretele de la Karlsbad, 1819)

B. „Revoluția anului 1848 adusesese universităților, din Austria, libertatea de predare în învățământ, atât de furtunos cerută de studenți și profesori. (...) Universităților li s-a acordat autonomie științifică [fapt ce a permis studii în domeniul geografiei și realizarea unor remarcabile descoperiri în medicină, fizică, chimie] și autonomie administrativă destul de largă. Munca de cercetare științifică a devenit, mai importantă, în comparație cu pregătirea în vederea profesiei viitoare, care predominase în învățământ, până atunci. În ciuda tuturor tensiunilor, s-a ajuns la un raport fructuos între cercetare și predare. Ultimele legături cu biserica erau mai mult de ordin principial; ele au provocat totuși dificultăți cu prilejul alegerii decanilor, așa încât au fost și ele desființate, în anul 1873, în baza unei legi organizatorice noi.” *(E. Zöllner, Istoria Austriei)*

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B.	2 puncte
2. Precizați instituția politică din sursa A.	2 puncte
3. Precizați două categorii sociale la care se referă atât sursa A cât și sursa B.	6 puncte
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la autonomia unităților de învățământ, susținându-l cu o explicație din text.	5 puncte
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la autonomia unităților de învățământ, susținându-l cu o explicație din text.	5 puncte
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/sau contemporană.	6 puncte
7. Prezentați o practică totalitară a secolului al XX-lea, numind și un stat european în care s-a aplicat.	4 puncte
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 83

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "În Germania nazistă a lui Hitler se dau multe ordine, care sunt executate cu o disciplină absolută. <Führerul* are întotdeauna dreptate>. Nimeni nu discută, nimeni nu crâcnește. Pentru cei care nu sunt de acord - stâlpul de execuție sau lagărul de concentrare. Aceasta este regula în țările de dictatură: un șef care comandă și un popor care se supune. Nu este întotdeauna amuzant, admit adepții unui asemenea regim, dar este un mod cert mai eficace decât democrația, unde fiecare discută, contestă, protestează, manifestează, reclamă, proclamă și se înflacărează pentru un da sau nu. "

(G. Perrault, *Ziua cea mare*. 6 iunie 1944)

*Führer – conducător, în limba germană

B. „Regimul democrației liberale (...) presupune (...) garanția tuturor formelor de libertate. (...) Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. (...). Acest tip de democrație se vrea și liberală, pentru că ea are drept scop menținerea și apărarea libertăților individuale. (...) Libertățile politice [vizează] libertatea presei, a întrunirilor, libertatea de conștiință, dreptul de a-și exprima în libertate opiniile, siguranța de a nu fi arestat fără motiv. Libertatea economică e fondată pe ideea că economia se supune unor legi naturale și că statul nu trebuie să le perturbe pe acestea prin intervenții care ar risca să le denatureze funcționarea. (...) Libertatea socială, strâns legată de libertatea economică, presupune că statul nu trebuie să intervină în raporturile dintre patroni și salariați.”

(S. Bernstein, P. Milza, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați tipul democrației menționate în sursa B. **2 puncte**
3. Precizați pe baza sursei A și a sursei B, câte o informație referitoare la rolul conducătorului respectiv, al statului. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la democrație, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la democrație, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa, din secolele al XIX-lea - al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o politică culturală din secolele al XIX-lea - al XX-lea, numind și statul european în care este aplicată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 84

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „După [1815], nivelul științific al universităților austriece a continuat mai degrabă să scadă. Statul era mai preocupat de supravegherea studenților și profesorilor, considerați nesiguri din punct de vedere politic decât față de o promovare a științelor, desigur cu excepția disciplinelor tehnice și a științelor naturale. [De aceea,] s-a ajuns la măsuri penibile împotriva unor savanți, care nu respectau în prelegerile lor manualele și cursurile obligatorii, adesea cu mult depășite sau care erau rău văzuți din pricina convingerilor filozofice. Izolarea temătoare față de străinătate, îndeosebi de avântul științelor și de înflorirea literaturii din spațiul german, a avut consecințe nefaste.”

(E. Zöllner, *Istoria Austriei*)

B. „Revoluția anului 1848 adusesese universităților, din Austria, libertatea de predare în învățământ, atât de furtunos cerută de studenți și profesori. (...) Universităților li s-a acordat autonomie științifică [fapt ce a permis studii în domeniul geografiei și realizarea unor remarcabile descoperiri în medicină, fizică, chimie] și autonomie administrativă destul de largă. Munca de cercetare științifică a devenit, mai importantă, în comparație cu pregătirea în vederea profesiei viitoare, care predominase în învățământ, până atunci. În ciuda tuturor tensiunilor, s-a ajuns la un raport fructuos între cercetare și predare. Ultimele legături cu biserica erau mai mult de ordin principal; ele au provocat, totuși, dificultăți cu prilejul alegerii decanilor, așa încât au fost și ele desființate, în anul 1873, în baza unei legi organizatorice noi.”

(E. Zöllner, *Istoria Austriei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă ambele surse. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Precizați o categorie socială la care se referă atât sursa A cât și sursa B. **3 puncte**
4. Precizați tipul unităților de învățământ menționat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține ideea că statul adoptă o politică restrictivă în învățământ, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate ideea că statul adoptă o politică restrictivă în învățământ, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare, din secolul al XX-lea, numind și statul european care a promovat-o. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 85

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Evenimentele interne l-au făcut pe Nicolae I* să se teamă și mai mult [decât față de revoluția din Europa de la 1848]. Țarul a luat din nou măsuri. (...). A fost înființată o nouă comisie secretă care să zădărnicească toate influențele subversive. Formulele gen <remediul suveran> sau <forțele naturii> au fost scoase din manuale. (...) Universitățile nu au fost închise, dar au fost controlate strict, atât din punct de vedere al programei cât și al admiterilor. [De aceea] s-a înregistrat o scădere a numărului de studenți cu 25%, cifra totală ajungând la 3600. (...) [S-a declarat] că învățământul trebuie întemeiat <nu pe rațiune ci pe adevărurile religioase, puse în relație cu teologia**>.”
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Nicolae I - țar al Rusiei în perioada 1825-1855

**teologie – disciplină care se ocupă cu expunerea și justificarea rațională a dogmelor și riturilor unei religii

B. „Revoluția anului 1848 adusese universităților, din Austria, libertatea de predare în învățământ, atât de furtunos cerută de studenți și profesori. (...) Universităților li s-a acordat autonomie științifică [fapt ce a permis studii în domeniul geografiei și realizarea unor remarcabile descoperiri în medicină, fizică, chimie] și autonomie administrativă destul de largă. Munca de cercetare științifică a devenit, mai importantă, în comparație cu pregătirea în vederea profesiei viitoare, care predominase în învățământ, până atunci. În ciuda tuturor tensiunilor, s-a ajuns la un raport fructuos între cercetare și predare. Ultimele legături cu biserica erau mai mult de ordin principal; ele au provocat, totuși, dificultăți cu prilejul alegerii decanilor, așa încât au fost și ele desființate, în anul 1873, în baza unei legi organizatorice noi.”
(E. Zöllner, *Istoria Austriei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați evenimentul istoric desfășurat în 1848 la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Precizați câte o informație, din sursa A, respectiv, din sursa B, referitoare la influența bisericii asupra învățământului. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la politica adoptată de stat în învățământ, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la politica adoptată de stat în învățământ, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare din secolul al XX-lea, numind și statul european care a promovat-o. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 86

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Democrația este un sistem bazat pe principiul conform căruia nimeni nu se poate proclama conducător, nimeni nu poate deține puterea în nume personal și în mod irevocabil. (...) Conducătorii vor deține această funcție, ca urmare a desemnării libere, neîngrădite de către [cetățenii] care urmează să fie conduși." (G. Sartori, *Teoria democrației reinterpretată*)

B. „Regimul democrației liberale (...) presupune participarea cetățenilor la viața publică și (...) garanția tuturor formelor de libertate. (...) Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. Cea mai bună expresie a acestei democrații pare să fie votul universal, care permite tuturor cetățenilor adulți să-și desemneze reprezentanții. (...) Dar acest tip de democrație se vrea și liberală, pentru că ea are drept scop menținerea și apărarea libertăților individuale (...). Libertățile politice [vizează] libertatea presei, a întrunirilor, libertatea de conștiință, dreptul de a-și exprima în libertate opiniile, siguranța de a nu fi arestat fără motiv (...). Libertatea economică e fondată pe ideea că economia se supune unor legi naturale și că statul nu trebuie să le perturbe pe acestea prin intervenții care ar risca să le denatureze funcționarea.” (S. Bernstein, P. Milza, *Istoria secolului XX*)

C. „Într-o Europă ale cărei structuri au fost zdruncinate de [Primul Război Mondial], în 1919, idealurile și instituțiile democrației liberale sunt cele care par să se impună. În Europa Centrală și Orientală (...) regimurile democratice au fost înlocuite cu sisteme politice create după modelul parlamentar de tip francez.” (P. Milza, S. Bernstein, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa C. **2 puncte**
 2. Precizați evenimentul politico-militar la care se referă sursa C. **2 puncte**
 3. Menționați câte o informație referitoare la stat, din sursa B, respectiv, la instituții, din sursa C. **6 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la rolul cetățenilor în cadrul regimului politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la rolul cetățenilor în cadrul regimului politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două curențe culturale în Europa în epoca modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
 7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare, în Europa contemporană, precizând și statul în care ea a fost promovată. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 87

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „O pictură trebuie să fie o descompunere a luminii în componentele ei, iar strălucirea se obține folosind culorile primare ce alcătuiesc spectrul. (...) Încercând astfel, să sporească luminozitatea pânzelor lor pentru a da iluzia luminii solare trecute printr-o prismă, ei obțin un adevărat carnaval al culorii, în care ochiul parcă participă la un dans de intensități luminoase vibrante. Ca rezultat al acestei reevaluări a mijloacelor tehnice, impresioniștii descoperă un nou procedeu de reprezentare vizuală. “

(W. Fleming, *Arte și idei*)

B. „Tinerii pictori [impresioniști, la Paris] expun, în aprilie - mai 1874. (...) Adevăratul subiect al tabloului devine lumina (...). Punând în practică descoperirile legilor optice* referitoare la lumină, la culoare și la percepția vizuală (...), impresioniștii își schimbă felul de a realiza amestecul culorilor. Acestea nu mai sunt combinate pe paletă, ci prin [alăturarea] pe pânză a tușelor** celor mai pure posibil: este vorba în acest caz de un amestec <optic>.”

(J. Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F. Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

*legile optice vizau difuziunea și descompunerea luminii albe în culorile componente, prin intermediul prisme

**tușă – fel de a aplica culoarea cu pensula pe pânza unui tablou, care definește stilul unui pictor

C. „La începutul anilor '60, cei mai importanți artiști din grupul impresioniștilor (...) revendicau dreptul și plăcerea de a picta în aer liber. Se afirmă, către 1865, un principiu fundamental: alegerea subiectului nu trebuie să fie restrictivă pentru artist, care dimpotrivă, trebuie să se simtă liber să exprime propriile impresii în fața oricărei teme.”

(*Pictura modernă. Impresioniștii și avangardele secolului al XX-lea*)

D. „Pictura [impresionistă prezintă] spații deschise: însorite pământuri, pajiști și crânguri (...) plimbări pe malul râului, perechi dansând la baluri câmpenești. (...) Opera, baletul (...) inspiră intrarea spectacolului în pictură. (...) Cursele [de cai] nu pun accentul pe protipendada din tribune, ci pe alergători.”

(V.G. Marica, *Ipostaze ale picturii moderne. Incursiunea solară*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți, pe baza sursei B, orașul în care expun impresioniștii. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul C, și o alta din textul D, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei A, un punct de vedere referitor la rolul luminii în pictura impresionistă, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la rolul luminii în pictura impresionistă, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două practici democratice, aplicate în Europa, în secolul al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o politică culturală din epoca modernă și/ sau contemporană, numind și statul european în care se adoptă. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 88

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Țarul a luat din nou măsuri ferme și decisive. (...) Cenzura* s-a intensificat: în 1850, existau 12 organisme distincte cu atribuții specifice în domeniu. Turgheniev** a fost arestat la domiciliu pentru simplul fapt că [pledase în favoarea] lui Gogol**. Nici chiar slavofililor*** nu li s-a dat voie să publice o serie de articole în care să-și exprime ideile, pe motiv că, deși se pretau unei discuții între experți, puteau fi interpretate greșit de un public mai larg. (...) [Țarul Nicolae I] a fost dominat de teama de ideile noi și de credința în valorile vechilor metode ale vechiului sistem. Și mai important, credința lui de nezdruccinat în autocrație și în metodele tradiționale nu a dat voie Rusiei să se dezvolte.”
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*cenzură – control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, corespondenței etc.

**Turgheniev și Gogol – scriitori ruși

***slavofili – grupare, apărută după 1836, care promovează progresul însă doar în concordanță cu valorile Rusiei așa cum le percepeau ei

B. „Prin instaurarea nazismului la putere, teroarea devine politică de stat [în Germania]. Dacă pentru adepții regimului existau avantaje și perspective materiale, pentru oponenți se întrebunțau diverse metode de <convingere> sau intimidare: asasinatul, arestarea în masă, perchezițiile la domiciliu, lagărele de exterminare fizică, retragerea cetățeniei (...). Gândirea a fost înlocuită cu lagărul, laboratorul științific a folosit înarmărilor, literatura cea mai bună a fost pusă pe foc.”
(Em. Bold, I. Ciupercă, *Ascensiunea nazismului*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți, pe baza sursei A, țarul Rusiei. **2 puncte**
3. Menționați câte o informație referitoare la consecințele regimului politic pentru Rusia, din sursa A, respectiv, pentru adepții nazismului, din sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la metodele prin care statul a intervenit în societate, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la metodele prin care statul a intervenit în societate, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației din Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa secolelor al XIX-lea – al XX-lea, numind și statul în care a apărut. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 89

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „I. Se scutesc de cenzura* preliminară: (...)”

2. Toate publicațiile cadrelor universitare universităților, instituțiilor și societăților de știință și litere (...).

XXVIII. Al treilea avertisment [al ministrului de interne] atrage suspendarea publicației”
(*Legile Presei*, Rusia, 1865)

*cenzură – control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, corespondenței etc.

B. „Criticii susțin că [după adoptarea *Legilor Presei*] de fapt cenzura s-a menținut strictă. Este adevărat că unele publicații au primit avertismente la câteva săptămâni de la apariția primului număr. Este la fel de adevărat că în 1866, ziarul radical *Contemporanul* a fost interzis. Totuși se pare că primele decizii au fost luate după ce editorilor li se pusese în vedere că întrecuseră măsura, iar ultima a fost luată ulterior tentativei de asasinare a țarului [Rusiei, Alexandru al II-lea]”.
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

C. „Detestata cenzură preliminară a fost în linii mari desființată [prin *Legile Presei*] (...); prin comparație cu ceea ce se întâmplase mai înainte în Rusia [acest fapt] reprezenta o creștere considerabilă a libertății ideilor și a expresiei. [Ca urmare], numărul cărților noi publicate anual (...) s-a triplat [până în 1881]. (...) A existat o schimbare în relația dintre editor și cenzor, în care cooperarea a înlocuit în bună măsură spiritul de represiune de până atunci.”
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele trei texte. **2 puncte**
2. Precizați, pe baza sursei A, funcția deținută de cel care avea dreptul să dea avertismente publicațiilor. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A, și o alta, din textul C, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la importanța *Legilor Presei* pentru publicațiile rusești, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la importanța *Legilor Presei* pentru publicațiile rusești, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației în Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa, din epoca modernă și/ sau contemporană, numind și statul în care a apărut. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 90

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În timpul celui de Al Doilea Război Mondial, din 1939-1945], democrația s-a îndepărtat treptat de înțelesul generic de <guvern pentru popor> pentru a fi definită pe baza existenței unor condiții imposibil de evitat: libertatea de asociere, de gândire, de informare; dreptul de vot și alegeri libere; dreptul liderilor politici de a se confrunta între ei în vederea consensului; posibilitatea de acces în funcții publice; controlul politicii forțelor aflate la guvernare din partea opoziției și alternarea la guvernare.”
(*Enciclopedia de istorie universală*)

B. „Regimul democrației liberale este fondat pe doi termeni ce pot apărea drept antagoniști, acela de democrație, care presupune participarea cetățenilor la viața publică și acela de liberalism care subînțelege garanția tuturor formelor de libertate. (...) Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. Cea mai bună expresie a acestei democrații pare să fie votul universal, care permite tuturor cetățenilor adulți să-și desemneze reprezentanții. Dar acest tip de democrație se vrea și liberală, pentru că ea are drept scop menținerea și apărarea libertăților individuale.”

(S.Bernstein, P.Milza, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Precizați evenimentul politico-militar la care se referă sursa A. **2 puncte**
 3. Menționați dreptul prin care cetățenii participă la viața politică precizat atât în sursa A cât și în B. **3 puncte**
 4. Menționați, din sursa A, respectiv, din sursa B, o asemănare referitoare la regimul politic. **3 puncte**
 5. Menționați, pe baza sursei A, un punct de vedere referitor la rolul libertății în cadrul regimului politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la rolul libertății în cadrul regimului politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 7. Prezentați două caracteristici ale unei ideologii totalitare din Europa contemporană. **6 puncte**
 8. Prezentați un curent cultural în Europa, din epoca modernă și/ sau contemporană, precizând și secolul apariției sale. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 91

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Ceea ce este comun acestor cartiere pariziene [Montparnasse și Montmartre*] cu renume mondial, este faptul că ambele au strălucit în pictură. Și dacă este adevărat că pe Montmartre a răsărit cubismul, tot atât de adevărat este că acesta a înflorit pe Montparnasse. Nicăieri în lume n-au existat colonii de artiști atât de populate [ca aici]. Astfel, Montparnasse și Montmartre, nu sunt doar noțiuni geografice, sunt adevărate furnale ale spiritualității franceze și universale, a căror incandescență luminează drumurile căutărilor umane și ale inovației artistice.”
(Bajomi L.E., *Montparnasse, Montmartre și Cartierul Latin*)

*cartiere ale Parisului

B. „Ca și curentele de avangardă care i-au precedat - fovism, cubism, dadaism - (...) suprarealismul este în același timp o mișcare culturală transnațională (...), dar și un fenomen <parizian> care s-a instalat pe acel <Mal stâng> ce reprezintă, la mijlocul anilor douăzeci, polul principal al artelor și al literelor. Mărturie rămâne concentrarea deosebit de mare de creatori, care s-au instalat în capitala franceză. (...) Scriitori americani, ca E. Hemingway se alătură aici exilaților care fug de represiunea dictaturilor mediteraneene și balcanice, în așteptarea diasporei antinaziste a anilor treizeci și a pictorilor străini, care formează marile batalioane ale așa-numitei <Școli din Paris> în care figurează printre alții, italianul Modigliani, lituanianul Soutine și rusul Chagall.”

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

C. „Suprarealismul a fost o adăugire originală la repertoriul artelor de avangardă (...). Privită retrospectiv, trebuie văzută ca o mișcare deosebit de bogată, mai ales în Franța și în țările hispanice, unde influența franceză a fost puternică. (...) [El] a îmbogățit principala artă a secolului XX, și anume aceea a aparatului de filmat. Nu este deloc întâmplător că cinematograful îi este îndatorat suprarealismului nu numai prin Luis Bunuel, dar și prin cel mai important scenarist din acea perioadă, Jacques Prevert.”

(E. Hobsbawm, *Secolul extremelor*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați, din sursa C, o informație referitoare la spațiul în care influența Franței “a fost puternică”. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa C, domeniul cultural în care se afirmă Luis Bunuel și Jacques Prevert. **2 puncte**
3. Menționați un curent cultural precizat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
4. Menționați un curent cultural precizat atât în sursa B cât și în sursa C. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la rolul Parisului în viața culturală a omenirii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați din sursa B, un punct de vedere referitor la rolul Parisului în viața culturală a omenirii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două caracteristici ale democrației europene, în secolul al XX-lea. **6 puncte**
8. Prezentați o practică politică totalitară, precizând și statul european în care ea a fost aplicată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 92

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Fenomen complex și multiform, romantismul exprimă la scară europeană, în domeniul artelor, muzicii și literelor, sentimentele diverse și adesea contradictorii ale generațiilor care au asistat la prăbușirea ordinii sociale și politice tradiționale și au cunoscut tulburările perioadei revoluționare* și imperiale, apoi pe acelea de la începutul revoluției industriale. (...) Cât despre pictura romantică, aceasta își împarte influența între subiecte de inspirație literară (*Funeraliile lui Atala* de Girodet), istorică (*Moartea lui Sardanapal* de Delacroix, 1827), evenimente contemporane (*Bonaparte** la Arcole*), chiar și fapte diverse (*Pluta Meduzei* de Géricault, 1819).”

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

*revoluția franceză începută în 1789

**Napoleon Bonaparte, împărat al Franței în perioada 1804-1815

B. „Șeful curentului romantic în pictură a fost E. Delacroix (1789-1863). (...) El este un colorist excepțional. Calitatea esențială a culorii tablourilor sale constă în faptul că la el formele apar nu numai în desen, ci mai ales în raporturile cromatice. În felul acesta, pictorul reușește să exprime pasiuni umane și să creeze atmosfere afective deosebit de intense prin măiestria, cu care folosește reflexele culorilor în redarea formelor. Este de remarcat că Delacroix a fost primul pictor care a constatat că o culoare apare ochilor noștri mereu altfel, după culorile care o înconjoară, după lumina care este proiectată asupra ei, că orice culoare este pentru ochiul uman funcție variabilă a contextului cromatic din care face parte.”

(M.Nicolau-Golfin, *Istoria artei*)

C. „Delacroix nu face altceva decât ce făceau înainte de el și continuă să facă acum clasicii; el se acomodează tuturor subiectelor, cu condiția de a le trata după impresia sa personală: istorie, mitologie, subiecte biblice și religioase, feerii și romane, scene din viața contemporană, totul i se potrivește.(...) Patru cincimi din opera lui Delacroix sunt pură negliobie; cea de a cincea rămâne îndoielnică și suspectă.”

(P.-J. Proudhon, *Principiul artei și destinația ei socială*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați, din textul A, secolul în care pictează E.Delacroix. **2 puncte**
 2. Selectați, din textul A, o caracteristică a contextului istoric în care se afirmă romantismul. **2 puncte**
 3. Menționați două surse de inspirație specifice curentului romantic, în pictură, precizate atât în sursa A cât și în sursa C. **6 puncte**
 4. Menționați, din textul B, un punct de vedere referitor la arta lui E. Delacroix, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din textul C, un punct de vedere referitor la arta lui E. Delacroix, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două politici promovate în domeniul culturii, în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
 7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare contemporane, numind și un stat european care a promovat această ideologie. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 93

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Mișcările de avangardă, care înfloriseră în toate domeniile la începutul Revoluției [din 1917] și care sunt numite în continuare în Rusia <artă de stânga> au fost condamnate acum, prigonite ca < formaliste>. (...) Majoritatea scriitorilor de valoare se refugiază în tăcere sau în semităcere. Șolohov, autorul cărții *Pe Donul liniștit* nu va mai scrie nimic până la moartea lui Stalin. (...) Literatura, teatrul, cinematografia sunt strict supravegheate, cea mai mică deviere este denunțată, pedepsită. Pe scurt, de-a lungul întregii dictaturi a lui Stalin, artiștii au fost aduși la ordine ca și restul populației sovietice. [Ca urmare] conformismul și mediocritatea marchează întreaga producție a acestei epoci.”
(F. Braudel, *Gramatica civilizațiilor*)

B. „Spiritul contestatar al ordinii stabilite și violent antiburghez al primei faze a fascismului continuă să inspire un număr de intelectuali care aderaseră la ideologia fasciilor. (...) Regimul nu-i lipsește nici de onoruri nici de venituri. (...) Alături de o minoritate reprezentativă a unei culturi autentic <fasciste>, majoritatea intelectualilor care s-au alăturat dictaturii lui Benito Mussolini, au făcut-o pentru că îi aprobau evoluția conservatoare și adeziunea la ideile naționalismului clasic, (...) sau din oportunism ca Pirandello (premiul Nobel pentru literatură, în 1934). (...) Prin intermediul culturii de masă, fascismul a reușit să pătrundă adânc în societatea italiană (...) punându-se accent pe cinematografie considerată <arma cea mai puternică>.” (S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți câte un conducător al statului, din sursa A, respectiv, din sursa B. **4 puncte**
2. Precizați două domenii ale culturii menționate atât în sursa A cât și în sursa B. **6 puncte**
3. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la atitudinea unor scriitori față de regimul politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
4. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la atitudinea unor scriitori față de regimul politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Prezentați două curente culturale din Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
6. Prezentați o caracteristică a democrației secolului al XX-lea, numind și un stat european care a promovat-o. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 94

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "În problema atât de importantă a lărgirii Comunității [Economice] Europene, respectiv atitudinea față de candidaturile Marii Britanii, Danemarcei, Irlandei și Norvegiei, am ajuns la un acord. S-a hotărât în cadrul Comunității, că aceasta este gata să discute noile adeziuni și în acest scop se va pune la punct o atitudine comună pentru negocierile ce se vor deschide, într-un spirit pozitiv. (...) Eu cred că pot să spun că această conferință a fost fericită pentru Europa, căreia îi deschide noi speranțe."

(Declarația președintelui Franței, G. Pompidou, la Conferința C.E.E. de la Haga, 1969)

B. "Negocierile începute din iulie 1970 s-au terminat cu semnarea tratatelor de aderare la Bruxelles, pe 22 ianuarie 1972. (...). Este prevăzută o perioadă de cinci ani pentru a realiza modificările necesare. În Marea Britanie, ratificarea este obținută de o mare majoritate, căci aici nu depinde decât de un vot al Camerei Comunelor, iar în celelalte trei țări ea trebuie aprobată prin referendum. (...) În Irlanda 56,7% spun <da>, în Danemarca, 68 % din voturi sunt pentru (...). Cât despre Norvegia, coaliția de extremă dreaptă, o parte a stângii ostile unei Europe <a marelui capital> și mediile tradiționaliste și naționaliste, vor respinge, contra oricărei așteptări, intrarea în Comunitatea Economică Europeană, cu aproape 54% de voturi împotriva."

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă ambele surse istorice. **2 puncte**
 2. Numiți din sursa B, instituția din Marea Britanie. **2 puncte**
 3. Menționați o informație, din textul A, și o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
 4. Menționați, din textul A, un punct de vedere al Comunității Economice Europene față de problemele extinderii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Menționați, din textul B, un punct de vedere al Norvegiei față de problemele extinderii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Prezentați două politici culturale promovate în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
 7. Prezentați un curent cultural în Europa modernă și/ sau contemporană, precizând secolul în care s-a afirmat. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 95

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Într-o Europă ale cărei structuri au fost zdruncinate de război, în 1919, idealurile și instituțiile democrației liberale sunt cele care par să se impună. În Europa Centrală și Orientală (...) regimurile democratice au fost înlocuite cu sisteme politice create după modelul parlamentar de tip francez. (...) Dar democrația își arată repede caracterul fragil. (...) În Italia <pacea trunchiată> dă naștere unei crize politice și sociale care, în octombrie 1922, ia sfârșit prin venirea lui Mussolini la putere. (...) Afirmarea fascismului se înscrie în acest context.” (P.Milza, S.Bernstein, *Istoria Europei*)

B. „Fascismul neagă faptul că numărul [oamenilor], prin calitățile sale, poate dirija societățile umane; el neagă că acest număr poate guverna grație unei consultări periodice. El afirmă inegalitatea de neșters, fecundă, binefăcătoare a oamenilor, ce este imposibil de a fi nivelată printr-un fapt mecanic și exterior precum votul universal. (...) Pentru fascist, totul se află în stat, nimic uman sau spiritual nu există în afara statului.” (B.Mussolini, *Doctrina fascismului*)

C. „Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. Cea mai bună expresie a acestei democrații pare să fie votul universal care permite tuturor cetățenilor adulți să-și desemneze reprezentanții. (...) Dar acest tip de democrație se vrea și liberală pentru că ea are drept scop menținerea și apărarea libertăților individuale.” (S.Bernstein, P.Milza, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
 2. Selectați, din sursa A, un spațiu istoric în care sunt create sisteme politice după modelul parlamentar de tip francez. **2 puncte**
 3. Precizați ideologia menționată atât în sursa A cât și în B. **3 puncte**
 4. Precizați regimul politic menționat atât în sursa A cât și în C. **3 puncte**
 5. Menționați un punct de vedere al autorului sursei B referitor la votul universal, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Menționați un punct de vedere al autorilor sursei C referitor la votul universal, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 7. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/sau contemporană. **6 puncte**
 8. Prezentați o politică în domeniul culturii din epoca modernă și/ sau contemporană numind și statul european în care se adoptă. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 96

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Revoluția anului 1848 adusese universităților, din Austria, libertatea de predare în învățământ, atât de furtunos cerută de studenți și profesori. (...) Universităților li s-a acordat autonomie științifică [fapt ce a permis studii în domeniul geografiei și realizarea unor remarcabile descoperiri în medicină, fizică, chimie] și autonomie administrativă destul de largă. Munca de cercetare științifică a devenit mai importantă, în comparație, cu pregătirea în vederea profesiei viitoare, care predominase în învățământ, până atunci. În ciuda tuturor tensiunilor, s-a ajuns la un raport fructuos între cercetare și predare. Ultimele legături cu biserica erau mai mult de ordin principal; ele au provocat totuși dificultăți cu prilejul alegerii decanilor, așa încât au fost și ele desființate, în anul 1873, în baza unei legi organizatorice noi.” (E. Zöllner, *Istoria Austriei*)

B. “[Prin *Regulamentul Universitar*, din 1863, din Rusia], universităților li s-a acordat practic autonomie administrativă și deși programa era elaborată de minister a existat o libertate mult mai mare din punctul de vedere al prezentării tematicii propuse. Rectorii erau numiți pe patru ani de către consiliul profesoral. Fiecare facultate își alegea un decan pentru trei ani. Predarea dreptului a fost ameliorată sau chiar reintrodusă, ca de pildă în cazul dreptului constituțional. (...) Au fost înființate burse pentru sprijinirea celor mai buni studenți. Au fost încurajate expedițiile de documentare în alte țări. [Ca urmare] universitățile au început să înflorească în această nouă atmosferă de dezbateri deschisă.” (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă ambele surse. **2 puncte**
 2. Numiți statul precizat în sursa A, respectiv, pe cel precizat în sursa B. **2 puncte**
 3. Precizați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, atitudinea față de cercetarea științifică. **3 puncte**
 4. Menționați categoria socială precizată atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
 5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la autonomia universitară, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la autonomia universitară, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 7. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/sau contemporană. **6 puncte**
 8. Prezentați o practică totalitară a secolului al XX-lea, numind și un stat european în care s-a aplicat. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 97

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Pentru moment, analizele următoare experienței primei conflagrații mondiale evidențiază, în primul rând, accentuarea contradicției între dimensiunile statelor naționale europene și nivelul crescând al interdependențelor în plan economic, ceea ce impune depășirea limitelor naționale în direcția unui stat de anvergură continentală (...). Soluțiile de ieșire din această criză de ordin economic și politic nu pot fi decât două: fie pe calea instaurării unor regimuri autoritare de dreapta sau de stânga care să umărească unificarea <spațiului vital> economic pe calea forței și a cuceririi, fie reorganizarea sistemului european într-o formă federativă, prin asocierea liberă și voluntară a statelor continentului, care acceptă să transfere o parte a suveranității lor asupra unor organisme supranaționale." (L. Gyemant, *Istoria Europei*)

B. „Dacă pentru extrema dreaptă fascistă sau nazistă soluția problemelor europene sau mondiale este unificarea de tip imperialist, prin forță, a continentului și a lumii, iar pentru extrema stângă comunistă prioritară este înlăturarea sistemului capitalist, unitatea urmând a se realiza ulterior, în condițiile victoriei totale a noii orânduiri în Europa și pe plan global, adepții federalismului pun în prim-plan crearea unor structuri instituționale și juridice care să garanteze pacea, stabilitatea, progresul economic și social pentru toate elementele sale componente”. (L. Gyemant, *Istoria Europei*)

C. „În condițiile dezvoltării economice moderne, a globalizării transporturilor și comunicațiilor, statele naționale devin un cadru strâmt și generator de conflicte, pe când unificarea continentului ar asigura pacea și stabilitatea, rezolvarea problemelor litigioase interne și transformarea Europei într-o importantă putere mondială, cu păstrarea primatului său cultural”. (L. Gyemant, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Selectați, din sursa C, o informație referitoare la statele naționale, respectiv, la unificarea Europei. **4 puncte**
 2. Menționați câte o informație, din textul A, respectiv, din textul C, referitoare la domeniul economic. **6 puncte**
 3. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la soluționarea problemelor europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 4. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la soluționarea problemelor europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
 5. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
 6. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă sau contemporană, precizând și statul european în care ea a fost adoptată. **4 puncte**
-

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 98

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Nu sunt singurul care-și pune o întrebare: de unde vin banii șefilor fascismului, bani care sunt din abundență? Pentru că nu e cheltuială oarecare să trimiți în toate colțurile Italiei cinsprezece mii de indivizi să manifeste la Roma (...). Se zicea că fascismul își trage principalele resurse din contribuțiile pe care le plătesc marii proprietari din Emilia*, de pe valea râului Po și din Toscana*, pentru a fi la adăpost de atentatele sindicalștilor agrari, atât comuniști, cât și populari (...). Dar nu e singura sursă pentru fascism. Se spunea, de asemenea, că este finanțat de marii industriași din Lombardia*, în vederea combaterii dușmanului comun, comunismul, care era ca o lepră în această parte a Italiei.”

(Bryens, *Patru ani la Roma*)

*provincii ale Italiei

B. „Pentru fascism, totul este în stat și nimic uman, nimic spiritual nu există și nu are valoare în afara statului. În acest sens, fascismul este totalitar. În afara statului, [nu există] nici indivizi, nici grupuri (partide politice, asociații, syndicate, clase). De aceea fascismul se opune socialismului, care accentuează mișcările politice ale luptei de clasă și ignoră unitatea statului care fundamentează clasele sociale pe o singură realitate economică și morală. Și, într-o manieră omoloagă, fascismul se opune sindicalismului.”

(B. Mussolini, *Fascismul*)

C. „Fascismul [este o] ideologie și un regim politic apărute în Europa după Primul Război Mondial, în condițiile declanșării unor crize economice și sociale, precum și al imposibilității guvernanților de a-și menține și exercita puterea cu mijloace parlamentare. (...) Devenind ideologie oficială a mai multor state, s-a caracterizat prin: naționalism extremist, misticism, violență, cultul forței, intoleranță față de alte partide sau mișcări politice, mai ales a celor de extremă stângă; a presupus existența unor partide puternic centralizate, cu o largă bază socială conduse de lideri carismatici, supunerea necondiționată față de voința acestora, tendința de monopolizare a tuturor sferelor vieții sociale, promovarea rasismului, în forma antisemitismului și șovinismului, (...). În planul politicii externe, fascismul a propovăduit așa-numitul drept al unor rase și națiuni la dominație mondială, justificând expansiunea și cotropirea teritorială.”

(*Dicționar enciclopedic*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați un spațiu istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa C, o caracteristică a contextului apariției fascismului. **2 puncte**
3. Menționați, din sursa A, o ideologie politică precizată alături de fascism, respectiv, din sursa B, o organizație profesională. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la fascism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la fascism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o practică democratică europeană, în secolul al XX-lea, precizând și statul în care ea a fost aplicată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 99

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Curentul romantic apare treptat în deceniul al XVIII-lea și după Revoluția franceză*. Inițial, cuvântul romantism apare în literatură. În Germania, adjectivul *romantisch* vine în opoziție cu tot ce poartă numele de literatură clasică. În artă, romantismul respingând exemplul Antichității greco-romane, se afirmă împotriva tiraniei neoclasicismului**. Romantismul marchează ruptura completă cu ideile trecutului. El proclamă superioritatea individului și a personalității sale. Rațiunii reci [specifice neoclasicismului] îi răspunde puterea sensibilității și a imaginației.”

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

*revoluția începe în anul 1789

**neoclasicism – curent cultural-artistic, apărut în secolul al XVIII-lea, care își ia ca model arta și literatura clasică (antică)

B. „În Franța, unde apare mai târziu, romantismul se dezvoltă între 1820-1850, în contextul monarhiei restaurate de învingătorii lui Napoleon Bonaparte și al triumfului burgheziei.”

(S.Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

C. „Arhitectura romantică vrea să viseze la trecut, ceea ce motivează restaurările costisitoare de monumente. În Franța, Viollet le Duc reconstruiește *castelul Pierrfonds*, în Germania, K.Fr. Shinkel termină *Catedrala din Köln*. Arhitectura imită lucrări construite în alte locuri, în alte timpuri. Această arhitectură ia numele de <istoricism>: [clădirea] *Parlamentului din Londra*, monument neogotic de Sir Ch. Barry, *Burgtheater* din Viena, monument neorenescentist de G.Semper, *Biserica Sacré-Coeur* din Paris, monument neobizantin de P. Abadie.”

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa B, o caracteristică a contextului apariției romantismului. **2 puncte**
3. Menționați un spațiu istoric precizat atât în sursa A cât și în sursa C. **3 puncte**
4. Menționați un spațiu istoric precizat atât în sursa B cât și în sursa C. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la curentul romantic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la curentul romantic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați câte o caracteristică a totalitarismului, respectiv, a democrației, în Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
8. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă și/ sau contemporană, precizând și statul european în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

Varianta 100

SUBIECTUL II

(30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „După [1815] nivelul științific al universităților austriece a continuat mai degrabă să scadă. Statul era mai preocupat de supravegherea studenților și profesorilor, considerați nesiguri din punct de vedere politic decât față de o promovare a științelor, desigur cu excepția disciplinelor tehnice și a științelor naturale, [datorită preferințelor împăratului Francisc I pentru acestea]. S-a ajuns la măsuri penibile împotriva unor savanți care nu respectau în prelegerile lor manualele și cursurile obligatorii, adesea cu mult depășite sau care erau rău văzuți din pricina convingerilor filozofice. Izolarea temătoare față de străinătate, îndeosebi de avântul științelor și de înflorirea literaturii din spațiul german a avut consecințe nefaste.”
(E. Zöllner, *Istoria Austriei*)

*Francisc I – suveran habsburgic

B. ”[Prin *Regulamentul Universitar*, din 1863, din Rusia], universităților li s-a acordat practic autonomie administrativă și deși programa era elaborată de minister a existat o libertate mult mai mare din punctul de vedere al prezentării tematicii propuse. Rectorii erau numiți pe patru ani de către consiliul profesoral. Fiecare facultate își alegea un decan pentru trei ani. Predarea dreptului a fost ameliorată sau chiar reintrodusă, ca de pildă în cazul dreptului constituțional. (...) Țarul Alexandru al II-lea* s-a preocupat personal și îndeaproape de elaborarea Regulamentului și de promovarea universităților. Au fost înființate burse pentru sprijinirea celor mai buni studenți. Au fost încurajate expedițiile de documentare în alte țări. [Ca urmare] universitățile au început să înflorească în această nouă atmosferă de dezbateri deschisă.” (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Alexandru al II-lea – suveran rus

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă ambele surse. **2 puncte**
 2. Numiți câte un stat la care se referă sursa A, respectiv, sursa B. **2 puncte**
 3. Precizați atitudinea suveranului față de învățământ, menționată atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
 4. Precizați tipul unităților de învățământ menționat atât în sursa A cât și în sursa B. **3 puncte**
 5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține ideea că statul asigură libertatea în învățământ, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
 6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate ideea că statul asigură libertatea în învățământ, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
 7. Prezentați două curente culturale în Europa modernă și/sau contemporană. **6 puncte**
 8. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare din secolul al XX-lea, numind și statul european care a promovat-o. **4 puncte**
-